

GEMEENTE OVERBETUWE

Ontwikkelingsplan Randwijkse Waarden

Inventarisatie – Analyse – Definitief ontwerp

1.	INLEIDING	4
1.1.	Algemeen	4
1.2.	Plangebied	4
1.3.	Doelstelling.....	5
1.4.	Projectorganisatie.....	5
2.	HUIDIGE SITUATIE	8
2.1.	Karakteristiek van de omgeving	8
2.2.	Geomorfologie en bodem.....	8
2.3.	Landschap	9
2.4.	Natuur	10
2.5.	Functiepatroon	13
2.6.	Waterhuishouding	17
2.7.	Cultuurhistorie en archeologie	18
3.	BELEIDSKADER.....	22
3.1.	Internationaal.....	22
3.2.	Rijksbeleid	25
3.3.	Provinciaal beleid	26
3.4.	Gemeentelijk beleid.....	30
3.5.	Waterbeleid	37
4.	ONTWIKKELINGEN IN OMGEVING.....	43
4.1.	Centrumplan Heteren	43
4.2.	Plan Lexkesveer	43
5.	ONTWERPUITGANGSPUNTEN	45
5.1.	Programma van Eisen.....	45
5.2.	Betekenis van het plangebied	45
5.3.	Waterstaatkundig	46
5.4.	Landschap	48
5.5.	Recreatie	49
5.6.	Natuurwaarden	52
5.7.	Verkeer en parkeren.....	53
5.8.	Milieu	54
5.9.	Archeologie/cultuurhistorie.....	55
6.	DEFINITIEF ONTWERP	57
6.1.	Aanleiding.....	57

6.2.	Doelstelling.....	57
6.3.	Planbeschrijving	57
6.4.	Zonering	65
6.5.	Uitvoering herinrichting Randwijkse Waarden	66
7.	BEHEER	69
7.1.	Duurzaam beheer als uitgangspunt van het ontwerp	69
7.2.	Uitgangspunten beheer	69
7.3.	Per deelgebied een andere beheerstrategie.....	70
7.4.	Organisatie beheer in samenwerking met lokale partners.....	75
7.5.	Wegbeheer.....	75
8.	VERGUNNINGEN ONTHEFFINGEN REGELINGEN	77
9.	PLANTOETSING	80
9.1.	Bodemkwaliteit	80
9.2.	Waterkwaliteit.....	80
9.3.	Ecologisch onderzoek	81
9.4.	Rivierkundige doorrekening	82
9.5.	Archeologisch onderzoek.....	83
9.6.	Geo-hydrologisch onderzoek	83
9.7.	Luchtkwaliteit.....	84
9.8.	Geluid	85
9.9.	Externe veiligheid	85
9.10.	Explosievenonderzoek.....	88

1. INLEIDING

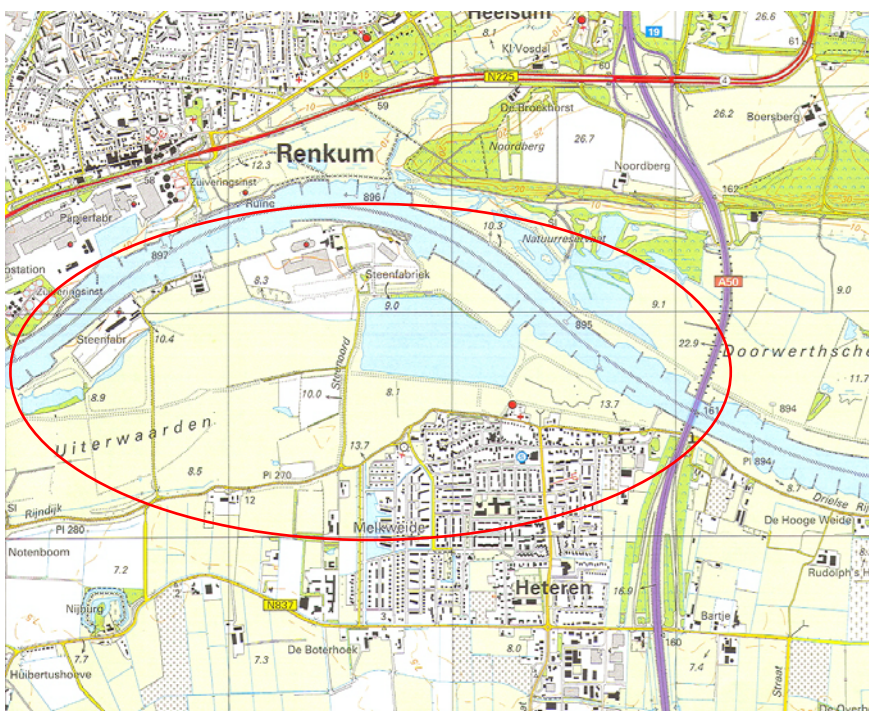
1.1. Algemeen

Een deel van de Randwijkse uiterwaarden, waar door de jaren heen over grote oppervlakten kleiwinning heeft plaatsgehad, is in het recente verleden ook benut voor de winning van zand. Deze ontgrondingsactiviteiten, en met name de laatstgenoemde, hebben de landschappelijke waarde van het gebied geen goed gedaan. De hierdoor gevormde zandwinplas, de Plas van Wijck vormt een wezenvreemd element in dit gebied. Dit ondanks het feit dat volledig is voldaan aan de eisen die destijds aan de eindafwerking werden gesteld.

Inmiddels is de winplas overgedragen aan Dekker van de Kamp BV, die hier op basis van een op ruimtelijk kwaliteit gestuurde zandwinning, vervolgens tot een maatschappelijk verantwoorde eindafwerking wil komen. Hiertoe wordt een landschapsvisie opgesteld waarmee het gebied een ruimtelijke kwaliteitsslag kan maken. Het plan moet de huidige uiterwaard een landschappelijke, ecologische en recreatieve meerwaarde geven. Ook in rivierkundig opzicht kan het plangebied nog aan kwaliteit winnen, doordat bij piekafvoeren wellicht een waterstandverlagend effect kan optreden.

1.2. Plangebied

Het studiegebied wordt gevormd door een groot deel van de Randwijkse waard; een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard direct ten westen van de A50. Het plangebied betreft de directe omgeving van de Plas van Wijck en sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren. De A50 en de Renkumse Veerweg vormen respectievelijk de oost- en westgrens van het plangebied.

1.3. Doelstelling

De huidige Plas van Wijck, hoewel als zandwinplas inmiddels volledig conform de gestelde eisen afgewerkt, vertoont in wezen een onvoltooid karakter. De plas heeft jarenlang industriezand opgeleverd. In de omgeving van de plas is in het verleden over grote oppervlakten klei gewonnen. Het landschapsbeeld heeft ten gevolge van de ontgrondingsactiviteiten echter aan kwaliteit ingeboet.

Landschapsbeeld Plas van Wijck

Door verdere, en gerichte zandwinning kan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied worden verbeterd en kan bovendien worden ingespeeld op bepaalde wensen uit de Heterense samenleving.

Tal van programmatische en maatschappelijk wensen zouden zo met een integrale planontwikkeling kunnen worden meegenomen, waarbij “werk met werk” gemaakt wordt. Het gaat daarbij om de volgende maatschappelijke doelen:

- Versterken van de landschappelijke kwaliteit;
- Vergroten van de natuurwaarden;
- Verbeteren van de recreatieve mogelijkheden;
- Verruimen van het rivierbed voor piekafvoeren;
- Realiseren van een hoogwaardige afwerking van de Plas van Wijck.
- Borging van belangen van bedrijven en bewoners

1.4. Projectorganisatie

Om het planproces een zorgvuldige procesgang te laten doorlopen is een projectorganisatie opgezet. Aan het project werken mee een projectgroep, een klankbordgroep en een stuurgroep.

De projectgroep bestaat uit de gemeentelijk projectleider en medewerkers van de gemeentelijke organisatie (betrokken vakdisciplines). Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, initiatiefnemer Dekker van de Kamp en bureau Pouderoyen Compagnons. Pouderoyen Compagnons stelt het plan op voor de Randwijkse Waarden. De projectgroep is verantwoordelijk voor de voortgang, kwaliteit en inhoudelijke toetsing.

Een stuurgroep (Wethouder Recreatie en hoofd Ruimtelijke Ontwikkeling) stelt tussenrapportages vast en bespreekt met de directeur van Dekker van de Kamp de voortgang. Na goedkeuring van het plan door de stuurgroep geeft het College het plan vrij voor inspraak. Na verwerking van de inspraakreacties stelt het College het plan vast. De

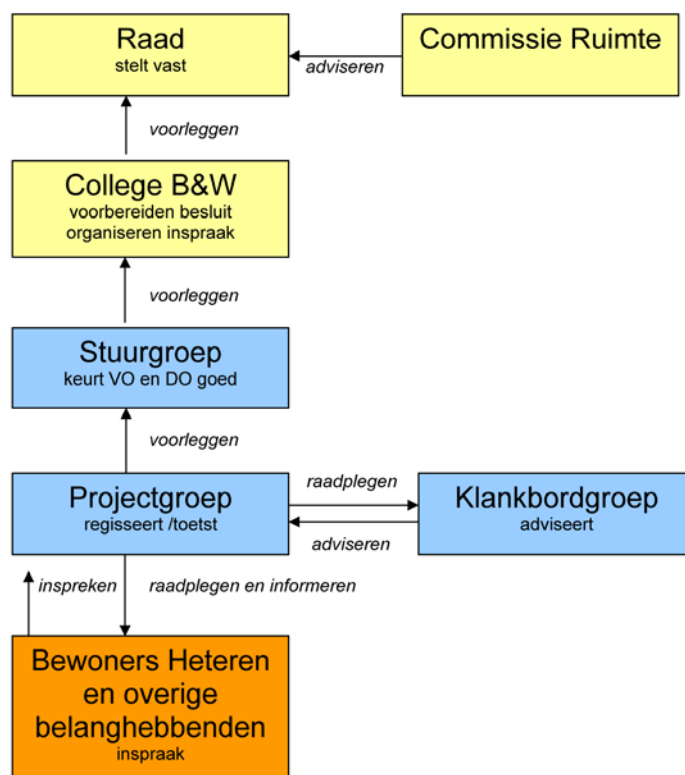
gemeenteraad wordt geïnformeerd over het plan en stelt het bestemmingsplan hiervoor vast.

De klankbordgroep vormt een afspiegeling van organisaties die nauw betrokken zijn bij de Randwijkse Waarden. Voor het opstellen van het plan brengen zij hun gebiedskennis in en adviseren ze de projectgroep bij het opstellen van het plan. De Klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van:

- Dorpsraad Heteren;
- Bewoners en grondeigenaren plangebied;
- Vogelwerkgroep Wageningen/Wetlandwacht;
- Steenbakkerij Randwijk;
- Steenfabriek Wienerberger BV;
- Historische Kring Marithaime;
- Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk;
- GLTO afdeling Overbetuwe;
- Manege De Fruithof;
- Geldersche Milieufederatie.

Gedurende het planproces worden de bewoners en overige belanghebbenden op verschillende momenten geïnformeerd en geraadpleegd.

De beschreven werkwijze is in onderstaand participatieoverzicht schematisch in beeld gebracht.

Participatieoverzicht

2. HUIDIGE SITUATIE

2.1. Karakteristiek van de omgeving

De Nederrijn.

Authentieke steenfabriek.

Plas van Wijck.

Maaiveldwelving.

Het plangebied is gelegen in de Randwijkse Waarden; een op de linkeroever van de Nederrijn gelegen uiterwaard, direct ten westen van de A50. Het plangebied sluit rechtstreeks aan op de dorpskom van Heteren.

Het gaat hier om een in oorsprong reliëfrijke uiterwaard, waar door afticheling het maaiveld sterk is genivelleerd. Het hoogste deel van de uiterwaard wordt gevormd door een centraal gelegen “kade”. Deze kruinlijn is waarschijnlijk ontstaan bij het aftichelen en is in feite een niet afgegraven terreinstrook.

Langs de zomerkade is sprake van plaatselijke verbredingen, waardoor hoogwatervrije terpen ontstonden ten behoeve van de oorspronkelijke steenfabrieken. Op dit moment gaat het hier overwegend om modern ingerichte bedrijfsterreinen. Een deel van het terrein is nog als authentieke steenfabriek herkenbaar en heeft monumentale waarde (steenbakkerij Randwijk). Het overig grondgebruik is overwegend agrarisch; vooral weidebouw en ten dele ook maïsteelt bepalen het beeld hier. Tussen de beide industriële bedrijfsterreinen op de oeverwal ligt een agrarisch bedrijf op een eigen terp en een voormalig veerhuis wat nu in gebruik is als burgerwoning.

Incidenteel komen natuurelementen voor (kolkje, strangresten, ed.)

De landschappelijke karakteristiek is open; er is veelal sprake van grote zichtlengten. Hierdoor bepalen de bedrijfsterreinen in en rond het gebied (waaronder Parenco) sterk het beeld. Maar ook de aan de overkant gelegen stuwwal is met haar fraaie hellingbossen van belang voor het landschapsbeeld.

Dicht tegen de dorpskern van Heteren ligt in de waard een ontzandingsplas, die in open verbinding staat met de rivier (plas van Wijck). De gebruiks- en beeldwaarde ervan is op dit moment beperkt, mede vanwege de open, onbeschutte ligging en kale oeverpartijen. Een relatief hoge kade met een sterk cultuurtechnisch karakter omgeeft de plas, die voor recreanten weinig aantrekkelijk en nauwelijks bereikbaar is.

2.2. Geomorfologie en bodem

De maaiveldhoogte in het plangebied is t.g.v. natuurlijke rivierafzettingen en kleiwinningen nogal wisselend.

Het gebied oostelijk van de plas ligt op ca. 8,50+NAP waarbij de oeverwal langs de rivier plaatselijk zelfs een hoogte van 10,45+NAP haalt. Hier is, mede t.g.v. plaatselijke en kleinschalige kleiwinning, sprake van een sterk wisselend reliëf.

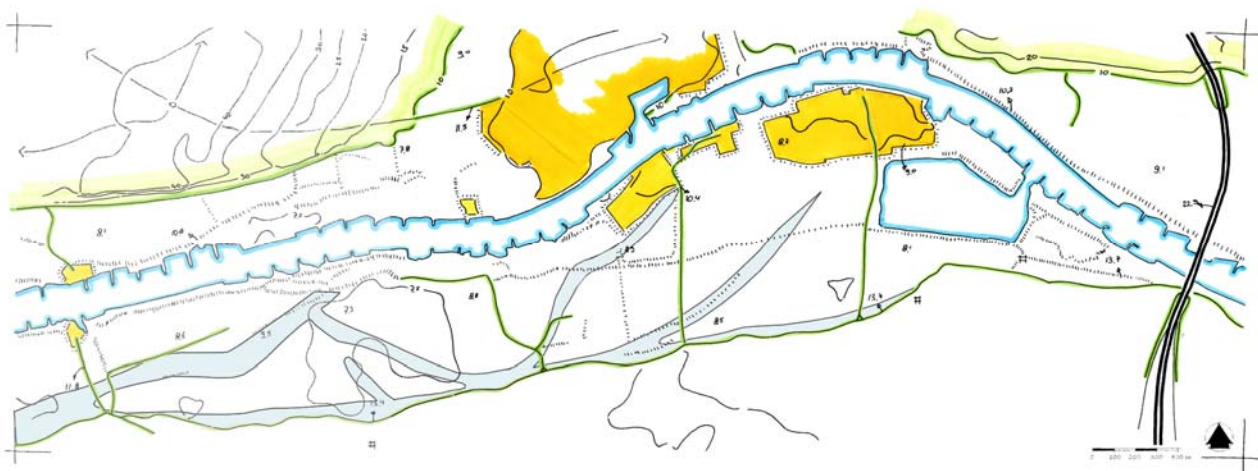
Aan de zuidzijde van de direct langs de rivier gelegen oeverwal ligt een duidelijk afgetekende laagte met strangresten; een voormalige

rivierbedding. Ten westen van de Steenoord ligt, een poel, of kolkje; welke een afwijking vormt in het hier verder tamelijk vlakke maaiveld.

Rond de plas liggen kades met een hoogte van ca. 10,00 m+NAP. Het terrein ten zuiden en zuidwesten van de plas ligt t.g.v. afticheling op gemiddeld 7,75 m+NAP. Het gebied direct ten westen van de plas ligt op ca. 8,25 m+NAP en is gescheiden van het lagere deel door een rug (restkade) met een hoogte van ca. 9,50, plaatselijk 10,00 m+NAP. In de huidige situatie heeft het westelijke terreindeel een min of meer bolle ligging; een hogere rug vormt de centrale ruggengraat, terwijl het terrein in noordelijke en zuidelijke richting afhelt. De laagste delen liggen aan de teen van de bandijk en langs de achterzijde (landzijde) van de fabrieksterpen.

De gronden in het plangebied en omgeving zijn t.b.v. de kleiwinning grotendeels afgegraven tot op de kalkhoudende zandondergrond. Door het terugstorten van de oude bovengrond zijn de profielen nogal heterogeen.

De bodem in het plangebied bestaat uit kalkhoudende poldervaaggronden, vnl. opgebouwd uit zavel (Rn 52A). Dit bodemtype is het gevolg van het ontkleien van de bovenlaag, die moet hebben bestaan uit kalkhoudende ooivaaggrond, bestaande uit zware zavel en lichte klei (Rd 90A).

Reliëf

2.3. Landschap

De plas van Wijck, omgeven door kades, vormt het centrale element in het plangebied. Deze door ontzanding gevormde plas heeft een rechthoekige vorm en staat in open verbinding met de Nederrijn. De gebruiks- en beeldwaarde ervan is op dit moment gering. Het zuidelijk en westelijk van de plas gelegen gebied vertoont een open karakter en kent een agrarisch grondgebruik (weidebouw). Incidenteel komen natuurelementen voor (kolkje, strangresten, ed.)

Brug van de A50.

Floristische rijkdom.

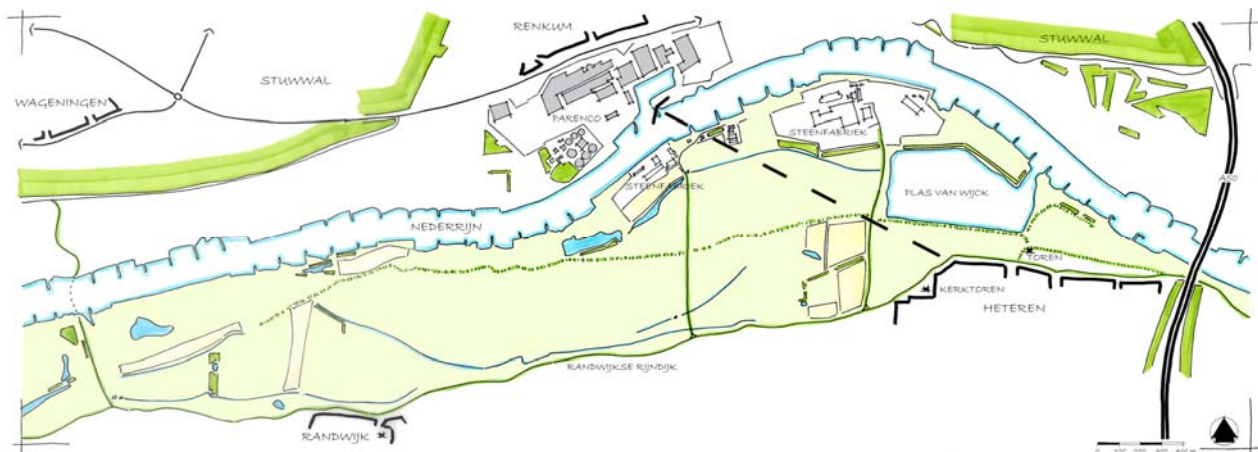

Grote zichtlengten bv. op Parencol.

Door de landschappelijke openheid is veelal sprake van grote zichtlengten. Hierdoor bepalen de bedrijfsterreinen in en rond het gebied (waaronder Parencol) sterk het beeld. Maar ook de aan de overkant gelegen stuwwal is met haar fraaie hellingbossen van belang voor het landschapsbeeld.

Vanaf de bandijk loopt (langs de westzijde van de plas) een tot kade verhoogde weg (Steenoord) naar het pal aan de rivier gelegen fabrieksterrein. Een zware beplanting van meidoornstruweel, els, populier, etc. markeert de terreingrens van het bedrijf, terwijl het verdere verloop van de noordelijke plasoevers wordt bepaald door een strook wilgenooibos. De landtong tussen fabrieksterrein en invaart wordt agrarisch gebruikt (weiland). Het fraaie beeld van de historische Steenbakkerij Randwijk wordt, gezien vanaf de dijk ter hoogte van Heteren, gedomineerd door het immer zichtbare complex van Parencol.

Het gebied ten oosten van de plas bestaat uit een stelsel van ruggen, geulen en andere laagtes, die mede het gevolg zijn van kleiwinning. Dit gevarieerde en geaccidenteerde terrein wordt extensief agrarisch gebruikt. Ruimtelijk is het enigszins verdicht door de aanwezigheid van meidoornstruwelen. De aan de overzijde van de rivier gelegen stuwwal en de vrijstaande toren van Heteren dragen sterk bij aan het waardevolle landschapsbeeld. Meer naar het oosten speelt vooral de brug van de A50 een grote rol.

Landschappelijke karakteristiek

2.4. Natuur

De plas van Wijck.

De Randwijkse uiterwaarden vertonen in de huidige situatie beperkte actuele natuurwaarden. In algemene zin heeft het gebied echter een hoge potentiële natuurwaarde, die onder invloed van gericht beleid vrij snel tot ontwikkeling kan komen. Het extensieve gebruik, de beperkte toegankelijkheid, de periodiek bepaalde milieudynamiek en het specifieke grondgebruik vormen gunstige omstandigheden voor tal van diergroepen, waaronder weidevogels. Het gevarieerde terrein heeft voor de

verschillende soorten waarde als leefmilieu, foerageergebied en voortplantingsbiotoop.

Alleen de extensief beweede percelen in de directe oeverzone van de rivier vertonen nog een zekere floristische rijkdom. De meer intensief gebruikte delen hebben ten gevolge van het beheer (bemesting en/of gewasbescherming) duidelijk minder waarde.

De begreppeling en de watergangen vormen een geschikt voortplantingsbiotoop voor insecten en amfibieën.

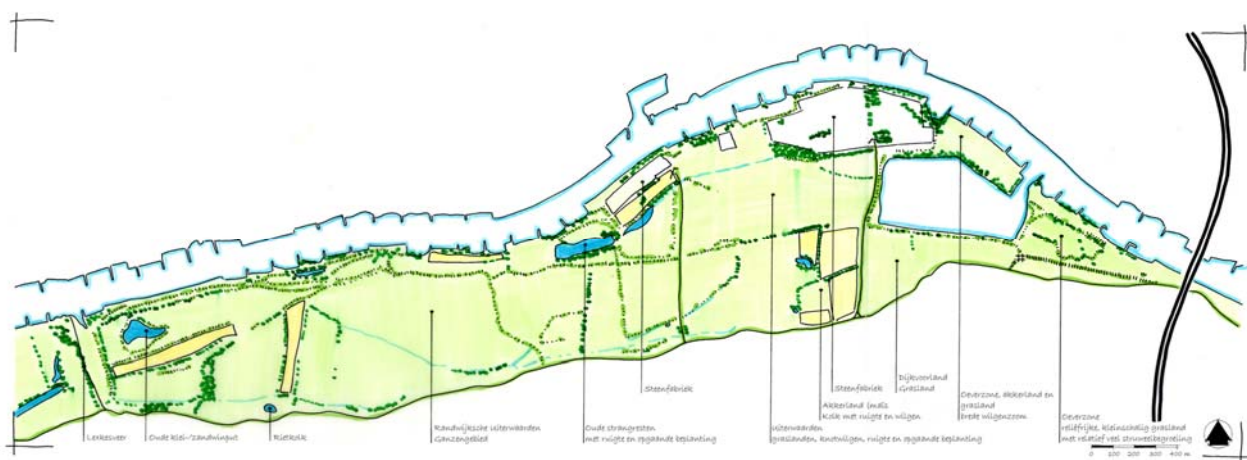
Dat geldt ook voor beide, in het westelijk deel van het plangebied gelegen kolkjes (poelen, of strangresten), die soms door een opgaande beplanting van meidoorn en wilg worden gemarkeerd.

De plas van Wijck heeft, door de schrale oevervegetatie en het ontbreken van ondiepe oevers als zodanig weinig natuurwaarde. Voor watervogels heeft de plas echter wel een redelijk grote betekenis. Ganzen en eenden gebruiken de plas frequent als rust en slaapplek. Duikeenden, futen en aalscholvers vinden in de plas een redelijk foerageergebied.

Wilgenooibos met "natte voeten".

Verspreid in het agrarisch gebied, maar ook langs de fabrieksterreinen komen groepen meidoorn voor, die beschutting en nestgelegenheid bieden. Deze meestal als kavelgrens aanwezige beplanting komt o.m. voor in het gebied oostelijk van de plas, op de centraal door de uiterwaard lopende kade en op de rand van de fabrieksterrein. Meest in het oog springend is echter de kavelgrensbeplanting in het gebied tussen de Steenoord, de Renkumse Veerweg en de centrale kade. Mede door de gave, nog authentieke parcellering, vormt dit gebied een waardevolle landschappelijke (en ecologische) eenheid binnen het plangebied. De noordelijke oever van de plas wordt begeleid door een zware beplantingswal, bestaande uit wilgenooibos. De met het rivierpeil fluctuerende waterspiegel zorgt hier periodiek voor "natte voeten".

Natuurwaarden

Door bureau Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling zijn de actuele ecologische kwaliteiten van het plangebied beschreven. Hierna volgt een overzicht.

Vegetatie en flora

Er zijn dertien aandachtsoorten waargenomen in het onderzoeksgebied:

- 2 beschermde soorten: Zwanenbloem en Aardaker.
- 6 Rode Lijst soorten (Rode Lijst 2000): Karwijvarkenskervel (kwetsbaar), Echte karwij, Kamgras, Veldgerst, Kattendoorn en Goudhaver (gevoelig).
- 4 soorten van de Rode Lijst 1990 die niet meer op de Rode Lijst 2000 staan: Engelse alant, Gewoon vingerhoedskruid, Groot warkruid, Klein vlooienkruid en Zacht vetkruid.

In de uiterwaard komen diverse redelijk ontwikkelde, tamelijk soortenrijke vegetaties voor:

- Rond de zomerkade bevinden zich relatief groot aantal grassen (Glanshaver, Timothee, Roodzwenkgras, Goudhaver, Kamgras, Veldgerst, Beemdlangbloem) en kruidachtigen (Kruldistel, Echt walstro, Echte karwij, Grote bevernel, Hopklaver, Knolboterbloem, Kruipend stalkruid, Kattedoorn, Kraailook etc.)
- Op de oevers van de rivier en de plas komen ruigte- en pioniersoorten voor als Akkerkers, Boerenwormkruid, Bosrank, Waterpeper, Late guldenroede, Melganzevoet, Zwart tandzaad, Kruldistel en Heksenmelk.
- In de uiterwaard komen ook opvallend soortenrijke moeras- en watervegetaties voor. Kenmerkend is het voorkomen van moeraskruiden als Zwanenbloem, Pijptorkruid, Watertorkruid, Grote kattestaart, Bitterzoet, Poelruit en Echte valeriaan.

Zoogdieren

Naast de algemene zoogdieren (o.m. Haas, Konijn, Muizen, Egel en Vos) zijn er geen gegevens bekend over het voorkomen van (beschermde) zoogdieren in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en habitatgeschiktheid van het plangebied kan op voorhand met zekerheid gesteld worden dat belangwekkende soorten als Das, Boomarter, Bever etc. ontbreken. Grote zoogdieren (Ree, Wild zwijn) zullen niet aanwezig zijn.

Het plangebied maakt met zekerheid deel uit van het foerageergebied van Vleermuizen. Geschikte winter- en/of zomerverblijven zijn in het plangebied niet aanwezig, maar zeer waarschijnlijk wel in de directe (bebouwde) omgeving (steenfabrieksterreinen, Heteren).

Vogels

Het plangebied is van matig belang is als broedgebied. In de af te graven percelen zijn in 2008 meerdere territoria waargenomen van grondbroedende rode lijst soorten van het agrarisch landschap als Tureluur, Patrijs, Graspieper, Veldleeuwier en Gele kwikstaart. Verder zijn van het plangebied en directe omgeving alleen enkele broedgevallen bekend van rode lijst soorten van struwelen en half open landschappen: Spotvogel, Matkop, Grauwe vliegenvanger, Huismus, Ringmus en Kneu. Uit het plangebied is één kleine kolonie Oeverwaluven bekend.

Bijzondere, meer kritische vogels als Grutto, Grauwe gors, Kwartelkoning, Porseleinhoen, Zwarte stern, Woudaap, Visdief, Roerdomp, Purperreiger, Grote karekiet, Snor en Watersnip ontbreken als broedvogel in de uiterwaarden bij Heteren. Kolonies van koloniebroedende vogels als Blauwe reiger, Aalscholver, Visdief en Roek komen niet voor. Het plangebied is, uiteraard, wél van betekenis voor een grote groep, meer algemene broedvogels.

In de winterperiode is het plangebied van een zeker belang voor zowel grazende wintergasten (Kolgans, Grauwe gans, Smient) als voor echte watervogels (Tafeleend, Fuut, Krakeend).

Amfibieën en reptielen

In het plangebied blijken de Gewone pad, Kleine watersalamander, Bruine kikker, Bastaardkikker (inclusief Groene kikker onbepaald) én de Rugstreeppad voor te komen. De eerste vier soorten komen in Nederland algemeen voor, maar worden niet bedreigd. De Rugstreeppad behoort tot de strikt beschermde soorten in Nederland. Gezien de historische gegevens van RAVON is het voorkomen van de Kamsalamander in het plangebied niet uit te sluiten.

Vissen

Uit het plangebied zijn uit de periode 1991-2005 waarnemingen bekend van 6 algemene en 2 bijzondere vissoorten.

- Baars, Snoek, Tiendoornige Stekelbaars, Driedoornige Stekelbaars, Rietvoorn en Zeelt komen in Nederland algemeen voor, zijn niet beschermd en hebben geen bijzondere status.
- De Kroeskarper staat op de rode lijst als kwetsbaar, maar is niet beschermd.
- De Kleine Modderkruiper ondervindt geen bedreigingen in Nederland voor wat betreft zijn overleving. De soort is beschermd omdat de soort in grote delen van Europa zeldzaam is.

In de aangrenzende km-hokken zijn ook nog recente waarnemingen van beschermde soorten Grote Modderkruiper en Rivierdonderpad. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten.

Dagvlinders

In de periode 2002 t/m 2005 zijn uit de km-hokken waarbinnen het plangebied is gelegen, 17 meldingen van in totaal 8 vlindersoorten (Argusvlinder, Atalanta, Distelvlinder, Bruin blauwtje, Icarusblauwtje Klein geaderd witje, Klein koolwitje en Kleine vos) opgenomen in de databanken van de Vlinderstichting. Daarmee is het gebied spaarzaam onderzocht. Géén van deze recent waargenomen soorten is wettelijk beschermd. Met uitzondering van het Bruin blauwtje zijn alle waargenomen soorten momenteel niet bedreigd.

Overige insecten en andere ongewervelden

Uit het plangebied zijn geen gegevens bekend over het voorkomen van andere beschermde insecten, ongewervelden en overige beschermde diersoorten.

Gezien de terreingesteldheid en habitatgeschiktheid zal slechts een klein aantal beschermde libellensoorten, gezien hun habitateisen, incidenteel in het plangebied voor kunnen komen (Oeverlibel, Gaffellibel, Sierlijke witsnuitlibel).

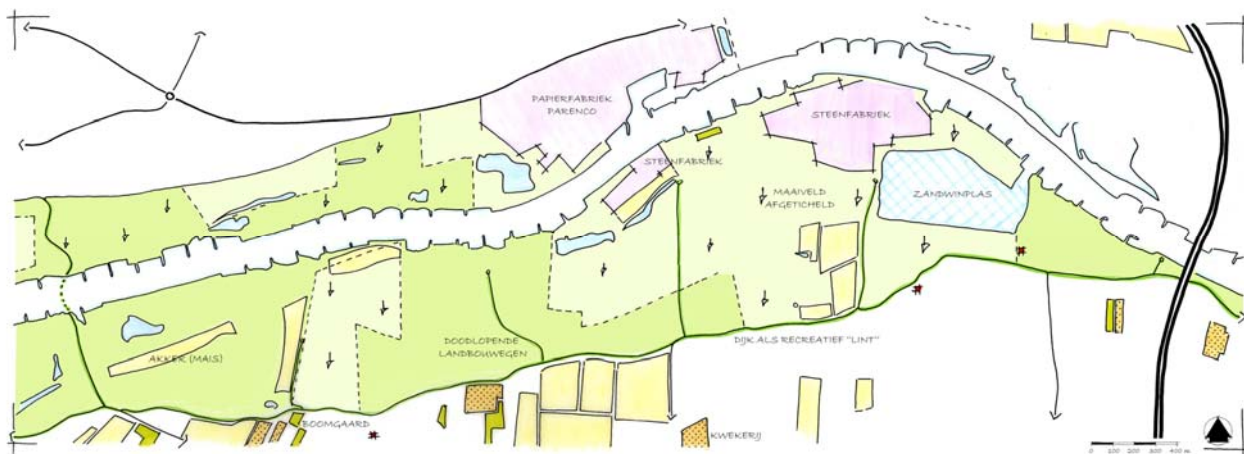
2.5. Functiepatroon

Agrarisch bodemgebruik

Afgezien van de plas van Wijck met haar oeverzones en kade is het overig grondgebruik overwegend agrarisch. Het gaat daarbij voornamelijk om hooi- en weidebouw. Ook komt in toenemende mate maïsteelt voor.

Industriële bedrijvigheid

Op de oeverwal langs het zomerbed ligt een tweetal fabrieksterpen. Op de meest oostelijke (locatie Van Wijck) vindt reeds vanaf het midden van de 18^e eeuw steenfabricage plaats. Het gaat inmiddels om sterk geïnnoveerde bedrijven met een groot economisch belang. Op het meest westelijke terrein is nog altijd het beeld van een authentieke steenfabriek zichtbaar (de monumentale Steenbakkerij Randwijk).

Bodemgebruik

Wonen

In het plangebied zelf vindt bewoning uitsluitend plaats op de oeverwal en m.n. op de fabrieksterreinen. Het gaat hier veelal om dienstwoningen, maar ook om een agrarisch bouwperceel met woonhuis en het voormalige veerhuis. Ook komen op de oeverwal een aantal burgerwoningen voor.

Juist buiten het plangebied ligt binnendijs de dorpskern van Heteren, vanouds een dijkdorp, waarvan het centrum (met kerkje) nog altijd tegen de dijk aan ligt. De directe relatie tussen dorpskern en uiterwaard maakt de Randwijkse Waarden zo interessant voor recreatief medegebruik.

Recreatie

De omgeving van het plangebied, een prachtig stukje rivierenlandschap, biedt in principe uitstekende mogelijkheden voor recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen. De geringe toegankelijkheid van de Randwijkse Waarden en het ontbreken van voorzieningen vormen hierbij echter een beperking. De plas en oeverlanden worden op zomerse dagen (informeel) benut door m.n. de inwoners van Heteren. De recreatieve activiteiten liggen vooral op het vlak van wandelen, hondenuitlaten, vissen, zwemmen, watersporten (o.m. zeilen, surfen, kanoën, motorbootvaren, incl. overnachten, waterskiën), vliegeren, avontuurlijk spel en schaatsen. Er bestaat grote behoefte aan legalisatie, regulering en voorzieningen. Het uitloopgebied in de huidige situatie

betreft de uiterwaard langs de gehele noordrand van het dorp Heteren, vanaf de A50 t/m de Steenovenlaan, incl. de plas zelf.

Inmiddels is de aanleg (bewegwijzering) van een regionaal zgn. fietsknooppuntennetwerk gerealiseerd.

Gezien het beperkte aantal oeververbindingen en het aantrekkelijke stuwwallandschap aan de overzijde, wordt overwogen, het veer Heteren – Renkum opnieuw in de vaart te nemen.

Hoewel er binnendijs enkele maneges aanwezig zijn en er grote belangstelling bestaat voor buitenritten, ontbreken goede rutterroutes in het buitengebied.

Infrastructuur

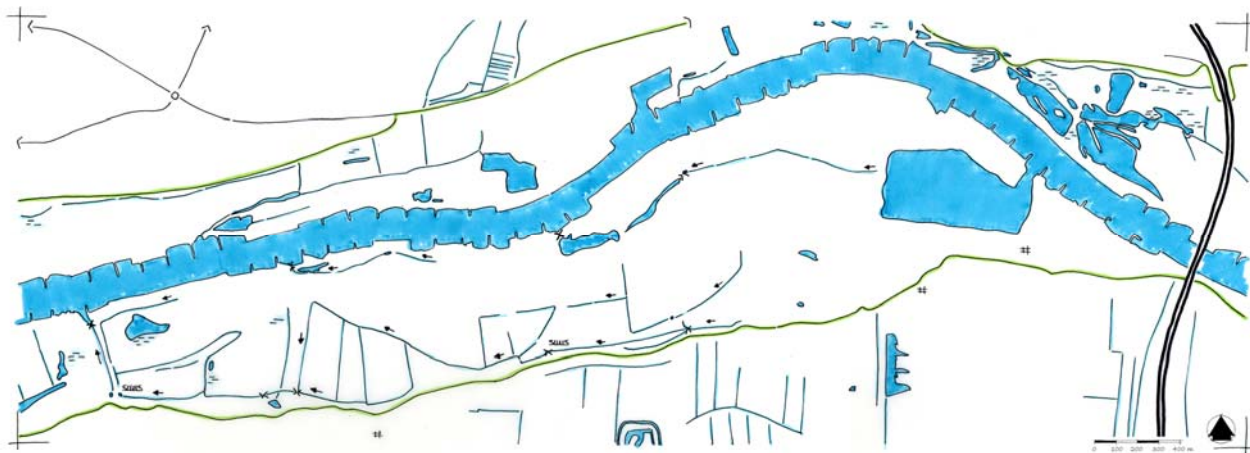

Invaart vanaf de Nederrijn.

Het gebied wordt doorkruist door een enkele weg (Steenoord vormt ontsluiting fabrieksterrein) en vanaf de dijk geven verschillende afwegen toegang tot de agrarische percelen. Ter hoogte van de oude toren loopt een route vanaf de dijk naar de plas en de landtong nabij de invaart vanaf de Nederrijn. Deze oude, vrijstaande toren is overigens van grote cultuurhistorische betekenis.

Aan de westzijde van de toegangsweg (Steenoord) naar het fabrieksterrein van Wienerberger ligt een gasleiding, waarbij een toetsingsafstand geldt van 30 meter.

Een stelsel van greppels en watergangen verzorgt de afwatering, die in westelijke richting verloopt. Dit stelsel bestaat grotendeels uit een noordelijk (juist langs de oeverwal) en een zuidelijk (in de dijkvoet) gedeelte. De centraal gelegen restkade vormt zo een soort waterscheiding.

Waterstelsel

Waterkering

De banddijk vormt de hoofdwaterkering en begrenst het winterbed van de rivier. Langs de rivierbedding ligt de zomerkade, die plaatselijk is verbreed tot fabrieksterrein. Aangezien de plas waterstaatkundig deel

uitmaakt van de rivier nemen de kades rond de plas de functie over van de (ter plaatse van de invaart doorbroken) zomerkade.

Het Waterschap Rivierenland heeft de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van kaden en dijken en heeft in haar Keur de benodigde beschermingsmaatregelen vastgelegd.

Verkeer

Het plangebied wordt primair ontsloten door de Randwijkse Rijndijk. Vanaf de dijk loopt een aantal landbouwwegen het uiterwaardegebied in. Binnen het plangebied zijn dat de Steenoord die naar het fabriekscomplex Wienerberger voert en de oude Renkumse Veerweg die naar de meer westelijk gelegen fabrieksterp loopt. Daarnaast loopt er een beheerpad vanaf de picknick-plaats nabij de oude toren over de hoofdwaterkering naar de veerstoep aan de oostzijde van de Kastanjelaan. Aan de binnenzijde van de dijk ligt een aantal afwegen naar de verschillende woonbuurten in de kern Heteren.

De verkeersintensiteit op de Randwijkse Rijndijk bedraagt 600 mv/e. (tussen Kastanjelaan en Bretagnesingel) en 1300 mv/e. (tussen Bretagnesingel en Steenovenlaan)

De recente aanleg van een zgn. fietsknooppuntennetwerk, waarin een route over de dijk een belangrijk onderdeel vormt, kan leiden tot conflictsituaties met het gemotoriseerde verkeer. Ook de verschillende oversteken vanuit de woonbuurten naar de recreatief te ontwikkelen uiterwaard vragen de aandacht in het kader van de verkeersveiligheid. Mede daarom is de maximum snelheid op de Randwijkse Rijndijk vastgesteld op 60 km/h en ter hoogte van de woonkern Heteren op 30 km/h. Er zijn aanvullend nog verkeersremmende maatregelen op de oversteekpunten noodzakelijk, waarbij ook de aansluiting op de dijk van Renkumse Veerweg en Steenovenlaan zullen worden betrokken.

Oversteekpunten en toegangen tot uiterwaard.

Poel met knotwilgen

Bij tijden van hoog water

Uitwateringssluitsje.

2.6. Waterhuishouding

Watersysteem

Het binnendijkse deel van de Over-Betuwe is een vrij afwaterend gebied dat bestaat uit oeverwallen langs de rivieren en komgronden in de centrale delen. De waterhuishouding wordt hier grotendeels bepaald door de geologische opbouw van het gebied. Door de aanwezigheid van dikke zandpakketten (zandbanen), afgedekt met een relatief dunne deklaag, volgen de waterstanden aan de binnendijkse zijde de rivierstanden met enige vertraging en demping. Afwisselend optredende kwel bij hoge rivierstanden en wegzijging bij lage waterstanden, bepalen voor een deel de dynamiek van het systeem. Daarnaast is sprake van een continue diepe kwelstroom vanuit het Veluwemassief. Om deze reden is in de Over-Betuwe geen peilbesluit van toepassing, maar worden zogenaamde streefpeilen gehanteerd.

Afwatering van de Over-Betuwe geschiedt door vrije afstroming naar de Linge, die door het lage centrale deel van de Over-Betuwe loopt. Tijdens een periode van watertekort wordt water bij Doornenburg uit het Pannerdensch kanaal in de Linge gelaten.

Het plangebied is buitendijks gelegen en behoort tot de uiterwaarden (het winterbed) van de Nederrijn. Dit gebied, de Randwijkse uiterwaard, watert onder normale omstandigheden, tijdens lagere rivierstanden af via een stelsel van greppels en watergangen. Westelijk van de plas van Wijck liggen langs de teen van de dijk en aan de voet van de steenfabrieksterpen enkele hoofdwatgangen. Even ten westen van de meest westelijke terp ligt een uitwateringssluitsje, waar deze watergang haar water op de Nederrijn lost.

Op dezelfde wijze lost het gebied, na periodieke inundatie ook het tijdelijk geborgen rivierwater.

De buitendijks aanwezige watergangen zijn, volgens de legger van het Waterschap, alle gekwalificeerd als C-watergang. Er bestaat hier geen peilregime.

De bestaande plas van Wijck, een oude zandwinput, staat in open verbinding met de rivier. Er is onder normale omstandigheden geen uitwisseling mogelijk tussen het rivierwater en het “polderwater” in de watergangen.

In opdracht van Rijkswaterstaat is recent onderzoek verricht naar de zwemwaterkwaliteit. Sinds 2006 vereist de Europese regelgeving dat Profielen worden opgesteld voor alle (openlucht) zwemwateren.

Mogelijke knel-, c.q. aandachtspunten met betrekking tot de zwemwaterkwaliteit voor de Plas van Wijck zijn:

- Open verbinding met de rivier;
- Recreatievaart/beroepsvaart;
- Vermesting door grazers, honden, vogels;
- Uitspoeling van meststoffen.

Voor nadere gegevens omtrent de onderzoeksresultaten wordt verwezen naar paragraaf 9.2.

Geohydrologie en grondwatersysteem

Het bodempeil ligt gemiddeld enkele meters boven het zomerpeil van de rivier. Bij zeer hoge rivierstanden, veelal in de winter, of het vroege voorjaar vindt overstroming plaats. Het grondwater binnen de uiterwaard fluctueert onder invloed van neerslagintensiteit en rivierpeil. Aan een dergelijk dynamisch grondwatersysteem kan geen grondwatertrap worden toegekend, zoals het Stiboka dat wel voor binnendijkse gronden heeft gedaan.

Er bevinden zich voor zover bekend geen uitgesproken kwelvensters in deze uiterwaard, waarin het diepe grondwater uit het Veluwemassief opkwelt. Toch lijkt de plas “van onderuit” gevoed te worden door kwel vanuit de Veluwe. Bij windstil weer en een bestendig rivierpeil is n.l. bij de invaart een naar buiten gerichte stroom waarneembaar.

Van rivierkwel in binnendijks gebied is pas sprake bij rivierstanden van meer dan 10.50+NAP. Bij normaal stuwpeil is hiervan geen sprake.

Afvalwatersysteem

Afvalwater van de bewoonde enclaves (huisterpen, fabrieksterreinen, etc.) wordt individueel verwerkt in zgn. IBA's, of mini-zuiveringen (IBA: Individuele Behandelingsinstallatie van Afvalwater). Van afvalwaterstromen naar, en overstorten op de plas is verder geen sprake.

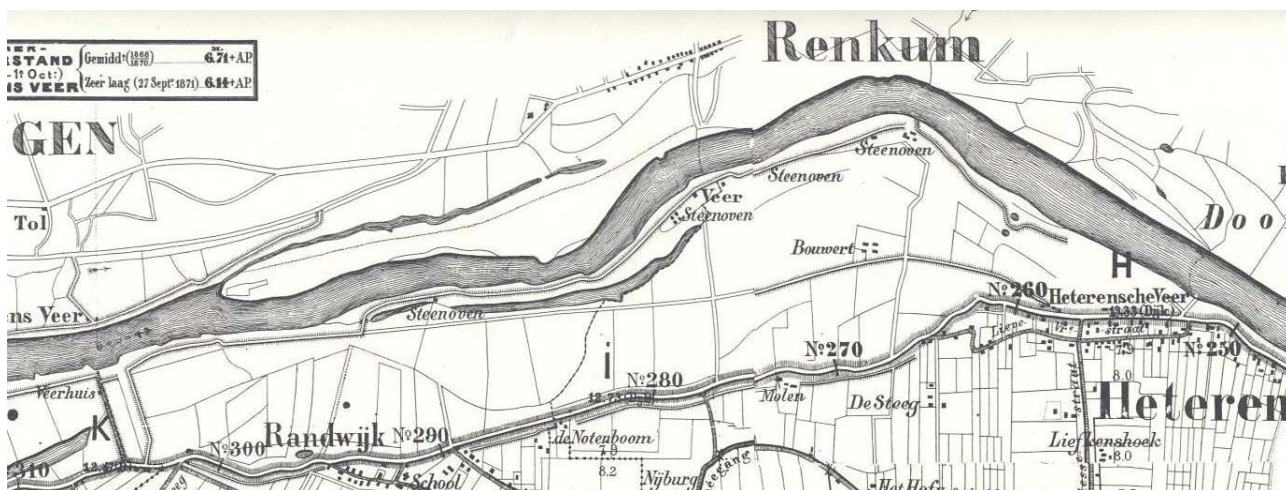
2.7. Cultuurhistorie en archeologie

De uiterwaarden rond het plangebied werden op de historische kaart van Engelman & Conrad uit 1793 aangeduid als de Randwijksche en Hetersche Waarden. Vanaf het midden van de 18^e eeuw (ca.1740) vindt op de locatie van de huidige Wienerberger al fabricage van baksteen plaats. Over de oeverwal ligt nog een uit puin opgebouwd pad, dat ooit de toegangsweg vanaf het Renkumse veer naar deze steenbakkerij vormde. Ongeveer ter hoogte van de huidige plas van Wijck lag een perceel “De Bouwert” genaamd. De naam verwijst naar een bouwwerk, of zoals andere bronnen melden op een bebouwbare waard, (spreek dan uit: “De Bouw-wért”) en kan zowel betrekking hebben gehad op een voormalige boerderij, maar ook op een steenfabriek. Hierover bestaat bij de verschillende bronnen geen eenduidigheid.

In het plangebied zijn hier nu echter geen sporen meer van te vinden.

1793.

1871.

1850.

1905.

Steenbakkerij Randwijk.

Oude toren (Peperbus).

In het plangebied komen enkele Rijks- en enkele gemeentelijke monumenten voor:

Rijksmonumenten

- Steenbakkerij Randwijk;
Het beschermde complex bestaat uit een steenoven met schoorsteen (in 1977 verbouwd tot zig-zag-vlamoven), een fabrieksgebouw, en een drietal droogschuren, alle daterend uit het tweede kwart van de 20^e eeuw..
- NH kerk met vrijstaande toren ("Peperbus");
De NH kerk dankt haar beschermde status vooral aan enkele interieurdelen. De monumentale waarde schuilt met name in een 18^e eeuwse preekstoel met lezenaar en een tweetal 18^e eeuwse kronen
Zware bakstenen toren, vroeg 14^e eeuws, enig overblijfsel van de middeleeuwse dorpskerk. In de toren een luidklok van Peter van Trier, gedateerd 1660.

Gemeentelijke monumenten

- Voormalig veerhuis Renkumse veer;
Volgens muurankers gebouwd in 1892. Blokvormig, geheel gepleisterd gebouw op rechthoekige plattegrond, bestaande uit begane grond, verdieping en schilddak met hoekschoorstenen. Het schilddak is gedekt met opnieuw verbeterde blauwe Hollandse pannen.
- Voormalig gemeentehuis;
Gebouwd in 1876 in neoclassicistische stijl. Een blokvormig gebouw op rechthoekige plattegrond bestaande uit een souterrain, bel-etage, verdieping kap met plat, gedekt met gesmoorde pannen. Symmetrische voorgevel, 3 traveeën breed met risalerende middenpartij, gevat tussen gepleisterde hoekpilasters, op bel-etage in geblokte uitvoering en op de verdieping met geprofileerde verdiepte schacht. De gevel wordt afgesloten door brede kroonlijst met in het fries zoldervensters.

Historische geografie

De bodem van deze uiterwaard vertoont nog altijd de sporen van een roemrucht verleden als winplaats van keramische klei en (wellicht) het tracé van het smalspoor dat de klei naar de fabrieken heeft vervoerd (de centraal gelegen restkade?).

Uit vergelijking van oude topografische kaarten blijkt dat de onregelmatige verkaveling in het gebied, gelegen tussen beide afwegen naar de fabrieksterpen en tussen restkade en Rijndijk nog grotendeels een authentiek patroon vertoont.

De bedding van de Rijn heeft zich in het verleden verschillende malen verlegd. Zo heeft zij in het verleden ook bezit genomen van delen van het dorp Heteren. Van dit gedeeltelijk "verdrongen dorp" vormt de oude toren

(Peperbus) op haar Vluchtheuvel nog een relict. Van het middeleeuwse schip van de dorpskerk zijn geen sporen meer te vinden, al wijst de tufstenen markering in het metselwerk aan de oostzijde van de toren nog op de plaats waar het schip ooit aan de toren verankerd was.

Archeologie

Het gebied is archeologisch van minder belang: het is in het gemeentelijk Erfgoedplan aangewezen als gebied met lage archeologische verwachtingswaarde.

Wel is in het gebied een aantal vondsten gedaan:

- In de omgeving van de oude toren een niet nader gedefinieerde vondst; Late Middeleeuwen (cat. nr. 60)
- Ter plaatse van de huidige plas een niet nader gedefinieerde vondst; Late Middeleeuwen (cat. nr. 64)
- Pot, aangetroffen bij baggerwerkzaamheden in de Rijn; Romeinse tijd (cat. nr. 360);

Daarnaast is sprake van een aantal niet gedocumenteerde vondsten in de vorm van potscherven, mammoetbotten en –tanden, fossiele stamresten en enkele complete Romeinse amfora's.

3. BELEIDSKADER

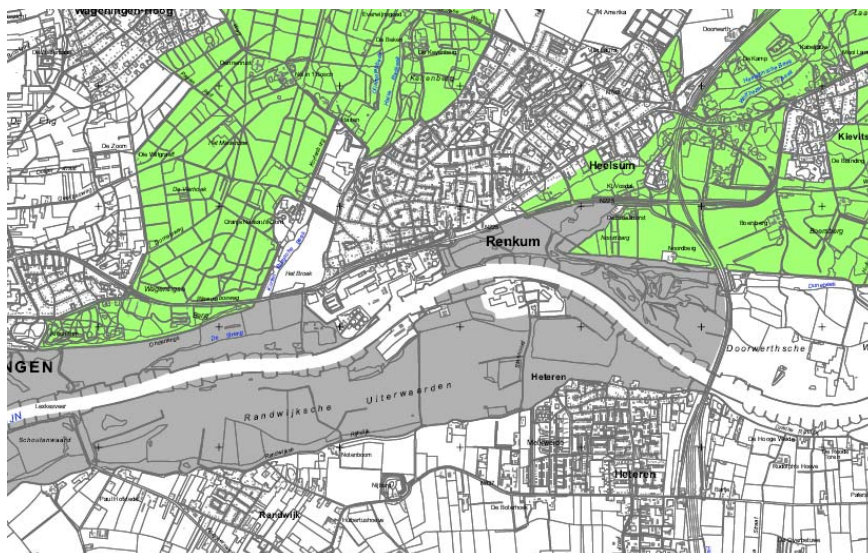
3.1. Internationaal

Natura 2000 en Vogel- en/of Habitatrichtlijn

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden.

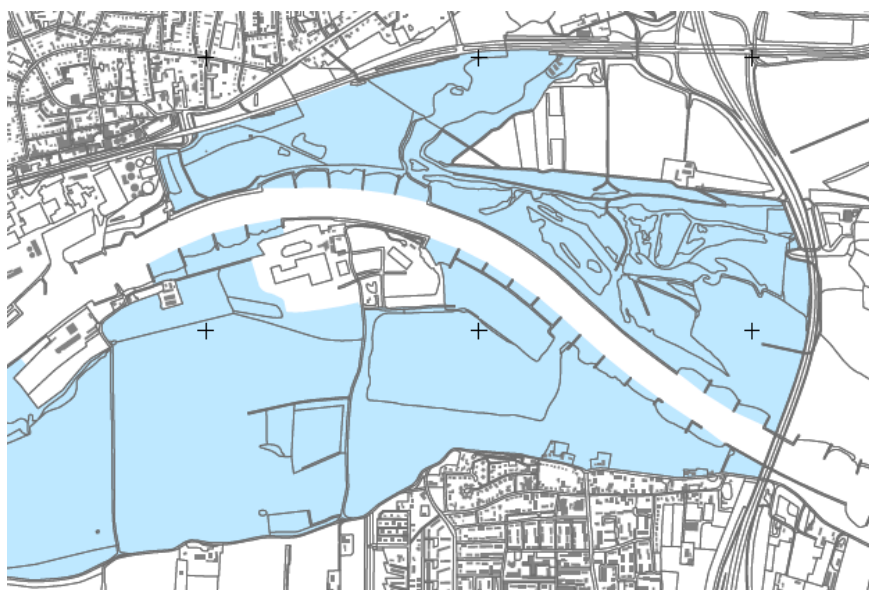
Om de Europese biodiversiteit te behouden en te herstellen wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een groot Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, 'Natura 2000'. Hiervoor zijn onder meer de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) opgesteld. Op basis van deze Europese richtlijnen is Nederland verplicht om beschermde habitats, soorten en hun leefgebieden in stand te houden of te herstellen. Daarvoor worden gebieden aangewezen waar deze soorten en habitats voorkomen.

Voor deze aangewezen gebieden, veelal reeds onderdeel uitmakend van de Ecologische Hoofdstructuur, geldt een speciaal beschermingsregime. Bij uitbreiding of verandering van bestaande ruimtelijke activiteiten dan wel bij nieuwe ruimtelijke activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden moet er getoetst worden of er significante, negatieve gevolgen zijn te verwachten van de voorgenomen activiteiten op de te beschermen natuurwaarden binnen de aangewezen gebieden.

Gebiedsbegrenzing volgens nieuwe Natura2000 besluit.

Onderhavig plangebied is bijna geheel gelegen in het aangewezen Vogelrichtlijngebied Neder-Rijn (blauwe gebied). Het gebied ligt niet in het Habitatrichtlijn (groen) gebied Veluwe. Momenteel worden de Vogelrichtlijngebieden zoals die reeds aangewezen waren opnieuw vastgesteld met een nieuw Natura 2000-besluit waarmee een eerdere aanwijzingsbesluit als Vogelrichtlijngebied vervalt. Met het nieuwe besluit verandert er beleidsinhoudelijk weinig, wel is er zijn er kleine wijzigingen in de begrenzing. Zo maakt de bestaande bebouwing aan de noordzijde van de Kastanjelaan straks geen onderdeel meer uit van het Natura 2000 gebied.

Oude, maar nog vigerende begrenzing Vogelrichtlijngebied.

Concept begrenzing nieuwe aanwijzing Natura 2000 gebied 'Uiterwaarden Neder-Rijn'

De gebiedsbeschrijving behorende bij het concept document voor de aanwijzing volgens het nieuwe besluit vermeldt het volgende:

De Nederrijn bestaat uit de uiterwaarden van de Nederrijn tussen Renkum en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Nederrijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 2/9 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen.

Karakteristiek voor dit rivierenlandschap is de overgang naar de hogere gronden, de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenst aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Hier liggen op de overgangen restanten van hardhoutooibossen.

De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. De uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten, geïsoleerde oude riviertakken en nieuwe, aangetakte nevengeulen. Door kwel vanuit de hogere gronden is het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit. Het zijn geaccidenteerd terreinen met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnundeerd worden.

De kernopgaven die gaan gelden gericht op natuurdoeltypen zijn:

- **Grasetende watervogels:** Behoud voldoende slaapplekken- en foerageerterrain voor ganzen, kleine zwanen, wilde zwanen en smienten.
- **Plas-dras situaties:** Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning, porseleinhoen en steltlopers.
- **Droge graslanden:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden, glanshaver- en vossestaartheuvels (*glanshaver*).
- **Droge hardhoutooibossen:** Ontwikkeling droge hardhoutooibossen: groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.

Daarnaast gelden de meer algemene doelen gericht op behoud en herstel. Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten. Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de

ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de geformuleerde instandhoudingsdoeleinden.

3.2. Rijksbeleid

De op rijksniveau vastgelegde watertoets is ook onderdeel van dit plan. Daarmee samenhangend beleid, onderzoek en maatregelen zijn in een aparte Waterparagraaf beschreven.

Nota Ruimte

Ten aanzien van de in de nota vastgelegde nationale Ruimtelijke HoofdStructuur zal Het Rijk zich intensief bemoeien met de uitwerking van het beleid voor deze gebieden. Tot de RHS behoren onder andere de zes stedelijke netwerken, de mainports, natuurbeschermingsgebieden en de Ecologische HoofdStructuur (EHS).

Uitsnede PKB-kaart
"Verstedelijking" Nota Ruimte
(het plangebied is rood
omcirkeld)

Het plangebied is gelegen aan de rand van het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen. Het beleid met betrekking tot de stedelijke netwerken is in het algemeen gericht op versterking van de kracht van de steden en ter verbetering van de internationale economische concurrentiepositie en de daarbij behorende ruimtelijk-economische structuur van Nederland. Vanwege de ligging aan de rand van het stedelijk netwerk is het beleid niet van wezenlijk belang voor het plangebied.

Het plangebied is gelegen in de EHS. Zie het hoofdstuk Natuurwaarden voor een beschrijving van het beleid voor de EHS.

Het plangebied ligt in de directe nabijheid van twee in de Nota Ruimte aangewezen Nationale Landschappen, te weten 'de Veluwe' en 'Rivierenland' (zie hiernaast). Binnen nationale landschappen is onder andere specifieke aandacht nodig voor natuur in relatie tot cultuurhistorie en landschap, en voor toerisme en recreatie. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid voor Nationale Landschappen. Het plangebied maakt zelf echter geen deel uit van deze Nationale Landschappen.

Agenda Vitaal Platteland

De Agenda Vitaal Platteland (AVP) is een integrale rijksvisie op het platteland. Daar waar de Nota Ruimte het ruimtelijk beleid beschrijft, gaat de AVP uit van een integraal perspectief en gaat in op de economische, ecologische en sociaal-culturele aspecten van het platteland. Aan de

hand van de thema's verbreding van de landbouw, leefbaarheid, natuur en landschap en milieukwaliteit wordt de visie geformuleerd.

Uitgangspunt van de rijksoverheid is dat alle ondernemers kunnen bijdragen aan een vitaal platteland en kunnen investeren in groen en groene diensten kunnen starten. De overheid wil hier ruimte voor scheppen door onder andere vermindering van regelgeving.

Ten aanzien van natuur en landschap wil het kabinet de mogelijkheden verruimen om het platteland te beleven. Hiertoe dient de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor recreatie en toerisme in het agrarisch cultuurlandschap te worden verbeterd.

Ontwikkelingen in het landelijk gebied dienen zodanig te worden begeleid dat kwaliteit ontstaat, gebaseerd op een goed evenwicht tussen ecologische, economische en esthetische aspecten van het landschap.

Verdrag van Malta

In dit verdrag is in Europees verband vastgelegd dat met de archeologische waarden zorgvuldig moet worden omgegaan. Algemeen geldt de verplichting dat wanneer de ondergrond verstoord wordt er onderzoek naar aanwezige waarden gedaan moet worden ("verstoorder-betaalt" principe). Overigens is het nationaal beleid inmiddels vastgelegd in de Wet op de archeologische monumentenzorg. In het hoofdstuk Cultuurhistorie en Archeologie wordt hier nader op ingegaan.

Nota Belvédère

Het plangebied behoort niet tot een Belvédèregebied.

3.3. Provinciaal beleid

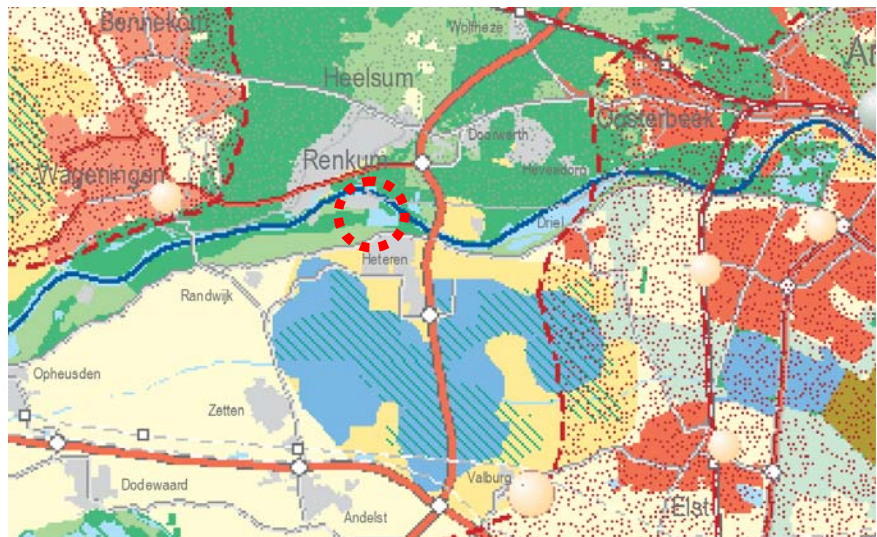
Streekplan Gelderland 2005

In het Streekplan is de volgende tweeledige provinciale ruimtelijke hoofdstructuur opgesteld:

- het groenblauwe raamwerk: dit betreft functies en kwaliteiten die afhankelijk zijn van een lage ruimtelijke dynamiek. De gebieden waar deze functies zijn geconcentreerd zijn kwetsbaar voor intensieve vormen van ruimtegebruik. Deze gebieden zijn de ecologische hoofdstructuur en waardevolle open gebieden, en de gebieden waar meer ruimte voor water moet worden gecreëerd (zowel voor rivieren als voor regionale waterberging). Het provinciaal beleid is gericht op het vrijwaren van deze gebieden van intensieve gebruiksvormen. Hier is ruimte voor ecologische en hydrologische dynamiek, bescherming van stilte, rust en milieukwaliteit. Deze gebieden zijn met overwegend groene en blauwe tinten op de beleidskaart aangeduid (zie onderstaande figuur).
- Het rode raamwerk: dit betreft 'hoogdynamische' functies. Dit raamwerk is niet relevant voor het plangebied. Deze gebieden zijn

met overwegend rode tinten aangeduid op de beleidskaart (zie onderstaande figuur).

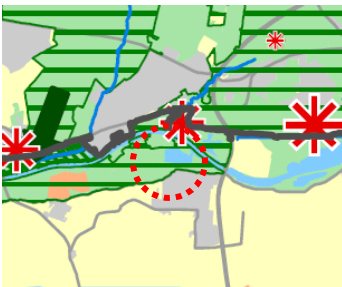
De gronden buiten de provinciale hoofdstructuur betreffen de multifunctionele gebieden. Op deze gebieden wordt geen expliciete provinciale beleidssturing gericht. Er is ruimte voor meervoudig ruimtegebruik (verweven functies) in het landelijk gebied. De multifunctionele gebieden zijn met gele en donkergele tinten aangeduid op de beleidskaart (zie onderstaande figuur).

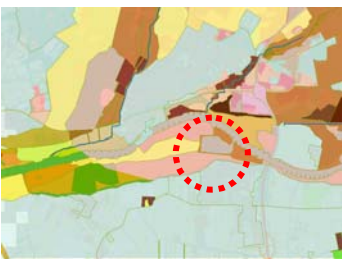
Uitsnede beleidskaart Ruimtelijke Structuur

Voor initiatiefnemers gelden de volgende ruimtelijke voorwaarden:

- Bij winning van primaire bouwgrondstoffen moet koppeling plaats vinden met realisatie van gewenste functies, zoals water- en waterberging, wonen, recreatie, natuurontwikkeling, aanleg van vaargeulen en bedrijventerreinen;
- Projecten voor winning van primaire bouwgrondstoffen moeten ruimtelijke meerwaarde bieden.

Uitsnedes kaarten Provinciale kernkwaliteiten en omgevingscondities

Het plangebied is gelegen in het groenblauwe raamwerk. De provincie moedigt marktpartijen aan om samen met gemeenten met plannen te komen die passen in het provinciale landschaps- en ruimtelijk beleid.

Streekplanuitwerking kernkwaliteiten en omgevingscondities

Met de Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities (2006) geeft de provincie aan welke ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten aan de orde zijn in deze gebieden. Buiten de EHS en Waardevolle landschappen is de bemoeienis van de provincie met ecologische en landschappelijke kwaliteiten klein. De uitwerking richt zich op:

1. Uitwerking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS. Voor het plangebied is de rivier met bijbehorende dynamiek

en morfologie, als bron van natuurlijke processen en de relatie met het binnendijks gebied van belang.

2. Uitwerking van de kernkwaliteiten van het Waardevolle landschap 'Uiterwaarden Nederrijn'. De kernkwaliteiten waarmee in de planvorming rekening gehouden moet worden zijn:
 - Smal en verstild, laagdynamisch karakter
 - Weidse vergezichten over de rivier en vaak fraai zicht op de stuwwallen
 - Grote openheid van de uiterwaarden, nauwelijks bebouwing en grotendeels grasland

Als ontwikkelingsopgaven voor het Rivierengebied zijn onder meer geformuleerd:

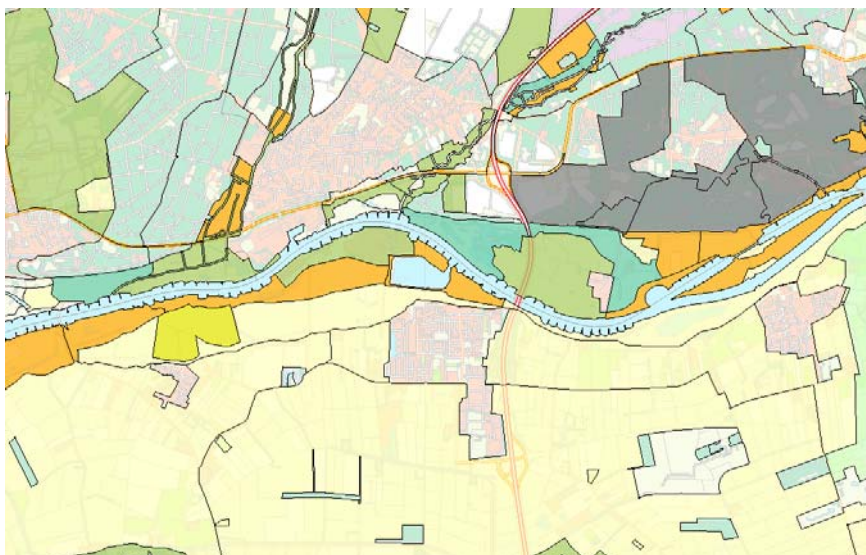
- Het ontwikkelen van enkele, grote, dijkoverschrijdende natuurterreinen
- Het ontwikkelen van het buitendijkse rivierengebied tot een samenhangend, gevarieerd en dynamisch natuurterrein met behoud van actuele natuur- en cultuurwaarden
- Het ontwikkelen van het binnendijkse gebied tot een natuurlijk cultuurlandschap met goede ecologische verbindingen tussen rivieren en stuwwallen en met rijke cultuurhistorie.

Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006

De streekplanuitwerking vormt de verantwoording voor de keuzes die in

Gebiedsplan natuur en landschap 2006

- geen (nieuwe) doelen
- agrarisch natuurbeheer
- nieuwe natuur
- nieuwe natuur met inrichting
- zoekgebied landschap
- zgeb landschap met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), <10%
- zoekgebied natuur(beheer), <10% met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), 10-50%
- zoekgebied natuur(beheer), 10-50% met inrichting
- zoekgebied natuur(beheer), >50%
- zoekgebied natuur(beheer), >50% met inrichting
- inrichting bestaande natuur
- zoekgebied inrichting

Kaart Gebiedsplan natuur en landschap 2006

dit gebiedsplan zijn gemaakt. Dit met uitzondering van de gebieden, die in dit gebiedsplan worden begrensd bovenop de EHS uit het streekplan. Het gebiedsplan is een uitwerking van de Gelderse Natuurdoelenkaart. In een gebiedsplan vinden eigenaren en beheerders van het buitengebied welke mogelijkheden de Subsidieregelingen Agrarisch

Natuurbeheer (SAN) en Natuurbeheer 2000 (SN) hun bieden. Deze plannen zijn het belangrijkste instrument om de Ecologische Hoofdstructuur te realiseren. Het plangebied is aangegeven als nieuwe natuur (oranje) en zoekgebied landschap (geel).

Beleidsplan zand- en kleiwinning

De provincie Gelderland heeft in haar Beleidsplan zand- en kleiwinning een aantal kwaliteitseisen opgenomen, die als toetsingscriterium worden gehanteerd bij het toekennen van een eventuele ontgrondingsvergunning. De beoordeling vindt mede plaats naar aanleiding van een behandeling van het plan door het zgn. Kwaliteitsteam Ontgrondingen; een multidisciplinair team van specialisten, die de plankwaliteit toetsen en aanbevelingen (kunnen) doen voor een verdere planoptimalisatie.

Globaal kunnen de kwaliteitseisen als volgt worden samengevat :

- De delfstofwinning dient te worden gekoppeld aan andere strategische doelen, die als taakstellend zijn opgenomen in streekplan, of streekplanuitwerkingen;
- Er dient in voldoende mate te worden ingespeeld op bestaande waarden in het gebied;
- Het plan moet qua schaal en vormgeving goed zijn ingepast in de verdere omgeving;
- Er dient voldoende maatschappelijk draagvlak voor het plan te bestaan;
- De winning moet binnen afzienbare tijd kunnen worden afgerond.

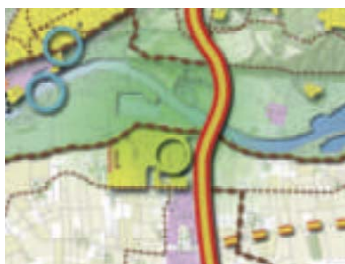
In november 2008 heeft de beoordeling door het Kwaliteitsteam Ontgrondingen plaats gevonden. In maart 2009 heeft een tweede overleg met een delegatie van het Kwaliteitsteam plaatsgevonden. De aangegeven verbetervoorstellen voor de westzijde van de plas zijn opgenomen in het Definitief Ontwerp.

Regionaal structuurplan

In het regionale structuurplan, vastgelegd in het Regionaal Plan 2005 – 2020, legt de stadsregio Arnhem – Nijmegen de gemeenschappelijke beleidsambities vast voor de ontwikkeling van de regio.

De stadsregio start met de realisatie van het recreatieve routenetwerk in de regio; een fijnmazig netwerk van routes, paden en wegen die geschikt zijn voor wandelen, fietsen en kanoën, met daaraan verbonden pleisterplaatsen en verpozingsplekken.

Inzet is de ontwikkeling van een landschap waar naast agrarisch gebruik ruimte wordt gemaakt voor het benutten van cultuurhistorische waarden, toeristische en recreatieve voorzieningen en natuur- en landschapsontwikkeling. Door deze functies met elkaar te verbinden middels een recreatief netwerk wordt het landschap van de stadsregio toegankelijk en beleefbaar gemaakt.

Uitsnede visiekaart RP 2005-2020

Het plangebied grenst aan het geprojecteerde recreatieve routenetwerk van de stadsregio. Dat volgt bij Heteren de Rijnbandijk en vormt een knooppunt met de noord-zuidroute dat de Nederrijn overkluist bij de brug. De 'Branding' is tot aan het plangebied geprojecteerd pal ten zuiden van de Rijnbandijk. In de directe omgeving van het plangebied zijn te ontwikkelen cultuurhistorische zones geprojecteerd. De blauwe cirkels op de visiekaart zijn indicatief voor 'Klei en Kolk', het betreft hier onder andere de strangresten en kolken ten westen van het plangebied, maar ook de steenfabrieken. Daarnaast is Heteren ook aangemerkt als te ontwikkelen cultuurhistorische zone in relatie tot het thema 'Frontlinie (WOI-WOII)'. Dit biedt wellicht aanknopingspunten in de toeristisch recreatieve setting van dit project.

3.4. Gemeentelijk beleid

Toekomstvisie+

De gemeente Overbetuwe heeft in september 2009 de Toekomstvisie+ vastgesteld. Hierin is een aantal opgaven geformuleerd, waaronder het beschermen van de kenmerkende waarden en de eigenheid van de gemeente Overbetuwe. Bestaande landschapstypen vormen de basis van de (historische) identiteit van de gemeente Overbetuwe. Deze landschapstypen zijn uitgangspunt en worden gebruikt als afwegingskader voor verdere ontwikkelingen.

Gestreefd wordt naar versterking van het onderscheid tussen de oeverwallen, komgronden en uiterwaarden. De uiterwaarden met rivierstrangen, wielen, kades, baksteenindustrie en hoge natuurwaarden verdienen hierbij o.m. de aandacht. Verder zijn de stroomgeulen bijzondere elementen in het landschap, waar zorgvuldig mee omgegaan zal worden.

In principe worden in de uiterwaarden geen bouwmogelijkheden toegestaan. Uitzondering hierop kan zijn een combinatie met ontwikkelingen voor extensieve veeteelt, natuurontwikkeling en extensieve recreatie. Ontwikkelingen worden afgestemd op het Natura 2000 gebied en met aandacht voor het huidige verschil tussen de uiterwaarden van de Nederrijn (cultureel karakter) en die van de Waal (natuurlijk karakter). In het kader van ontwikkeling en beheer wordt ingezet op samenwerking met eigenaren en (agrarische) bedrijven.

Kadernota Visie op Ruimte

De gemeente Overbetuwe heeft in 2004 haar algemene en gebiedspecifieke ruimtelijke beleid vastgelegd in de 'Kadernota Visie op Ruimte'. De nota biedt een landschappelijk en stedenbouwkundig kader, rekeninghoudend met de beperkingen van een gebied voor verschillende vormen van grondgebruik. Op basis van de nota kan aan de hand van criteria worden afgewogen of ruimtelijke ontwikkelingen toelaatbaar zijn.

In de kadernota zijn twee essentiële ruimtelijke uitgangspunten geformuleerd. 'Inbreiding gaat voor uitbreiding' en 'behoud contrast landelijkheid en stedelijkheid'. Op het voorliggende plan hebben deze uitgangspunten niet direct betrekking. In het beschreven landschappelijk en stedenbouwkundig kader wordt ingegaan op de rol van de verschillende voor de gemeente zo karakteristieke elementen waaraan het gebied zijn eigenheid en schoonheid ontleend. Voor dit plan zijn de belangrijkste elementen de uiterwaarden en de 'Parels van de Overbetuwe'.

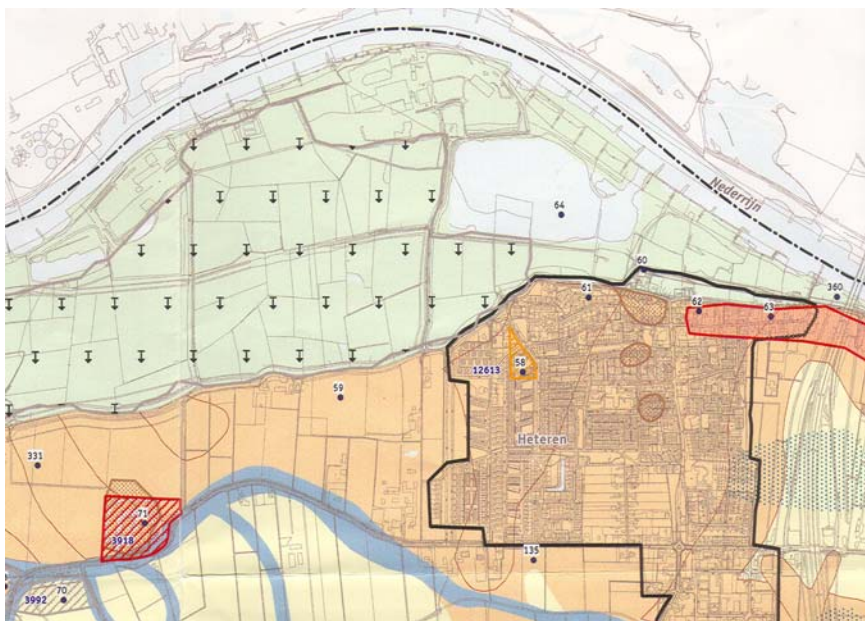
De uiterwaarden worden begrensd door dijken. Vanaf deze dijken is een imposant uitzicht aanwezig over het binnen- en buitendijkse landschap. Ook de stuwwallen van de Veluwe en Nijmegen zijn bij helder weer duidelijk te zien. In de uiterwaarden is nog steeds de dynamiek van de rivieren aanwezig, daarom zijn hier geen bouw mogelijkheden. Wel is hier ruimte voor natuurontwikkeling en extensieve recreatie. De uiterwaarden vormen een bijzonder waardevol landschap, waar de menselijke invloed beperkt is gebleven door de jaarlijkse overstroming.

Binnen het landschappelijke kader worden tevens de 'Parels van de Overbetuwe' beschreven. Dit zijn gebieden en elementen die een sterk eigen karakter hebben en er op gemeentelijk niveau uitspringen. Vaak zijn deze bijzonderheden nog steeds verbonden aan de ondergrond en het historische landschap. Het is belangrijk dat de identiteit van deze bijzonderheden en de landschappelijke context ervan herkenbaar blijft of versterkt wordt. In, aan en in de directe nabijheid van het plangebied zijn een aantal van deze 'parels' en waardevolle gebieden aanwezig.

Eén ervan vormt als het ware een ensemble van elementen gelegen direct ten zuiden van en deels in het plangebied en bestaat uit de oude historische woonkern van Heteren met zijn karakteristieke kleinschalige bebouwing, verhoogde woongronden, uiterwaarden en oeverwallen. De oeverwal langs de Nederrijn heeft een herkenbare opbouw en ligt langs de dijk. Er is een duidelijke verkaveling aanwezig van hogere gronden aan de dijk en de lagere gronden in de komgronden. De oeverwal is nog steeds kleinschalig door de vrijstaande woningen, boerderijen, erfbeplantingen en boomgaarden en daardoor aantrekkelijk. De tweede parel zijn de steenfabrieken in de uiterwaarden ten noorden van Heteren, zij verwijzen naar het gebruik van de klei van de uiterwaarden voor de baksteenfabricage. Twee steenfabrieken hebben nog steeds een kenmerkende schoorsteen die een landmark vormt in het gebied. Van de derde schoorsteen is alleen een ruïne over. Het derde 'parel(tje)' wordt gevormd door de buitendijkse kerk bij Heteren. Doordat het stroombed van de Rijn veranderde, moest de dijk worden verlegd. De kern Heteren moest verplaatst worden en alleen de kerk bleef buitendijks liggen, op een verhoging omringd door dijken. De kerk ligt hierdoor op een markant punt in de uiterwaarden.

Archeologische beleidsadvieskaart

RAAP Archeologische Adviesbureau heeft in mei 2004 een archeologische beleidsadvieskaart opgesteld ter ondersteuning van het gemeentelijke beleid als onderdeel van het gemeentelijke Erfgoed. De archeologische beleidsadvieskaart biedt inzicht in de bestaande archeologische toestand van het landelijke en bebouwde gebied van de gemeente. Met dit inzicht is in de beleidsuitvoering een weloverwogen omgang met archeologie te bereiken.

Uitsnede van de archeologische beleidsadvieskaart

De archeologische beleidsadvieskaart geeft een zo actueel mogelijk overzicht van bekende en te verwachten archeologische waarden. Door aan deze waarden een advies te koppelen ten aanzien van het te voeren beleid, vormt de kaart een instrument om behoedzaam om te gaan met archeologische waarden in de ruimtelijke planvorming en ontwikkeling. De kaart biedt tevens perspectieven met betrekking tot het ontwikkelen/versterken en verbeelden van cultuurhistorische waarden (bijvoorbeeld ten behoeve van recreatieve doeleinden).

Voor een groot deel van het plangebied wordt aangegeven dat deze een 'onzekere archeologische verwachting' hebben, hetgeen betekent dat niet hoeft te worden gestreefd naar behoud in de huidige staat. Bij diepe bodemingrepen dient eventueel vroegtijdig archeologische onderzoek (IAO) te worden verricht en te worden gestreefd naar inpassing van terreinen met een archeologische status. Voor de rest van het plangebied geldt een 'lage archeologische verwachting', ook voor deze gebieden hoeft niet te worden gestreefd naar behoud in de huidige staat. Wel wordt aanbevolen om grondwerkzaamheden archeologisch te begeleiden.

Erfgoedplan Overbetuwe

In december 2004 is het gemeentelijk Erfgoedplan vastgesteld met tot doel een integraal kader te creëren met beleidsvoornemens om de cultuurhistorie (archeologie, historische geografie en historische bouwkunde) beter te verankeren in de ruimtelijke planning, de cultuurhistorie zichtbaar te maken en de educatieve en recreatieve waarden ervan te verhogen. De archeologische beleidsadvieskaart vormt één van de pijlers.

De gemeente Overbetuwe beschikt over tal van cultuurhistorische waarden van hoge kwaliteit. Het huidige beleid is gericht op behoud van die waarden en vormt één van de afwegingsfactoren in het ruimtelijke beleidsproces. De cultuurhistorische waarden omvatten de ruimtelijke kwaliteit van het rivierenlandschap met zijn oeverwallen en komgronden, de fraaie monumenten – zoals boerderijen, kerken en huizen – het rijke bodemarchief en het archeologische erfgoed. Het Erfgoedplan beoogt cultuurhistorisch beleid niet als een obstakel in de gemeentelijke, ruimtelijke ontwikkelingsprocessen te laten zijn, maar juist een kans of uitdaging en soms zelfs een sturende factor. Het plangebied valt onder de kaartenheid Rivierenlandschap. Voor een uitgebreide cultuurhistorische beschrijving van deze kaartenheid wordt verwezen naar het Erfgoedplan.

Relevante aanbevelingen die voor Heteren voortvloeien uit het Erfgoedplan en waarop met dit plan ingespeeld kan worden zijn de volgende.

- Het zoveel mogelijk herstellen van de visuele relatie van Heteren als dijkdorp met de uiterwaarden.
- Verduidelijk de bijzondere betekenis van de steenfabrieken in een lesbrief en/of rondleidingen (als educatieproject) voor de scholen en plaats een informatiebord op locatie.
- Verbijzonder de ligging van de kerk in de uiterwaarden ten behoeve van het toerisme.
- 'Horizontopper': uitzichten vanaf de oude (in werking zijnde) steenfabriek naar de oude en nieuwe fabrieken, de uiterwaarden met het kerkje van Heteren.
- De ligging van de oude kerktoren (de 'peperbus') in de uiterwaarden is bijzonder. De toren ligt op een fraaie plek in het landschap met mooie vergezichten. Onderzoek of het mogelijk is de toren toegankelijk te maken ten behoeve van een (te maken) uitzichtpunt.
- Aan de dijk is reeds een picknickplaats gecreëerd met uitzicht op de kerktoren. Juist hier moet een fraai geïllustreerd informatiebord komen voor recreanten en toeristen.

Picknickplaats met zicht op oude kerktoren

Milieubeleid

De gemeente Overbetuwe heeft in mei 2004 het Milieubeleidsplan Overbetuwe 2005-2008 vastgesteld met een integrale visie op het

milieubeleid. De puur sectorale benadering acht de gemeente niet afdoende om de milieudoelstellingen te halen. Alvorens aan alle milieuaspecten integraal aandacht te besteden zijn de speerpunten van het milieubeleid uitgeschreven naar hinderaspecten (geluid, veiligheid en luchtkwaliteit), belevingsaspecten (groen) en duurzaamheid (klimaat, duurzaam bouwen, bodem, natuur en landschap) als onderdeel van de leefbaarheid. Overigens zal in maart 2011 het Milieubeleidsplan 2011-2014 worden vastgesteld.

Het milieubeleidsplan zoekt kansen om de keuzes van andere beleidsterreinen dan milieu zo duurzaam mogelijk te laten uitvallen. Milieu is slechts één van de aspecten in de totale besluitvorming. Naast milieu spelen ook economische, ruimtelijke, sociale en financiële aspecten een rol. Milieu wil haar inbreng leveren op een realistische en constructieve wijze. Dat betekent dat de inzet per beleidsproces en – onderdeel op maat (projectmatig) wordt afgestemd.

Een van de kansen specifiek genoemd in het milieubeleidsplan betreft de mogelijkheid om natuur te ontwikkelen in de uiterwaarden van de Waal en de Rijn. Dit initiatief biedt de kans om deze wens te helpen realiseren. Daarbij kunnen dan tevens synergie voordelen behaald worden op het gebied van de beleidslijn grote rivieren, door waterstaatkundige verbeteringen op te nemen in het plan.

Gemeentelijk Mobiliteitsplan Overbetuwe 2003-2013

Het gemeentelijk verkeersbeleid is geformuleerd in het GMO 2003-2013. Hierin wordt de Rijndijk, voor zover gelegen ter hoogte van de bebouwde kom (globaal tussen A50 en Steenovenlaan), niet aangeduid als gebiedsontsluitingsweg, noch als hoofdfietsroute. In het gehanteerde streefmodel Rondje Overbetuwe, waarbij de verschillende kernen via een doorgaande ringroute met elkaar zijn verbonden speelt de Rijndijk tussen de A50 en Randwijk geen rol. De dijk blijft zo, ook in de toekomst, van een ondergeschikte betekenis voor het doorgaande verkeer. Uiteraard is deze route wel van groot belang in recreatief opzicht. In eerdere studies (verkeersbeleidsplan vm. gemeente Heteren) is om deze reden wel geopteerd voor een afsluiting voor gemotoriseerd verkeer tussen Bretagnesingel en Steenovenlaan; een maatregel die nooit tot uitvoering is gekomen. Het openbaar vervoer maakt hierbij deels gebruik van de Rijndijk voor het gedeelte dijk tussen Kastanjelaan en Bretagnesingel.

Het gemeentelijk beleid richt zich nadrukkelijk op het stimuleren en bevorderen van het lokale fiets- en wandelverkeer (zowel utilitair, als recreatief) door de aanleg van sociaal veilig fietspaden-netwerk. Op regionale schaal is de aanleg van een fietsknooppunten-netwerk voltooid. Hierin speelt de Rijndijk wel een grote rol.

De verkeersintensiteiten op het binnen het plangebied gelegen traject bedragen als volgt:

- 2000 mv/e (traject Kastanjelaan);
- 600 mv/e. (tussen Flessestraat en Bretagnesingel);
- 1300 mv/e (tussen Bretagnesingel en Steenovenlaan).

Volgens de prognose zullen deze intensiteiten in de periode tot 2017 nauwelijks veranderen. Het snelheidsregime is buiten de bebouwde kom gesteld op 60 km/h en tussen Steenovenlaan en A50 op 30 km/h.

Landschaps- en Natuurbeleid

Het landschapsbeleid van de gemeente Overbetuwe wordt op basis van de landschapsbeleidsplannen van de drie voormalige gemeenten gevoerd. Op basis van het bestaande landschapsbeleid wordt jaarlijks een plan van aanpak opgesteld voor het uitvoeren van landschapsprojecten.

In het landschapsbeleidsplan van de voormalige gemeente Heteren zijn voor de Randwijkse uiterwaarden de volgende aandachtspunten opgenomen:

- Uitgangspunt: uiterwaardengebied en rivier vormen ecologische verbinding;
- Aanleg recreatieve routes, wandelpaden over de kaden, ed.
- Beheer afstemmen op weidevogels en ganzen;
- Onderhoud knotwilgen en meidoorns;
- Reconstructie van oude haven en veerstoep bij Heteren.

Inmiddels heeft de gemeente Overbetuwe voor haar totale grondgebied een nieuw landschapontwikkelingsplan/LOP in voorbereiding genomen.

Landschapontwikkelingsplan

De Gemeente Overbetuwe vindt het belangrijk om aan het landschap van het buitengebied bijzondere zorg te besteden. In september 2010 heeft de gemeente een Landschapontwikkelingsplan (kortweg LOP) vastgesteld.

Met het Landschapontwikkelingsplan wil de gemeente ontwikkelingen (be)geleiden die te maken hebben met het landschap. Het voornaamste doel daarbij is het stimuleren van initiatieven in het buitengebied (door o.a. particulieren, instanties en gemeente) die te maken hebben met het behouden, versterken en verbeteren van de landschappelijke identiteit, in de brede zin van het woord. Daarnaast biedt het Landschapontwikkelingsplan de mogelijkheid om ook nieuwe ontwikkelingen op een passende manier in het bestaande landschap op te nemen.

Het LOP sluit aan bij de ontwikkeling van de Randwijkse Waarden. Met het plan Randwijkse Waarden wil de gemeente natuurontwikkeling, kleinschalige recreatie en rivierverruiming in combinatie met zandwinning mogelijk maken.

Recreatiebeleid

Het gemeentelijk recreatiebeleid is recent geactualiseerd en is geformuleerd in het Beleidsplan Recreatie en Toerisme, dat in oktober 2008 door de Raad is vastgesteld. Het actieprogramma omvat de volgende, voor het plangebied relevante punten:

- Realiseren van lokale ommetjes door de uiterwaarden van o.m. de Nederrijn. Hierbij wordt zo mogelijk aangesloten bij oude paden, zoals kerkenpaden;
- Realisatie van pleisterplaatsen, die in deze routes worden opgenomen, met o.a. informatieborden over het gebied;
- Realisatie van TOP's; toeristische overstappunten, waar de auto op de parkeerplaats achterblijft en men overstapt op de fiets;
- Doorkoppeling van aangrenzende lokale ommetjes tot een regionaal routenetwerk;
- Verbeteren van de verkeersveiligheid op de rivierdijken, hetzij door de dijk (deels) autovrij te maken, hetzij door snelheidsremmende maatregelen te treffen;
- Reactiveren fiets- en voetveren, zoals Renkum-Heteren;
- Ontwikkelen van ruiterroutes, in aansluiting op de plaatselijke maneges;
- Ontwikkelen van de omgeving van de Plas van Wijck tot extensief recreatiegebied met nadruk op natuurbeleving, wandelen en struinen. Hierbij zou een relatie gelegd kunnen worden met het Smalspoormuseum en het opnieuw in de vaart nemen van het veer Renkum-Heteren.

Voor het plangebied geldt nadrukkelijk de eis om het recreatieve gebruik te beperken tot extensieve (mede)gebruiksvormen, gericht op lokale gebruikersgroepen (inwoners van Heteren en Randwijk).

Wandelen langs de Rijn

De ANWB heeft in 2009 het Projectvoorstel Wandelen langs de Rijn gelanceerd, waarmee een doorgaande wandelroute wordt beoogd door het Gelderse deel van de uiterwaarden langs de Rijn van Lobith tot Culemborg. Sobere inrichtingsmaatregelen maken deel uit van het project, zoals overstapjes, bewegwijzering en promotie. Het project voorziet in de realisatie van toegankelijkheid van de uiterwaarden d.m.v. aaneengesloten routes, waardoor lange wandelmogelijkheden ontstaan. Deelroutes en dagwandelingen tussen oeververbindingen (pont of brug) maken deel uit van dit project. De routes sluiten aan bij openbaar vervoersverbindingen.

Het plangebied kan in dit opzicht een schakel vormen in het grotere geheel, waarbij ook de plas van Korevaar een rol speelt.

3.5. Waterbeleid

Rijksbeleid/RWS

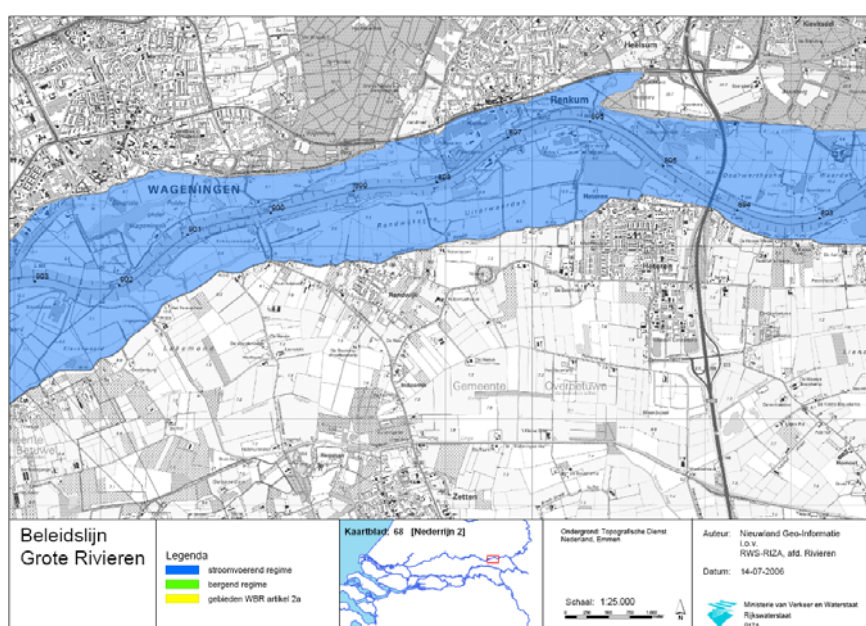
Het Rijksbeleid ten aanzien van water is neergelegd in het Nationaal Waterplan. Het Nationaal Waterplan (NWP) is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie. Het Nationaal Waterplan vervangt op onderdelen het beleid uit de Nota Ruimte voor het IJsselmeer, de Noordzee en de rivieren.

In het Nationaal Waterplan is het beleid aangegeven voor thema's die landelijk spelen. Daarnaast zijn de stroomgebiedbeheerplannen voor het Nederlandse deel van de stroomgebieden Eems, Maas, Rijn en Schelde opgesteld. Daartoe behoort ook de afstemming met de andere landen in deze stroomgebieden.

Kern van het waterbeleid is het Deltaprogramma. Het Deltaprogramma heeft als doel een duurzame waterveiligheid en zoetwatervoorziening te realiseren. Met het Deltaprogramma wordt een doelmatige, daadkrachtige en integrale aanpak van de grote wateropgaven voor Nederland in de komende decennia nagestreefd. Het Nationaal Waterplan geeft een eerste uitwerking van het Deltaprogramma. De grondgedachte van het Deltaprogramma is 'meebewegen met natuurlijke processen waar het kan, weerstand bieden waar het moet en kansen voor welvaart en welzijn benutten'. Deze adaptieve benadering is in het waterplan nader uitgewerkt.

Beleidslijn Grote rivieren

Naast het Nationaal Waterplan bestaat het relevante rijksbeleid uit de Beleidslijn grote rivieren (sinds 14 juli 2006 van kracht). De Beleidslijn grote rivieren vervangt de Beleidslijn ruimte voor de rivier uit 1997. De Beleidslijn grote rivieren is bedoeld om plannen en projecten in het rivierbed te kunnen beoordelen. Onder voorwaarden worden mogelijkheden geboden voor wonen, werken en recreëren in het rivierbed. De voorwaarden hebben betrekking op de afvoercapaciteit van de rivier ter plaatse: nieuwe activiteiten mogen de afvoer niet hinderen en geen belemmering vormen voor toekomstige verruiming van het rivierbed.

Kaartblad behorende bij de Beleidslijn Grote Rivieren

Zoals op bovenstaand kaartbeeld valt te zien ligt het plangebied in zijn totaliteit in het stroomvoerend regime. In het gedeelte van het rivierbed waar het stroomvoerend regime geldt worden in principe alleen “riviergebonden” activiteiten toegestaan. Hier geldt een “ja,mits” afweging; dat wil zeggen, dat deze riviergebonden activiteiten zijn toegelaten, wanneer aan de gestelde rivierkundige voorwaarden (stap 5 uit onderstaand schema) wordt voldaan. Het betreft hier een beperkt aantal nader omschreven activiteiten, waarvan op voorhand duidelijk is dat situering buiten het rivierbed niet mogelijk of wenselijk wordt geacht. De winning van oppervlaktedelfstoffen is één van deze activiteiten. In de Nota Ruimte is vastgelegd dat diepe winning van oppervlaktedelfstoffen in de uiterwaarden in beginsel is toegestaan voor zover mogelijk binnen de beperkingen van Vogel- en Habitatrichtlijn en EHS. Winning van oppervlaktedelfstoffen wordt van nationaal belang geacht. In de uiterwaarden heeft koppeling met andere riviergerichte projecten

(rivierverruiming en natuurontwikkeling) de voorkeur. De winning zelf valt onder de riviergebonden activiteiten. Integrale plannen die naast de winning ook voorzien in andere functies zoals bijvoorbeeld recreatie of wonen zijn geen riviergebonden activiteiten en worden als zodanig getoetst. Dit geldt niet ten aanzien van activiteiten die op zichzelf niet riviergebonden zijn, maar die wel redelijkerwijs noodzakelijk zijn om een toegestane riviergebonden activiteit mogelijk te maken, of de negatieve effecten daarvan te mitigeren. Dergelijke activiteiten vallen tevens onder de riviergebonden activiteiten.

De beleidslijn geeft aan dat in uiterwaarden in principe alleen “riviergebonden activiteiten” mogen plaatsvinden. Ontgroningen en natuurontwikkeling worden in principe toegestaan, mits het veilig functioneren van waterstaatswerken gewaarborgd blijft; de mogelijkheden voor toekomstige vergrotingen van de afvoercapaciteit niet worden belemmerd, er geen verhoging van de hoogwaterstanden optreedt en het bergend vermogen niet afneemt.

Op 1 oktober 2010 zijn de beleidsregels grote rivieren opnieuw aangepast en nader afgestemd op het recent genomen Waterbesluit (zie hierna onder Waterwet). Zo biedt het beleid de mogelijkheid om bestaande bebouwing eenmalig uit te breiden met ten hoogste tien procent van de bestaande oppervlakte. Ook voor tijdelijke activiteiten en zgn. overige activiteiten, voorzover deze rivierkundig van ondergeschikt belang zijn, biedt de regeling een specifiek beleid.

Waterwet

Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Een achtal wetten is samengevoegd tot één wet, de Waterwet. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening.

De volgende wetten zijn samengevoegd in de waterwet

- Wet op de waterhuishouding
- Wet op de waterkering
- Grondwaterwet
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren
- Wet verontreiniging zeewater
- Wet droogmakerijen en indijkingen (Wet van 14 juli 1904)
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (het zogenaamde 'natte gedeelte')
- Waterstaatswet 1900
- Waterbodemparagraaf uit de Wet bodembescherming

Voor werkzaamheden in, op of nabij een werk dat in beheer is bij Rijkswaterstaat dient een vergunning op basis van de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken te worden aangevraagd. Echter met de invoering van de Waterwet dient voor werkzaamheden nabij rijkswateren een

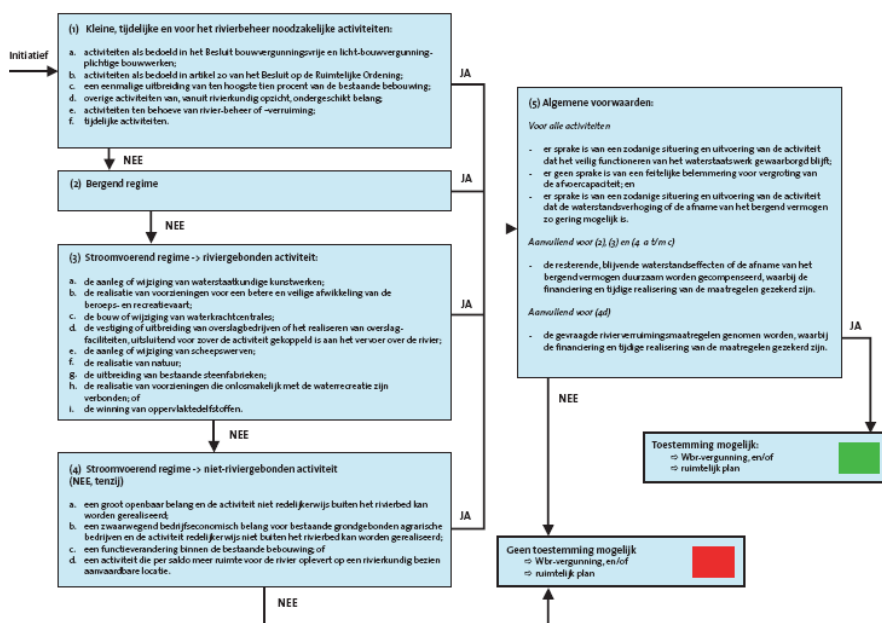
vergunning te worden aangevraagd in het kader van de Waterwet. De regeling voor rijkswaterstaatwerken is uitgewerkt in het Waterbesluit (30-11-2009).

Voor de beoogde werkzaamheden in de Randwijkse Waarden is een Watervergunning in het kader van de Waterwet benodigd.

Taakstelling projectdirectie RWS

De in de Beleidslijn Grote Rivieren opgenomen maatregelen nabij het plangebied beperken zich vooralsnog tot het verruimen van het winterbed nabij het Lexkesveer. Voor het plangebied bestaat op dit vlak dan ook geen specifieke taakstelling.

het stroomschema dat de stappen weergeeft uit het afwegingskader van de Beleidslijn grote rivieren.

Provinciaal beleid

In het Waterplan Gelderland 2010-2015 is de opvolger van het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het beleid uit WHP3 wordt grotendeels voortgezet. Het Waterplan Gelderland is tegelijk opgesteld met de water(beheer)plannen van het Rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is op 11 november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld en op 22 december 2009 in werking getreden.

Voor de realisatie van bepaalde waterdoelen zijn ruimtelijke maatregelen nodig. Hiervoor krijgt het Waterplan Gelderland op basis van de nieuwe Waterwet de status van structuurvisie. In de Randwijkse Waarden zijn geen ruimtelijke ingrepen gepland.

Waterschapsbeleid

Waterschap Rivierenland heeft een waterbeheerplan opgesteld voor de periode 2010-2015. Het plan is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het waterschap op 30 oktober 2009. Het plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkering en waterketen.

Het Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor instandhouding en beheer van de waterkeringen zoals de Randwijkse Rijndijk en voor de waterhuishouding in de Randwijkse buitenpolder. Het waterschap wil het beheergebied in 2015 klimaatbestendig hebben op basis van de huidige klimaatscenario's. Ingrepen in de inrichting van dit gebied, zoals dit plan beoogt voor de omgeving van de Plas van Wijck, kunnen van invloed zijn op de waterhuishouding en/of het beheer van het gebied.

Gemeentelijk beleid

Europees, rijks- en provinciaal beleid maken het noodzakelijk dat het waterbeleid ook op gemeentelijk niveau verankerd wordt. De afstemming van beleid en de stroomlijning van procedures, als ook keuzes met ruimtelijke consequenties (bv. aanwijzing retentiegebied voor regionale wateroverlast) vragen een gezamenlijke aanpak. Een en ander heeft geresulteerd in de vaststelling van een gemeentelijk Waterplan in 2008. In het gemeentelijk beleid is overigens de aanwijzing van retentiegebieden komen te vervallen.

De verantwoordelijkheid voor het waterbeheer in het uiterwaardengebied ligt bij Rijkswaterstaat. Het plangebied valt daarmee ook buiten de werkingssfeer van het gemeentelijk Waterplan.

4. ONTWIKKELINGEN IN OMGEVING

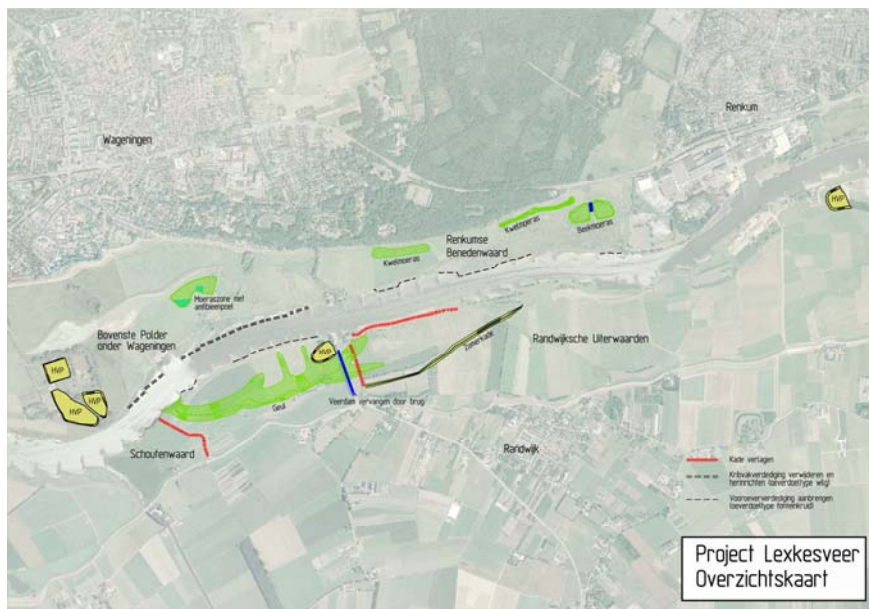
Toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van het plangebied kunnen van invloed zijn op de betekenis ervan. Bovendien kan onderlinge afstemming noodzakelijk zijn. Het gaat hierbij om een tweetal plannen; het Centrumplan voor Heteren en het plan Lexkesveer.

4.1. Centrumplan Heteren

De gemeente Overbetuwe heeft onlangs de ontwikkeling van het Centrumplan Heteren in voorbereiding genomen. Een plan dat de ruimtelijke ontwikkeling van het centrumgebied in beeld brengt. Zo wordt voor een aantal locaties nagegaan op welke wijze herontwikkeling mogelijk is. Meestal gaat het daarbij om kleinschalige inbreidingslocaties, die op zichzelf weinig invloed hebben op het plangebied.

Wel van belang is de ontwikkeling van het winkelcentrum De Beemdhof, waarbij rehabilitatie van de (gebouwde) omgeving, vergroting van het bruto verkoopvloeroppervlak (BVO) en uitbreiding en herschikking van parkeervoorzieningen aan de orde zijn. De recreatieve functie van de Randwijkse Waarden mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving, en met name op De Beemdhof. Dit zou ten koste gaan van het functioneren van de winkelvoorzieningen.

4.2. Plan Lexkesveer

De veerdam naar het Lexkesveer vormt vanouds een obstakel voor de afvoer van hoge rivierstanden. In het kader van de rivierverruiming (Ruimte voor de Rivier) geeft Rijkswaterstaat de rivier rondom Lexkesveer meer ruimte op een traject van 7 kilometer. De dam die nu vanaf de zuidoever naar het veer leidt, wordt voor een deel vervangen door een brug. Het water kan dan snel onder de weg en de brug door

stromen. Ook worden de uiterwaarden aan de zuidelijke oever afgegraven. Hierdoor ontstaat een natuurlijke hoogwatergeul. Bestaande zomerkades worden verlaagd en een nieuwe zomerkade wordt aangelegd aan de zuidoever.

Op sommige plaatsen langs de rivieroever verdwijnen de stenen beschermlagen. Hierdoor zal de rivier er weer natuurlijker gaan uitzien. Als de oevers weer helemaal van zand zijn, krijgen zij door de werking van het rivierwater hun oorspronkelijke natuurlijke uiterlijk terug. Paarden en runderen lopen straks vrij rond om het gebied open te houden. Door middel van begrazing voorkomen zij dat het open landschap in bos verandert. Op strategische plaatsen worden hoogwatervrije vluchtplaatsen aangelegd, waar dieren zich kunnen terugtrekken bij hoge rivierstanden. Zo voorziet dit plan onder meer aan de westzijde van de fabrieksterp van Wienerberger in zo'n hoogwatervrije vluchtplaats. Deze inrichtingsmaatregel valt daarmee binnen het plangebied voor de Randwijkse Waarden en moet dan ook als gegeven worden beschouwd. Verder maken enkele struinroutes deel uit van het plan Lexkesveer, o.m. gesitueerd op een nieuwe zomerkade in het westelijk deel van de Randwijkse Waarden. Vooralsnog moet rekening gehouden worden met een ontbrekende schakel tussen de wandelroute in plan Lexkesveer en de Renkumse Veerweg.

Natuurontwikkeling is het tweede hoofddoel van de herinrichting. In 2015 moet er ongeveer 7000 hectare nieuwe natuur zijn langs de grote rivieren. Rijkswaterstaat heeft dat afgesproken met het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in het convenant "Nadere uitwerking voor rivierengebied" (NURG). Project Lexkesveer is een NURG-project.

5. ONTWERPUITGANGSPUNTEN

Het door de gemeente Overbetuwe opgestelde Programma van Eisen vormt uiteraard de basis voor de gehanteerde ontwerputgangspunten. Het overleg met project- en klankbordgroep, dat op de verschillende momenten in het planproces is gevoerd, heeft bovendien geleid tot een nadere afweging, aanpassing en soms keuzes tussen de vanuit diverse disciplines ingebrachte programmapunten.

Na enkele korte inleidingen over het Programma van Eisen en de maatschappelijke betekenis die het plangebied heeft, volgt een thematisch overzicht van de gehanteerde ontwerputgangspunten.

5.1. Programma van Eisen

Door de gemeente Overbetuwe is een Programma van Eisen opgesteld, dat deel uitmaakt van de intentieovereenkomst tussen gemeente en Dekker van de Kamp. Dit Programma van Eisen is opgesteld vanuit de verschillenden ambtelijke diensten van de gemeente Overbetuwe:

- Landschap;
- Recreatie;
- Verkeer;
- Milieu;
- Cultuurhistorie.

De betrokken afdelingen hebben alle de specifieke eisen vanuit hun vakdiscipline gegeven. Bovendien werd daarbij aansluiting gezocht met de algemene maatschappelijke doelstellingen, zoals deze verder zijn benoemd onder dit hoofdstuk.

Tijdens het planvormingsproces en het overleg met tal van partijen, zoals vertegenwoordigd in de verschillende overlegplatforms, hebben enkele accentverschuivingen plaatsgehad. Soms bestaat ook spanning tussen de beoogde programmaonderdelen onderling. In die gevallen heeft onderlinge afstemming geleid tot een nadere afweging en – soms – tot keuzes. Zo is bijvoorbeeld de beoogde haven op goede gronden teruggebracht tot eenvoudige aanlegsteiger/passantenligplaats. Ook blijft de plas, in weerwil van het PvE, toegankelijk voor vaartuigen, zij het dat deze zijn gebonden aan een strikte snelheidsbeperking.

5.2. Betekenis van het plangebied

De Randwijkse Waarden hebben, zoals zoveel uiterwaarden een belangrijke maatschappelijke betekenis:

- Overstromingsvlakte; vormt deel van het winterbed van de Nederrijn en dient voor de berging en doorstroming van hoogwaters (water, ijs en sediment);
- Agrarisch gebied; wordt benut als landbouwgrond voor met name weidebouw, en incidenteel (in toenemende mate) als bouwland;
- Delfstofwinning; de winning van grondstoffen voor (wegen)bouw, zoals zand, klei en grind, vinden volgens landelijk beleid

grotendeels plaats in buitendijks gebied, waarbij de Gelderse rivieren een centrale rol vervullen;

- Natuurgebied; de uiterwaarden van de grote rivieren zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur en worden geleidelijk omgevormd tot een samenhangend stelsel van natuurgebieden;
- Recreatief gebied; met het omvormen van de uiterwaarden tot natuurgebied, wordt het gebied ook meer en meer publiek domein. De aanleg van struinroutes en recreatief te benutten wateren en oeverzones biedt prachtige mogelijkheden voor de bewoners van het rivierengebied.
- Bedrijfsterreinen met grote betekenis voor de werkgelegenheid in combinatie met dienst- en burgerwoningen.

De planvorming rond de Randwijkse Waarden wordt dan ook ingezet vanuit de volgende doelstellingen:

- Versterken van de landschappelijke kwaliteit;
- Vergroten van de natuurwaarden;
- Verbeteren van de recreatieve mogelijkheden;
- Verruimen van het rivierbed voor piekafvoeren;
- Realiseren van een hoogwaardige afwerking van de Plas van Wijck.

Duidelijk is dat de genoemde doelen in de juiste onderlinge balans moeten worden uitgewerkt. Zo zal het landschapsbeeld van deze uiterwaard vooral “landschap” moeten blijven uitstralen, zonder dat het gebied tot stadspark wordt omgevormd. Primair doel is het realiseren van een landschappelijk milieu, dat mogelijkheden biedt voor extensieve vormen van medegebruik, en waar natuurontwikkeling en landbouwkundig gebruik het beeld blijven bepalen.

Hieronder worden de ontwerputgangspunten per thema gebundeld weergegeven.

5.3. Waterstaatkundig

Vizierstuw te Driel

Rivierkundig aspect

De Nederrijn vormt een van de grotere rivierarmen van onze delta. Het betreft hier een gestuwde rivier met als gevolg een beperkte rivierdynamiek. De voor dit plangebied meest relevante stuw is de bovenstrooms gelegen vizierstuw te Driel. De Randwijkse uiterwaarden dienen ten behoeve van de berging en afvoer van “water, ijs en sediment” bij hogere rivierstanden.

De hoogte van de hoofdwaterkeringen in het traject Nederrijn / Lek moeten zijn afgestemd op een maximaal debiet van 16.000 m³ per seconde bij Lobith.

Om steeds verdergaande dijkverzwaringen (overigens niet voorzien voor de omgeving van het plangebied) te voorkomen, wordt in het kader van het project Ruimte voor de Rivier gezocht naar middelen om tijdens piekafvoeren tot waterstandverlaging te komen.

Hiertoe is binnen de verschillende uiterwaarden een studie gedaan naar de mogelijkheid om de ter plaatse gewenste waterstandverlaging te bereiken. Dit onderzoek leverde een keur aan bouwstenen ("Blokkendoos") op die, afhankelijk van de specifieke kenmerken van de desbetreffende uiterwaard, in verschillende combinaties zouden kunnen worden ingezet. Voor de Randwijkse waard mondde deze studie uit in denkbare maatregelen als:

- Afgraven maaiveld en het ontwikkelen van een natuurlijke graslandvegetatie;
- Verlagen van de zomerkades;
- Graven van een strangenstelsel / nevengeul.

Deze maatregelen zijn verwerkt in een tweetal varianten, waarvan de variant met nevengeul op dat moment (2004) als kansrijk werd bestempeld.

Vanuit de "Blokkendoos" zijn vervolgens voor die uiterwaarden, die de grootste knelpunten in het riviersysteem vormden, ontwerpvarianten opgesteld, die in een MER zijn onderzocht.

Hoewel de genoemde maatregelen voor de Randwijkse waard een positieve invloed hadden, heeft de beperkte urgentie er echter toe geleid dat geen verdere uitwerking heeft plaatsgehad en het gebied ook niet is opgenomen in de MER Ruimte voor de Rivier. Wel heeft e.e.a. geleid tot een aanpassing van de situatie rond het Lexkesveer.

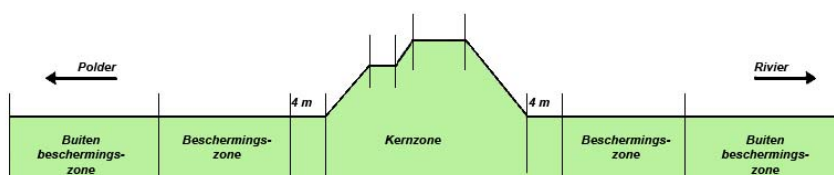
Niettemin kan ook met het initiatief rond de Plas van Wijck alsnog uitvoering worden gegeven aan enkele rivierverruimende ofwel waterstandverlagende maatregelen. Zo wordt aangesloten bij de algemene uitnodiging van de overheid aan private partijen om met initiatiefplannen te komen, die de opgave tot dijkversterking kunnen beperken.

Waterkering

Het Waterschap Rivierenland beschikt over een beheerplan Primaire Waterkeringen (BPW), vereist op grond van de provinciale verordening. Het BPW is een beheerinstrument met een belangrijke externe werking, doordat het de visie op het dijkbeheer verwoordt. De visie vormt de vertaling naar de beheerfase van de visie op dijkverbetering vanuit de laatste dijkversterkingsronde. Naast veiligheid als hoofdfunctie zijn aan de dijkgedeelten ook nevenfuncties toegekend, zoals landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarden en recreatief medegebruik. Het waterschap streeft zodoende naar veilige en mooie dijken.

De zuidelijke grens van het plangebied is gelegen op de primaire waterkering Rijndijk. In de 'Keur voor waterkeringen en wateren van het Waterschap Rivierenland' (inwerkingtreding 1 januari 2007) zijn de

gebods- en verbodsbepalingen neergelegd. De dijk is onderdeel van de primaire waterkeringen van het rivierengebied. De aansluitende gronden behoren deels tot de kernzone en tot de beschermingszone van de waterkering. De kernzone van de waterkering wordt gedefinieerd als de waterkering met aan weerszijden een strook van 4 meter, gerekend vanuit de teen van de dijk. De beschermingszone betreft een strook van nu 35 meter (was 20 m.) aan weerszijden van de kernzone. In het plangebied moet derhalve rekening worden gehouden met een te beschermen zone van 39 meter vanuit de teen van de dijk. De aanleg van paden en/of ruiterroutes in de kernzone van de dijk moet in dit opzicht worden afgeraden.

De buitenbeschermingszone is aan de binnenzijde van de dijk 100 m breed. Aan de buitenzijde van de dijk loopt de buitenbeschermingszone tot aan de oever van de rivier bij een normaal zomerpeil. Verder ligt rond de Plas van Wijck een zomerkade die het omliggende deel van de uiterwaard beschermt tegen hogere rivierpeilen; dit ter bescherming van het agrarisch bodemgebruik. Bij een verdere uitbreiding van de plas zal de bestaande zomerkade moeten worden verlegd en zal de nieuwe kade tenminste dezelfde kruinhoogte moeten vertonen. Het plan dient uiteraard ook rekening te houden met eventuele gevolgen voor het binnendijs waterbeheer. Verdere vergraving van de uiterwaard mag bijvoorbeeld niet leiden tot vergroting van de kwelast. Hydrologische berekeningen zullen moeten aantonen dat het plan geen negatieve effecten heeft op de waterhuishouding binnendijs.

5.4. Landschap

De authentieke kavelstructuur in het centrale deel van het plangebied, waarop zich een gebiedseigen beplantingsstructuur heeft ontwikkeld, dient zo veel mogelijk te worden gespaard. Dit gebied vertegenwoordigt een zekere ruimtelijke en cultuurhistorische waarde.

De visueel-ruimtelijke kwaliteit van het gebied is een belangrijke voorwaarde voor het recreatief medegebruik. Cultuurhistorie moet een belangrijke rol spelen bij de inrichting; met name de agrarische achtergronden, de geschiedenis rond de baksteenfabricage en de ontstaanswijze van het landschap dienen in de planvorming te worden betrokken.

Een deel van het gebied wordt onttrokken aan het landbouwareaal. Behoud van het landbouwkundig gebruik op de resterende gronden is van belang voor (het behoud van) het landschapsbeeld. Verwerving van gronden en beëindiging van agrarisch gebruik moet t.o.v. de belanghebbende agrariërs op een correcte wijze worden afgehandeld. Wellicht kan de landbouw bijdragen aan het toekomstig terreinbeheer. Landbouwkundig gebruik in de aangrenzende gebieden moet onbelemmerd kunnen worden voortgezet. Om die reden zal een duidelijke zonering moeten worden aangebracht, zodat een natuurlijke scheiding ontstaat tussen recreanten en het agrarisch gebied. Wel zal gestreefd worden naar beperking, en bij voorkeur volledige beëindiging van de maïsteelt in het plangebied. Indien mogelijk zal een beroep worden gedaan op bestaande subsidieregelingen om dit doel te bereiken.

Door het aanbrengen van variatie en differentiatie in het abiotische milieu ontstaan optimale kansen voor natuurontwikkeling. Hierbij moet vooral worden gedacht aan het aanleggen van gevarieerde oeverzones, het aanleggen (en instandhouden) van kades en het inspelen op bestaande geomorfologische waarden (restkades, strangresten, watergangen en poelen).

5.5. Recreatie

Bij de bewoners van Heteren bestaat de wens om naast de ontwikkeling van natuur en landschap ook de recreatieve gebruikswaarde van de Randwijkse Waarden te vergroten. De belevenis van een dorp aan de rivier moet naar voren komen in de inrichting. De bevolking moet kunnen genieten van het gebied. Met volledige toegankelijkheid krijgt men een kans de natuur te ervaren, daarmee ontstaat de beste garantie voor natuurbescherming: betrokkenheid. De functies in het gebied moeten elkaar aanvullen. Uitdrukkelijk wordt gesteld dat de recreatieve functies een extensief karakter moeten hebben en zich uitsluitend richten op de lokale doelgroepen (inwoners Heteren en Randwijk). Ook zullen delen van de waard moeten worden afgeschermd voor recreatief gebruik (bedrijfsterreinen, natuurzones, etc.).

Routes

Het plan dient te voorzien in een stelsel van wandel- en struinpaden, waarbij aansluiting wordt gezocht op de aanwezige Lange Afstands Wandelpaden. De mogelijkheid moet bestaan om vanuit meerdere punten in het dorp een ommetje over een goed begaanbaar pad door de uiterwaard te maken. In verband met gewenst gebruik door minder validen dienen de paden goed begaanbaar (verhard) te zijn. Verder bestaat grote behoefte aan ruiterspaden, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de binnendijs aanwezige maneges. Op dit moment biedt de omgeving geen enkele mogelijkheid voor ruiters.

Attractiepunten

Het plan moet voorzieningen t.b.v. extensieve recreatie bevatten, zoals enkele vissteigers voor minder validen, een vogelobservatiehut, een uitzichtpunt over de rivier, etc.; Uitgangspunt bij de vissteiger moet zijn dat de mindervalide deze per auto kan bereiken en op korte afstand kan parkeren (ca. 4 auto's per steiger). De ontsluiting ervan dient o.m. ook te voldoen aan de eisen, die gesteld worden door gebruik door minder validen. Bouwwerken dienen of verplaatsbaar, of drijvend te zijn, dan wel bestand tegen de druk en werking van hoogwater.

Ligweide/zwemoever

Verder wordt een veilige recreatieoever/ligweide opgenomen, met (evt. tijdelijke) voorzieningen zoals toiletgebouwen, recreatiemeubilair, etc.; Op basis van ervaring wordt voor een fraaie zomerdag uitgegaan van een bezetting van 50 tot 100 personen, in principe afkomstig uit Heteren. Parkeervoorzieningen worden niet aangelegd om gebruik van langzaamverkeer te stimuleren. Mede hierdoor dient voldoende gelegenheid tot het stallen van fietsen te worden geboden (uitgangspunt 50 tot 70 fietsen).

Qua ruimtegebruik wordt uitgegaan van 30 tot 40 m² per persoon, ofwel ca. 100 m² per groepje van gemiddeld 2,5 tot 3 personen. De oppervlakte van de ligweide moet dan ca. 3.000 a 4.000 m² bedragen, met een oeverlengte van ca. 150 m. en een breedte van ca. 25 m. Onderwatertaluds zijn daarbij niet steiler dan 1:12 tot een waterdiepte van 1.50 tot 2.00 m. Door een informele aanleg kan het graslandgebied van de uiterwaard vloeiend overgaan in de ligweide, waarbij enkele boomgroepen de nodige geleiding en beschutting bieden. Zo is de opvang van onverhoopte pieken in de bezoekersaantallen mogelijk.

Qua doelgroep is het plan vooral gericht op de inwoners van Heteren en wellicht ook Randwijk, waarbij het uitgangspunt moet zijn een kort verblijf van maximaal een dagdeel. Voor een langer verblijf en een bijpassend hogere voorzieningengraad zijn de Rijkerswoerdse Plassen en het Strandpark Slijk-Ewijk beschikbaar. Randvoorwaarde voor deze functie is uiteraard een waterkwaliteit die voldoet aan de jongste Europese normen.

Passantensteiger

De plas van Wijck wordt met enige regelmaat gebruikt als overnachtingsplaats door passanten. Ook liggen er regelmatig enkele boten van inwoners op geïmproviseerde ligplaatsen.

In relatie met de plas dient een aanlegsteiger te worden gerealiseerd ten behoeve van ligplaatsen voor de lokale watersport. Deze voorziening moet een geschikte overnachtingsplek voor passanten gaan vormen. Er komt een eenvoudig stelsel van drijvende steigers met een capaciteit van maximaal 10 ligplaatsen (gemiddelde scheepslengte 8.00 m). Bij een dergelijke opzet blijft de voorziening beperkt, wordt het extensieve

karakter en de primair lokale functie bevestigd. Bovendien is een aanlegplaats van deze omvang per definitie niet nadelig voor het milieu en valt dan dus niet onder het Inrichtingen- en vergunningenbesluit, dat onderdeel vormt van de Wet milieubeheer (zie ook paragraaf 7).

Plas

Op de plas is gemotoriseerde pleziervaart beperkt toegestaan. Waterscooters, jetski's en snelle motorboten en waterskiërs krijgen geen toegang tot de plas. Voor overige vaartuigen zal een stringente snelheidsbeperking gelden.

Om een goede waterkwaliteit te bereiken mag geen lozing van afvalwater en vermisting plaatsvinden. Verder zal de inrichting van de plas op ecologische principes moeten worden gebaseerd, waardoor het zelfreinigend vermogen van de plas wordt bevorderd.

Veerstoepen

De veerstoepen zijn in de beleving van de bewoners, vanouds de schakels tussen dorp en rivier. De veerstoepen dienen dan ook weer te worden hersteld en te worden uitgebouwd tot ontmoetingsplaatsen en attractiepunten. De stoep aan de Renkumse Veerweg is in feite verdwenen, terwijl die aan de oostzijde van de Kastanjelaan enigszins sleets is geworden. Het plan dient zich te richten op herstel en de inrichting tot fijne verblijfplaats. Gedacht wordt aan plaatsing van enkele bankjes, markering met enkele bomen, etc. De veerstoep oostelijk van de Kastanjelaan zal worden aangepast als geschikte, en vooral veilige trailerhelling. Ook moet hier voldoende parkeerruimte worden geboden. De veerstoep aan de Renkumse Veerweg zal weer geschikt gemaakt moeten worden als landingsplaats voor een opnieuw in de vaart te brengen voet-/fietsveer.

Reactivering veer Renkum-Heteren;

De gemeenten Overbetuwe en Renkum onderzoeken de mogelijkheden voor het reactiveren van het oorspronkelijke voet-/fietsveer. Nagegaan wordt of de aanschaf en exploitatie van het veer een haalbare kaart is. Beide gemeenten achten deze ontwikkeling kansrijk. Als het voet-/fietsveer opnieuw in de vaart komt zal ook de Renkumse Veerweg geschikt moeten worden gemaakt voor drukker fietsverkeer, zonder dat dit de overige ontsluitingsfuncties (fabriek) of de verkeersveiligheid belemmert.

Informatieborden en bewegwijzering;

De plaatsing van informatieborden maakt de bezoekers bewust van de in het gebied aanwezige waarden. Ook kan worden verwezen naar specifieke planonderdelen, zoals b.v. een uitzichtspunt. Daarnaast kan worden verwezen naar de Lange Afstandwandelpunten en het fietsknooppuntenstelsel. De borden mogen daarbij niet te veel in het landschapsbeeld domineren, maar moeten wel leesbaar zijn. Ook zullen

ze een bepaalde uniformiteit moeten vertonen, en/of aan de gestelde standaard moeten voldoen (bewegwijzering routes, knooppunten).

Aandachtspunten

Waarborging van de continuïteit van de bedrijfsvoering is uitgangspunt. Het vervallen van de Steenoord als ontsluitingsweg dient te worden gecompenseerd door een vervangende route, die tenminste dezelfde (hoogwatervrije) bereikbaarheid biedt als de huidige weg. De inundatiefrequentie van de huidige weg is maatgevend. Overigens zal de obstakelwerking bij hoogwater niet mogen toenemen ten opzichte van de huidige weerstand die de uiterwaard biedt. Ook voor de nutsvoorzieningen zal een vervangende leidingstraat moeten worden gerealiseerd.

In de inrichting moet een mogelijkheid komen voor het laden en lossen voor de steenfabriek van Wienerberger BV; dit betekent een loswal in de plas. Verder dienen de bedrijfslocaties te worden gevrijwaard van recreatie; dit in verband met de veiligheid.

Ook mag de kwaliteit van de woonomgeving rond de op de oeverwal aanwezige (dienst)woningen op de oeverwal niet nadelig worden beïnvloed.

5.6. Natuurwaarden

Het gebied valt binnen de Vogelrichtlijn. Het initiatief moet aansluiten bij de geldende instandhoudingsdoeleinden.

Voor de meeste broedvogelsoorten van het Rivierengebied is behoud van het leefgebied voor behoud van de huidige populatie als doel gesteld.

Voor de niet-broedvogels, zijn de doelen op gebiedsniveau in termen van behoud kwaliteit leefgebied geformuleerd.

Voor de niet-broedvogels kolkans, grauwe gans en smient is enige achteruitgang in omvang foerageergebied toegestaan ten gunste van habitattypen stroomdalgraslanden, glanshaver- en vossestaart-hooilanden, vochtige alluviale bossen of droge hardhoutooibossen.

Het plangebied is o.m. van waarde voor ganzen en uilen. Door middel van een goede zonering zal de recreatie geen negatieve effecten mogen hebben op de rustgebieden.

Voor het Natura 2000 landschap Rivierengebied zijn op hoofdlijnen de volgende doelen voor de habitattypen geformuleerd:

- Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden: in alle gebieden uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Stroomdalgraslanden: oppervlakte-uitbreiding in nagenoeg alle gebieden.
- Ruigten en zomen: het subtype A (moerasspirea) in nagenoeg alle gebieden op behoud, het subtype C (droge bosranden) staat

overal op uitbreiding in samenhang met uitbreiding van droge hardhoutbossen.

- Glanshaver- en vossestaartheuvels: in meer dan de helft van de gebieden oppervlakte-uitbreiding.
- Vochtige alluviale bossen: het subtype B (essen-iepenbossen) staat nagenoeg alle gebieden op uitbreiding oppervlakte, het subtype A (zachthoutoibossen) staat voor de helft van de gebieden op uitbreiding oppervlakte (in de meeste gebieden op behoud kwaliteit).
- Droge hardhoutoibossen: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Voor vissoorten en andere soorten gelden de volgende doelen:

- Voor de vissoorten bittervoorn en kleine modderkruiper en voor de soort meervleermuis is overal behoud leefgebied voor behoud populatie toegekend.
- Voor de rivierprik en zeebek ligt op (nagenoeg) alle gebieden een opgave voor uitbreiding van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.
- Voor kamsalamander en de grote modderkruiper doelen zowel behoud als verbetering van de kwaliteit van het leefgebied.

Met betrekking tot de visstand streeft de gemeente Overbetuwe ten aanzien van de inrichting van de plas naar:

- Ruime migratiemogelijkheden;
- Geschikte paaiplassen voor de verschillende vissoorten.

Hiertoe moet worden gestreefd naar brede zones ondiep water (0,00 tot 6,00 m. waterdiepte) ten behoeve van een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Deze gebieden vormen goede paaiplassen voor soorten als snoek, rietvoorn, zeelt en kroeskarper.

De hoogwatervrije vluchtplaats, die in het kader van het plan Lexkesveer wordt gerealiseerd, dient voor wild en vee goed bereikbaar te zijn. Het inrichtingsplan voor de Randwijkse Waarden mag geen belemmering vormen voor het beoogd gebruik ervan.

5.7. Verkeer en parkeren

Het initiatief mag niet leiden tot onevenredige aantrekking van gemotoriseerd verkeer op Rijnland en andere routes, die daar nu niet op zijn toegerust. De veiligheid van voetgangers die gebruik maken van de dijk of de afwegen dient te worden bevorderd door o.m. snelheidsremmende en attentieverhogende maatregelen en voorzieningen. Deze zullen goeddeels komen te vallen binnen het als 30 km/h zone aangewezen trajectdeel.

Toegangen en oversteekpunten

De omvang van eventuele parkeer- en fietsstallingsvoorzieningen dient in verhouding te staan tot de aard en omvang van de recreatieve voorzieningen. In principe moet worden ingezet (stimulans) op toestroom te voet, of per fiets; parkeervoorzieningen zullen mondjesmaat, en uitsluitend voor minder validen worden aangelegd. De inwoners van Heteren vormen immers de primaire doelgroep; het optreden van regionale verkeersstromen mag niet worden gestimuleerd. Optredende parkeerdruk dient in principe binnen het plangebied te worden opgevangen en mag niet leiden tot extra parkeerdruk op de omgeving (winkelcentrum Beemdhof en aangrenzende woonbuurten). Monitoring van verkeers- en parkeergedrag moet daarbij duidelijk maken of de doelstellingen gehaald worden. Wanneer zou blijken, dat een te grote parkeerdruk ontstaat, zullen gemeente en initiatiefnemer in overleg treden om tot een oplossing te komen.

Er moeten voldoende fietsparkeervoorzieningen worden aangelegd. In verband met de gewenste spreiding zullen bij iedere afrit naar de uiterwaard voorzieningen moeten worden getroffen.

De aan te leggen recreatieve voorzieningen (m.n. waarbij grotere groepen tegelijkertijd aanwezig zijn) zouden bereikbaar moeten zijn voor de hulpdiensten.

De toegangsweg naar de steenfabriek dient (ook bij vervanging) het huidige peil te behouden: enerzijds een gelijkblijvend inundatierisico, maar anderzijds ook geen verdere rivierkundige obstakelwerking.

5.8. Milieu

Geluid

Voor de uiterwaarden is een gebiedsgerichte ambitiewaarde vastgesteld van 45 dB(A). Bij de inrichting van het gebied en de eventueel in te passen functies mag deze waarde in principe niet worden overschreden. De huidige geluidbelasting ten gevolge van de A50 heeft geen gevolgen voor het project, mits hier geen geluidgevoelige functies worden gesitueerd.

Lucht

Dit aspect is niet aan de orde. Er doen zich in het gebied geen normoverschrijdingen voor van het Besluit Luchtkwaliteit. Ook het

initiatief zelf mag uiteraard niet tot normoverschrijding leiden. Een gericht onderzoek zal dit te zijner tijd moeten aantonen.

Externe veiligheid

Afhankelijk van de inrichting van het gebied is nader onderzoek nodig naar de eventuele consequenties en risico's ten gevolge van o.m. de beroepsvaart op de Nederrijn, de aanwezigheid en het eventueel verleggen van de gasleiding, ed.

Bodem

Uit de resultaten van nog uit te voeren bodemonderzoek moet blijken in hoeverre er beperkingen bestaan voor hergebruik van vrijkomende grond en specie.

5.9. Archeologie/cultuurhistorie

Het onderzoeksgebied is aangeduid als gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde. Streven naar behoud in de huidige staat is dan ook niet vereist. Begeleidend onderzoek tijdens de uitvoeringsfase wordt echter aanbevolen.

De essentiële cultuurhistorische waarden van het gebied dienen te worden beschermd en zo mogelijk te worden versterkt. Indien het gaat om niet zichtbare (b.v. archeologische) waarden/informatie, kan dit met informatiepanelen worden “ontsloten” voor belangstellenden.

Monumenten, c.q. monumentale waarden in de vorm van de Steenbakkerij Randwijk, de Peperbus, het voormalige raadhuis en het Veerhuis dienen uiteraard te worden behouden en prominent in het landschapsbeeld te worden opgenomen.

Vanaf Rijndijk en vanuit dorp (opritten naar de dijk) moeten eventuele zichtlijnen op de cultuurhistorisch belangwekkende elementen zo goed mogelijk worden vrijgehouden; dit geldt eveneens voor de standpunten op/bij de voorzieningen voor recreatief (mede)gebruik (bv. uitzichtpunt).

Een van de mogelijkheden om de monumentale Steenbakkerij met haar unieke zigzag-oven in stand te houden, is het herbestemmen en herinrichten van de Steenbakkerij tot educatief centrum. Wellicht zou ook een relatie kunnen worden gelegd met een nog op te richten smalspoormuseum. Ook de aanleg van een wandelroute naar deze steenfabriek kan daarbij worden overwogen.

6. DEFINITIEF ONTWERP

6.1. Aanleiding

De Randwijkse Waarden bestaan voor een deel uit relatief hooggelegen gronden, die de doorstroming bij hoogwater belemmeren.

De ecologische waarden zijn beperkt door relatief intensief grondgebruik. In potentie echter bestaan hier grote mogelijkheden. De uiterwaarden maken deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en vallen onder de Vogelrichtlijn.

De recreatieve mogelijkheden voor de dorpsbewoners zijn zeer beperkt. Enerzijds door de beperkte toegankelijkheid van de gronden en anderzijds doordat de plas en haar oeverzones vrijwel ongeschikt zijn voor recreatief gebruik.

De visuele dominantie van bedrijvigheid, zoals bijvoorbeeld Parenco reikt over grote afstand en is zelfs van invloed op het dorpsbeeld van Heteren. Dit geldt ook voor de bedrijvigheid in de Randwijkse waard zelf.

De rivier is wel erg ver verwijderd van, en tamelijk onbereikbaar voor de bewoners van Heteren.

Landschappelijke inpassing van de plas heeft (nog) niet plaatsgehad; vorm, noch aankleding sluiten aan bij het landschappelijk gegeven.

6.2. Doelstelling

- Natuurontwikkeling kansen bieden; gebiedseigen karakteristiek vormt uitgangspunt;
- Landschapsontwikkeling tot stand brengen; met aandacht voor cultuurhistorie en ontwikkelingsgeschiedenis plas inpassen en meerwaarde geven;
- Zicht op bedrijvigheid en m.n. Parenco verzachten;
- Extensief recreatief medegebruik mogelijk maken/bevorderen;
- Rivierkundige verbetering realiseren (Ruimte voor de Rivier);
- Voortzetting bedrijfsvoering en leefbaarheid rond bestaande woningen borgen;
- Zandwinning inzetten als “motor”, als middel om te komen tot landschappelijke meerwaarde;

6.3. Planbeschrijving

Algemeen

Het inrichtingsplan richt zich vooral op het herstellen van de samenhang in het, door allerlei activiteiten versnipperde en versneden landschap. De elementen die tezamen het landschapsbeeld bepalen worden daarbij zodanig ingezet dat de lengterichting van het rivierenlandschap wordt versterkt. De storende elementen in en rond het gebied worden met beplantingscoulissen verzacht en waardevolle elementen worden juist (versterkt) in beeld gebracht. Van het qua verkavelings- en beplantingspatroon waardevolle gebied, dat wordt ingesloten door de

Renkumse Veerweg, Steenoord, Rijnbandijk en de centrale restkade wordt zoveel als mogelijk in stand gehouden. De belangen van de bedrijfsmatige functies op de oeverwal, zoals beide steenfabrieken, blijven uiteraard volledig gehandhaafd.

Onderstaand volgt een plantoelichting op de verschillende planonderdelen. Verder wordt verwezen naar de bijlagekaart *Inrichtingsplan Randwijkse Waarden schaal 1 : 5.000*.

Plas

Het beeld van de huidige plas wordt met behulp van beplanting zoveel mogelijk verzacht. De invaart vanaf de Nederrijn wordt weer op diepte gebracht ten behoeve van beroeps- en recreatievaart. Een kleine inham oostelijk van de invaart biedt gelegenheid tot het afmeren van een aantal (tot maximaal 10) kleine recreatievaartuigen.

De plas zelf wordt in westelijke richting uitgebreid, zodanig dat zich als het ware twee “stromen” lijken te gaan vormen. De hogere kruinlijn; de restkade vormt de scheiding tussen beide.

Aandachtspunt is de noodzakelijke verlegging van de ontsluitingsweg (Steenoord) en de hieraan gekoppelde nutsvoorzieningen (telefoonkabel, elektriciteitskabel en gasleiding).

Nieuwe ontsluiting bedrijven

Door de westelijke uitbreiding van de plas komt de ontsluitingsroute naar de meest oostelijke bedrijfsterp (Wienerberger BV.) de Steenoord te vervallen. Om het fabrieksterrein bereikbaar te houden en om de ruimtelijke kwaliteit van het plangebied te verhogen is gekozen voor het benutten van de Renkumse Veerweg in combinatie met een nieuwe ontsluitingsweg tussen beide fabriekscomplexen in. Mede door de aanleg van een hoogwatervrije vluchtplaats voor het wild (onderdeel plan Rivierverruiming Lexkesveer) is deze oplossing ruimtelijk zeer acceptabel.

De aanleghoogte van het nieuwe weggedeelte zal tenminste het peil krijgen als de huidige Steenoord (verhoogde inundatiefrequentie niet aanvaardbaar). Vanaf de Renkumse Veerweg zal de nieuwe weg vrij snel oplopen naar het niveau van het fabrieksterrein en in de vorm van een kade daar naartoe leiden. Voor vee en eventueel wild zal een onderdoorgang (veecorridor) worden gerealiseerd, die tevens het functioneren van de hoogwatervrije vluchtplaats zal bevorderen. De te verleggen nutsvoorzieningen worden langs dit nieuwe weggedeelte getraceerd. Ten behoeve van de aanleg van deze nieuwe ontsluitingsweg naar de steenfabriek zal nog nader onderzoek worden verricht naar de effecten op een voormalige vuilstortplaats ter plaatse.

Tijdens hoogwater zal de nieuwe weg de bereikbaarheid van de woningen aan de Renkumse Veerweg nadelig beïnvloeden. Dit effect wordt gecompenseerd door, waar nodig, de weg tussen de woningen en het fabrieksterrein op te hogen. Daarnaast wordt de tijdelijke

(geïmproviseerde) vaarroute tussen fabrieksterrein en winterdijk extra gemarkeerd m.b.v. een hoogwaterlamp.

Voorts wordt gestreefd naar het verleggen van de route van zwaar vrachtverkeer van en naar de steenfabrieken tot buiten de dorpskom van Heteren. De beoogde route naar beide fabrieken over de Renkumse Veerweg biedt de kans om de Randwijkse Rijndijk af te sluiten voor vrachtverkeer en dit via de Steenkuil direct naar de Boterhoeksestraat te leiden. Wel dient de Steenkuil dan te worden verbreed. De bermsloten langs de Steenkuil worden tegelijkertijd verbreed ten behoeve van de opvang en afvoer van het surplus aan kwelwater.

Oeverzones

*Frequente inundatie voorkomt
verruiging en bosontwikkeling.*

*Periodiek droogvallende zand- en
slikplaten met wilgenooibos op de
hogere delen.*

Langs de noordrand van de plas wordt een brede beboste oever ontwikkeld. In aansluiting op de reeds bestaande, spontaan ontwikkelde oever langs de huidige plas wordt langs de noordzijde van de plas een tientallen meters brede vlakke oever aangelegd, waarop spontane bosontwikkeling mogelijk is. Het doel is hier een bredere, meer robuuste beboste oever te laten ontstaan.

De westelijke oever van plas wordt vormgegeven als een dynamische zandige oever met eilandachtige zandplaten die door golfwerking en langdurige inundatie naar verwachting lang vrij zullen blijven van opgaande vegetatie. Deze oeverzone omvat een groot aandeel zeer ondiep water (nooit droogvallend, onder stuwpeil), incidenteel droogvallende zandplaten (enkele weken per jaar), frequent droogvallende platen (rond mediaan peil) en langdurig droogvallend zandige oevers. De oevers worden zo aangelegd dat de kans op de ontwikkeling van bos en ruigte beperkt blijft.

De oeverzones rond de “zuidlob” worden ingericht met een grazige oever met steilkanten, een deels beboste oever rond de middelste kade en in de vorm van een onbegroeid, grazig/zandig eiland. In dit deelgebied zullen natuur-elementen als steilwanden, knotwilgen, struwelen, solitaire bomen, weidevogelgraslanden met de nodige jaarlijkse zorg worden onderhouden.

De oeverzone langs de zuidrand van de put wordt volledig geprofileerd in zand en ingericht als een recreatieoever. De breedte van de oeverstrook en de beplantingsstructuur maakt de zone tevens geschikt als ecologische verbindingszone. Het voorstel is dan ook om de zuidelijke plasoever langs de vliegerweide als geheel uit te rasteren aan de voet van de nieuwe kade. Tussen de kade en de plas ontwikkelen van een structuurrijke oever, met afwisselend een deel zandstrand, ruigtes, bossages, grasland etc. Voor passerende dieren moet de oeverzone genoeg dekking bieden. Honden moeten in deze zone worden geweerd. Het zandstrand is deel van deze zone, en is via een klaphekje bereikbaar. Informele struinroutes (zgn. olifantspaden) bieden hier recreatieve gebruiksmogelijkheden en maken de waterkant bereikbaar.

Opslag van Schietwilg wordt periodiek verwijderd om het volledig dichtgroeien van de oeverzone te voorkomen.

Verlaging van het maaiveld op de landtong oostelijk van de Wienerberger zal bovendien kunnen leiden tot een rivierkundig gunstiger situatie bij het in- en doorstromen van het winterbed.

Een nieuwe zomerkade loopt vanaf de hoogwatervrije vluchtplaats in zuidelijke richting naar de Rijnbandijk en scheidt het dynamischer milieu rond de plas van de agrarische gronden in het westelijk deel van het plangebied. Het noordelijk deel van deze kade loopt vloeiend over in de hoogwatervrije vluchtplaats. Een brede (ecologisch aangepaste) duiker regelt de natte verbinding tussen geul en watergang.

Een lage kade langs de zuidelijke plasoever, gelegen tussen de omgeving van de Peperbus en de afweg nabij de Steenovenlaan, maakt de dijkvoetzone, voor zover gelegen aan de dorpsrand, geschikt voor recreatief medegebruik.

Deze nieuwe kaden bieden de juiste omstandigheden voor de ontwikkeling van stroomdalflora.

Periodiek droogvallende zand- en slikplaten met wilgenooibos op de hogere delen.

De westelijke oeverzone wordt gevormd door een aantal zandplaten, waarvan het maaiveldpeil is gelegen rond de mediane waterstand (ca. 6,60 m +NAP). Hier krijgt de voor het rivierengebied zo kenmerkende milieudynamiek de ruimte. Binnen zekere marges wordt het spel van oevererosie en sedimentatie de vrije hand gegeven. Het beeld wordt hier bepaald door afwisselend droogvallende onbegroeide platen en tot enkele decimeters overspoelde vegetatie. Het oostelijk talud van de zomerkade loopt vloeiend over in de hier opgespoten zandplaten.

Landbouwareaal

De gronden gelegen tussen de nieuwe zomerkade en de Renkumse Veerweg blijven in agrarisch gebruik. Het landschapsbeeld blijft overwegend open en biedt zo een fraai zicht op het rivierenlandschap. Hoewel buiten het eigendom van initiatiefnemer gelegen, zal deze, waar mogelijk, in overleg met de eigenaren zoeken naar mogelijkheden om langs strategische lijnen kavelgrensbeplanting aan te brengen. Dit geldt met name ook voor de kruinlijn van de restkade en bijvoorbeeld de teen van de dijk. Tussen de nieuwe kade langs de plas en de Renkumse Veerweg wordt er bovendien een struinp pad aangelegd langs de teen van de dijk (buiten de kernzone). Een struinp pad bestaat uit een baan intensiever uitgemaaid gras en een aantal overstaphekjes en is bedoeld voor extensief gebruik door natuurliefhebbers.

Nagegaan zal worden of eventuele beperkingen in de agrarische bedrijfsvoering (altijd op basis van vrijwilligheid) door middel van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer in voldoende mate kunnen worden gecompenseerd.

Voorzieningen

Onderstaand wordt een aantal programmatische onderdelen beschreven die onderdeel uitmaken van het plan:

Laad- en losplaats

Ten behoeve van de bereikbaarheid van Wienerberger BV voor de beroepsvaart wordt een laad- en loswal aangelegd op de noordoever van de plas. Hiermee kan de huidige loswal in het zomerbed van de rivier komen te vervallen. Handhaving van deze loswal is ruimtelijk, zowel als nautisch minder gewenst. Zoals elders vermeld, zal de invaart weer op diepte worden gebracht, om schepen tot ca. 2500 ton toegang te geven tot de Plas van Wijck. Naar verwachting zullen hier ca. 30 schepen per jaar aanmeren.

Tijdens de zandwinperiode kan deze voorziening uiteraard ook dienen t.b.v. de schepen die het zand afvoeren.

Verbeterde invaart

Om de invaart naar de plas vanuit de Nederrijn voor de beroepsvaart weer geschikt te maken, wordt deze uitgebaggerd. Aan de invaart zal bovendien met verbodsborden duidelijke beperkingen worden opgelegd aan de recreatievaart om gebruik door snelvarende schepen, waterskieërs en jetski's te voorkomen (snelheidsbeperking tot 6 km/h). De beide oevers (hoofden) van de invaart worden zodanig verlaagd en vormgegeven, dat de stroom bij laagwater aan de invaart voorbijgaat maar bij hoogwater makkelijker kan binnenstromen; dit voor een verbeterde hoogwaterafvoer.

Passantensteiger

Aan de uiterste oostzijde van de plas kan, in directe relatie met de invaart, een beschut gelegen aanlegplaats worden gecreëerd. De beschutte ligging biedt een prettige en veilige ligplaats, maar zorgt ook voor een beperkte visuele aanwezigheid van deze voorziening. Een voetpad vanuit het dorp en een pad vanaf de oostelijke veerstoep zorgt voor de ontsluiting. De passantensteiger krijgt een capaciteit van maximaal 10 ligplaatsen (gemiddelde scheepslengte 8 m.) in de vorm van enkele drijvende steigers. Aanleggen is toegestaan voor maximaal 3 etmalen. De voorziening is primair bedoeld voor passanten en zal buiten het vaarseizoen worden verwijderd i.v.m. hoogwater. Bijbehorende voorzieningen, zoals sanitaire units, gas, drinkwater, brandstof, inname vuilwater en afval, etc. zullen niet worden gerealiseerd. Specifieke eisen in die richting (en tal van aanvullende milieueisen) gelden boven een ligplaatscapaciteit van 25 schepen.

Ligweide/zwemoever

Voor de dorpsbewoners wordt een klein deel van de zuidelijke plasoever geschikt gemaakt als ligweide / recreatieoever. De plasbodem en met name de onderwatertaluds worden zodanig afgewerkt, dat een veilig

Ligweide / zwemoever.

gebruik mogelijk is. De oeverafwerking vindt hier plaats met zandig materiaal. Het onderwatertalud wordt afgewerkt onder een helling van 1:17. Met behulp van een beplantingscoulisse kan voldoende beschutting tegen de wind worden geboden, terwijl ze voldoende doorzicht biedt voor de gewenste sociale veiligheid. De ligweide heeft een lengte van 150 en een breedte van 25 meter. Bij een gemiddeld ruimtegebruik van 35-40 m² per bezoeker (ofwel 100 m² per groepje van 3 pers.) biedt de ligweide plaats aan tenminste 100 personen; een capaciteit die een verdubbeling van het huidige gebruik mogelijk maakt. Bovendien bieden aansluitende terreindelen (speel-/vliegerwei) de mogelijkheid tot informele uitbreiding van de ligweide. Ook is op piekdagen een zekere mate van verdichting nog zeer aanvaardbaar.

Parkeervoorzieningen worden niet gerealiseerd om toeloop van elders te voorkomen. Wel wordt onderaan elke afweg plaats geboden voor het stallen van fietsen. Hier worden informele, houten fietsleunhekken gerealiseerd waar in totaal zo'n 50 tot 70 fietsen kunnen worden gestald.

Door de aanbevelingen van het zwemwateronderzoek zoveel mogelijk in te passen in het inrichtingsplan wordt gestreefd naar een verbetering van de waterkwaliteit. Jaarlijkse bemonstering zal moeten aantonen of de plas geschikt is als zwemwater. Mocht de plas in de toekomst ongeschikt zijn als zwemlocatie, dan zal de oeverafwerking weliswaar volgens plan geschieden, maar zal een aanplant van wilgenstruweel de oever (tot nader order) ongeschikt maken voor zwemmers. Treedt op termijn alsnog verbetering in de waterkwaliteit op, dan kan de situatie eenvoudig worden hersteld.

Hondenbeleid

De vliegerweide wordt gedeeltelijk geschikt gemaakt voor het uitlaten en vrij los laten lopen van honden. Hiertoe wordt een afrastering aangebracht die het oostelijk deel van de vliegerwei afsluit van het grotere geheel. Klaphekjes maken dit gedeelte toegankelijk voor honden en hondenbezitters en een dubbele poort verzekert de toegankelijkheid voor het nodige beheer.

Het plangebied is toegankelijk voor aangelijnde honden voor wat betreft de (half) verharde paden. De overige delen, inclusief de struinroutes, ruiterroute, etc. zijn verboden voor honden.

Vogelobservatiehut.

Vogelobservatiehut

Op het uiteinde van de, grotendeels vervallen Steenoord wordt een vogelobservatiepost ingericht. Deze vooruitstekende landtong, met zicht op zowel begroeide oeverzones, het eiland van de restkade, als open water biedt plaats aan deze voorziening. In de detailuitwerking zal rekening worden gehouden met een sterke peilfluctuatie.

Visplekken en –oevers

Natuurontwikkeling vormt het leidend motief bij de inrichting van de oeverzones. Plaatselijk wordt ruimte geboden aan een aantal visplekken. Mits gelegen aan een voor auto's geschikte ontsluiting, zal ook een

Visplaats voor minder validen.

visplaatsen voor minder validen worden aangelegd. Deze visplaatsen zijn op meerdere plaatsen gedacht:

- Aan het resterende deel van de Steenoord. Een kleine parkeervoorziening (gras, of grasstenen) voor 3 auto's, exclusief bedoeld voor minder validen, maakt deel uit van het plan. Dit wordt ook door middel van borden aangegeven, zodat handhaving mogelijk is. Deze visplek is dan ook speciaal geschikt gemaakt voor minder validen.
- Aan de rivier, nabij de oude veerstoep. Ook hier kan een informele parkeervoorziening voor ca. 4 auto's (eveneens t.b.v. minder validen) worden aangelegd.

Veerstoep

De oude veerstoep even ten westen van de A50 wordt gerehabiliteerd als verblijfplek (zitje, ontmoetingsplek, leugenbankje). Hiertoe wordt het wegdek gereconstrueerd en vindt aanleg plaats van een kleine parkeerplek. Bovendien wordt de voorziening uitgebreid met een veilige trailerhelling, die, in plaats van rechtstreeks in het zomerbed (en vaargeul) uitkomt in het naastgelegen kribvak.

Voet-/fietsveer

Ook de veerstoep aan de Renkumse veerweg wordt in ere hersteld als ontmoetings- en uitzichtspunt aan de rivier. Bovendien wordt de stoep ook weer geschikt gemaakt voor de oorspronkelijke functie. Beide gemeenten nemen ter versterking van de recreatieve structuur n.l. de reactivering van het voet-/fietsveer in overweging. In dat geval zal de Renkumse Veerweg naast de bedrijfsmatige ook nog een recreatieve verkeersfunctie krijgen. Om die reden maakt de aanleg van een vrijliggend fietspad langs deze weg deel uit van het plan.

Uitzichtspunt

Op het oostelijke havenhoofd van de invaart wordt een bijzonder uitzichtspunt gerealiseerd. Vanaf deze plek heeft men een fantastisch uitzicht op het landschap; de Nederrijn, de beboste stuwwal, de plas, de Peperbus, etc. Een verhard pad geeft toegang tot deze plek, o.m. voor minder validen, die natuurlijk ook vanaf maaiveld al van een prachtig uitzicht kunnen genieten.

Struinen.

Wandel-/struinenpadenstelsel

Een extensief padenstelsel zorgt voor een zekere bereikbaarheid en toegankelijkheid, waarbij zoveel mogelijk de handhaving van de rust het uitgangspunt is. Informele struinenpaden, en halfverharde wandelpaden volstaan al voor dit doel. De struinenroute langs de winterdijk sluit, in het westelijk plandeel, aan op de Renkumse Veerweg. Dit betreft een pad in de vorm van een uitgemaaid grasbaan en overstaphekjes bij de perceelsgrenzen. Voorkomen moet worden dat de waard het karakter

krijgt van een park. Ook moet worden voorkomen dat de struinroutes toegang zouden kunnen geven tot de bedrijfsterreinen.

Betreding van het terrein, buiten de struinpaden om, wordt verboden. Bebording nabij de toegangen van het gebied maken dit duidelijk, zodat handhaving mogelijk is.

Specifieke onderdelen uit het plan worden ontsloten met behulp van een verhard, en voor minder validen goed toegankelijk pad. Het gaat hierbij om de visplekken voor minder validen, het uitzichtspunt op het oostelijk havenhoofd en het haventje. Deze goed begaanbare route loopt vanaf de oude veerstoep bij de A50 tot aan de afweg bij de Steenovenlaan en maakt het voor de inwoners van Heteren mogelijk een ommetje door de uiterwaard te maken. Op diverse plaatsen leggen bestaande of nieuwe afwegen een verbinding tussen dit pad en de verschillende woonbuurten. De ligging in de uiterwaard en de waterstaatkundige betekenis van dit gebied leggen sterke beperkingen op aan de situering van voorzieningen (rustbanken en andere inrichtingsmaatregelen) waarmee optimale condities zouden kunnen worden geschapen voor minder validen. Desondanks zal, binnen de beschikbare mogelijkheden getracht worden de nodige aandacht te schenken aan deze specifieke doelgroep.

Ruiterroutes

Ten behoeve van de uitlooptmogelijkheden voor liefhebbers van paardrijden wordt een ruiterroute gerealiseerd. Hiertoe wordt juist buiten de teen van de waterkering een als zodanig gemarkeerd ruiterpad aangelegd. Door voldoende afstand te bewaren en/of de route op een verhoogde steunberm aan te leggen wordt de kwetsbare dijkteen ontzien. Met name is het van belang het plangebied voor ruiters op een veilige manier te ontsluiten ten opzichte van de aan de oostzijde van de kern gelegen manege. Via verbodsbepalingen zullen de kwetsbaarder zones (natuurontwikkelingsgebieden, oeverzones, lig- en vliegerweide, dijkteen en taluds, etc.) worden uitgesloten van gebruik door ruiters.

Het gebruik van het ruiterpad wordt overigens beperkt tot de droge perioden, door de verschillende landhekken open te zetten. Een extra raster wordt geplaatst tussen het ruiterpad en de beweidingsvakken. Het beheer (o.m. maaien) van het ruiterpad wordt uitgevoerd door het Geldersch Landschap. Na een proefjaar zal een en ander worden geëvalueerd. Door middel van bebording zal overigens duidelijk worden gemaakt dat het ruiterpad niet gebruikt mag worden als wandelpad, of als hondenuitlaatroute.

Gebruiksbepalingen en handhaving

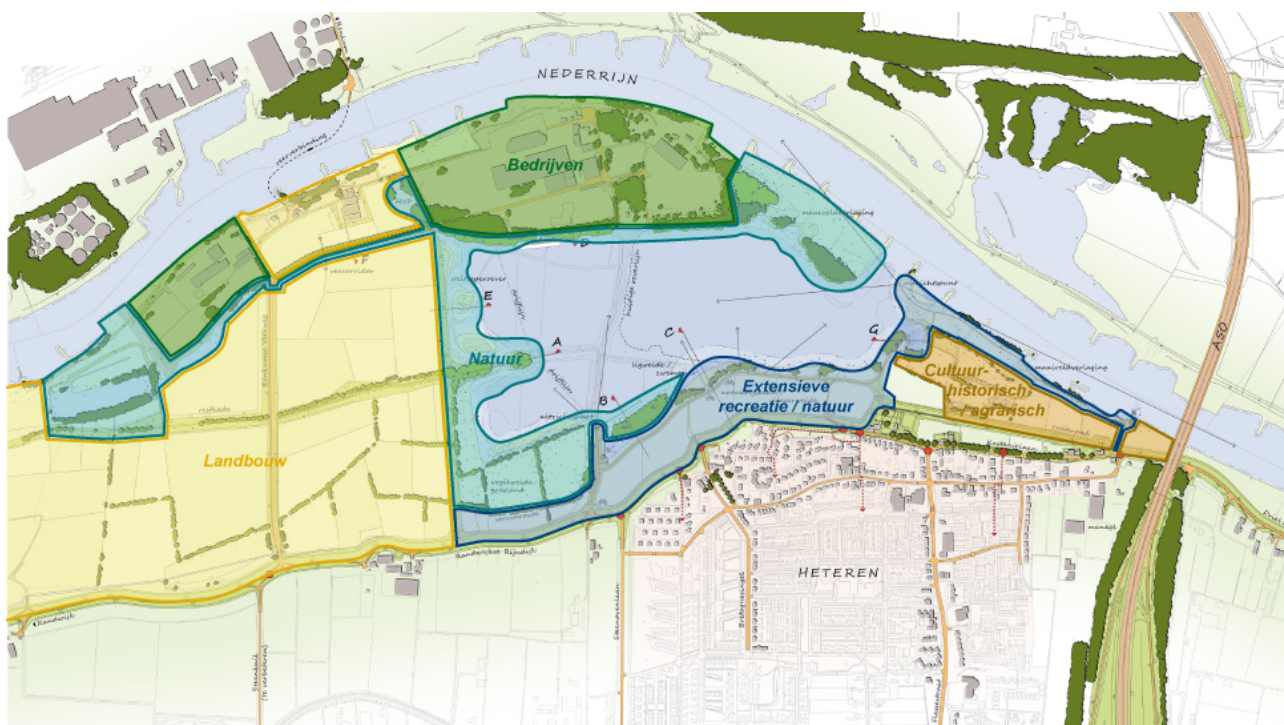
Ten behoeve van een correct gebruik van het plangebied en om sturing te geven aan het gedrag van de verschillende gebruikersgroepen, wordt aan de toegangen van het plangebied en met behulp van informatieborden aangegeven welke regels er gelden. Deze regels bieden vervolgens ook de mogelijkheid tot handhaving. Het gaat daarbij o.m. om de volgende bepalingen:

- Openstelling van het gebied uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang;
- Het parkeren uitsluitend t.b.v. minder invaliden;
- De toegang uitsluitend beperkt tot paden, struinen en zwemoever;
- Het gebruik van het ruiterspad uitsluitend door paarden en ruiters;
- Honden aangelijnd en uitsluitend op de paden (niet zijnde struinen en ruiterspaden);
- Losloopgebied voor honden uitsluitend op afgesloten deel van vliegerweide;

Aan de invaart van de plas, wordt bovendien nog aangegeven dat de vaarsnelheid maximaal 6 km/h bedraagt en overschrijding van de drijflijnen (ecologische zone en zwemwater) verboden is.

6.4. Zonering

Het plangebied herbergt een aantal functies, die vanwege onderling sterk verschillende eisen, gemakkelijk tot conflictsituaties kunnen leiden. Bedrijfsmatige functies, landbouwkundig gebruik, natuurontwikkeling en recreatie vragen om een zorgvuldige positionering ten opzichte van elkaar. Hiertoe is in het plangebied een zekere zonering aangebracht.

Uitdrukkelijk dient hierbij te worden vermeld, dat deze globale duiding van functies niet als juridisch bindende bestemmingsgrenzen mogen worden geïnterpreteerd.

De extensief recreatieve functies zijn tegen de dorpsrand gesitueerd. Hier zijn elementen als ligweide, natuurisbaan, vliegerweide en passantensteiger gesitueerd, zodat toeloop, paddichtheid, betredingsgraad, fietsenstalling en zelfs kleinschalig parkeren zo dicht mogelijk bij de “bewoonde wereld” blijft.

Ten opzichte van de bedrijven op de oeverwal is mede door het opheffen van de Steenoord sprake van een strikte scheiding. De plas vormt straks een onneembare barrière en recreanten kunnen zo nauwelijks voor overlast zorgen.

De ecologisch waardevolle oeverzones en gronden liggen vooral aan de westzijde van de plas en vormen een geleidelijke overgang naar de recreatieve zone. In dit overgangsgebied liggen nog enkele attractieve elementen zoals de visplek en de vogelobservatiehut, maar de terreinafwerking laat uitsluitend die vormen van recreatief medegebruik toe, die zich richten op natuurbeleving en verpozing.

Het agrarisch gebied grenst aan de ecologische zone en biedt in recreatief opzicht uitsluitend gelegenheid tot struinen.

6.5. Uitvoering herinrichting Randwijkse Waarden

De eerder genoemde maatschappelijke en ruimtelijke doelen nemen niet weg dat het winnen van zand het primair bedrijfsmatige doel van het project is. Daarbij is het voor de initiatiefnemer een essentieel uitgangspunt dat de ter plaatse aanwezige delfstoffen optimaal worden benut. Het is immers zowel bedrijfsmatig als vanuit milieuoverwegingen wenselijk om het landoppervlak dat in Nederland nodig is om aan de vraag aan bouwgrondstoffen te kunnen voldoen zoveel mogelijk te beperken.

Dekker Van de Kamp zal de gewonnen delfstoffen dan ook zo optimaal mogelijk veredelen en opwaarderen volgens de meest moderne technieken, om aan de toenemende kwaliteitseisen van de Nederlandse bouwmarkt te voldoen. In de Randwijkse Waarden zal daartoe een moderne drijvende klasseerinstallatie worden ingezet.

Uitbreiding bestaande zandwinplas

De kern van het plan is een uitbreiding van de bestaande zandwinplas in de Randwijkse Waarden ter hoogte van het dorp Heteren. Kenmerken van de zandwinning:

- de plas Van Wijck wordt in westelijke richting vergroot. Ter voorbereiding wordt de nieuwe aansluiting vanaf de Renkumse Veerweg naar het steenfabrieksterrein aangelegd en wordt de Steenoord en de bovengrond van de achterliggende agrarische percelen afgegraven.
- het zand zal tot een diepte van ca. 24 meter onder maaiveld worden gewonnen.

- de vrijkomende rooftergrond zal worden ingezet voor de afwerking van de natuurvriendelijke oevers.
- de zandspecie zal worden gewonnen middels een profielzuiger en via een transportleiding naar de op de plas gesitueerde veredelingsinstallatie worden getransporteerd.
- de afvoer van het gewonnen materiaal zal geheel per schip worden gerealiseerd waarbij de vaarroute via de huidige invaart verloopt.
- voorafgaand aan de zandwinning wordt de bovengrond (rooftergrond) afgegraven.
- gelijktijdig met het afgraven van de bovengrond zullen de aanliggende oevers onder profiel worden gebracht en zal langs de nieuwe zuidwest- en westoever een zomerkade worden gerealiseerd.

Uitvoeringswijze en materieel

In de verschillende fasen zal naar verwachting het volgende materieel worden ingezet:

- Afgraven 1 bulldozer, 1 kraan, 1 shovel en 2 vrachtwagens
- Zandwinning 1 winwerktuig, 1 drijvende veredelingsinstallatie, afvoer met ca. 6 schepen per dag en een bijbootje.

In overleg met Wienerberger BV zal worden nagegaan of tijdens de uitvoeringsperiode op de noordoever van het bedrijventerrein een kleine 'werklocatie' kan worden ingericht met parkeerruimte voor enkele personenauto's t.b.v. personeel etc.

De werkzaamheden binnen de inrichting vinden plaats van maandag t/m vrijdag gedurende 12 uur tussen 07.00 en 19.00 uur.

De provincie Gelderland ziet door middel van frequente controles toe op een correcte uitvoering van de werkzaamheden, waarbij de in de ontgrondingsvergunning gestelde normen met betrekking tot de maximale ontzandingsdiepte en de opbouw van onderwatertaluds niet mogen worden overschreden.

Uitvoeringsperiode

De ontgrondingswerkzaamheden vinden plaats in een periode van 7 jaar en kunnen starten na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en alle overige noodzakelijke vergunningen en ontheffingen. Afhankelijk van de marktsituatie zal er al dan niet direct gestart worden met ontgronden. Hierbij geldt wel dat er uiterlijk 3 jaar na onherroepelijk zal worden gestart met ontgronden.

De inrichtingsmaatregelen zullen direct starten na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en alle overige noodzakelijke vergunningen en ontheffingen. De inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd in een periode van 3 jaar. Op deze wijze kunnen de bewoners van Heteren en

Randwijk binnen afzienbare tijd genieten/gebruik maken van het landschap, inclusief recreatieve voorzieningen en zwemoever en vinden er in de jaren hierna alleen werkzaamheden in en op de plas plaats. De ontzander draagt zorg voor de veiligheidsmaatregelen tijdens de inrichtingswerkzaamheden en ontgronding. Het plangebied, inclusief de waterplas is daarmee op verantwoorde wijze te gebruiken door recreanten. De ontgrondingswerkzaamheden zullen door de rechtstreekse afvoer per schip niet of nauwelijks tot overlast voor de omwonenden zorgen.

7. BEHEER

7.1. Duurzaam beheer als uitgangspunt van het ontwerp

Een duurzaam beheer en onderhoud is essentieel om de beoogde natuurontwikkeling en recreatieve potentie van de straks heringerichte uiterwaarden ook daadwerkelijk te realiseren. De uiteindelijke ruimtelijke kwaliteit van het gebied hangt immers sterk af van de zorg en aandacht voor het toekomstige terreinbeheer.

Het toekomstige beheer zal gedurende meerdere decennia gecontinueerd moeten kunnen worden. De 'toekomstvastheid' van het beheer is bepalend, zowel voor de rivierkundige doorstroomcapaciteit (het gebied mag niet dichtgroeien), voor de landschappelijke kwaliteit (het gebied mag niet verloederen), voor het ecologisch functioneren (biodiversiteit) als voor de recreatieve bruikbaarheid van het plangebied (de voorzieningen moeten wel blijven werken). Het beheer moet een lange adem hebben.

Dat betekent dat de te kiezen beheersvormen niet afhankelijk mogen zijn van tijdelijke fondsen, vrijblijvend vrijwillig beheer, conjuncturele schommelingen en onzekere overheidsfinanciering.

7.2. Uitgangspunten beheer

De basis van de beheervisie voor het projectgebied is vastgelegd in een aantal uitgangspunten en ontwerpkeuzes. Zo leidt het verlagen en verwijderen van kades onvermijdelijk tot een beperking van de landbouwkundige exploitatiemogelijkheden én dus noodzakelijkerwijs tot het introduceren van een andere type terreinbeheer.

De uitgangspunten voor het beheer zijn verwoord in onderstaande drie stellingen. Per uitgangspunt worden de concrete consequenties voor de verdere planuitwerking, inrichting en beheer benoemd.

Stelling 1: Riviergericht beheer staat voorop

Het beheer zal in het hele plangebied gericht zijn op het versterken van natuur- en landschapswaarden die karakteristiek zijn voor uiterwaarden en rivieren. De (langs de gestuwde Nederrijn zeer gedempte) dynamiek van wisselende waterstanden mag tot expressie komen door periodiek overstromingen toe te laten, ook in het zomerhalfjaar. Er wordt ruimte gelaten voor oevererosie, oeverwalvorming en periodieke droogval van geulen. Oevers worden (waar mogelijk) niet vastgelegd en (beperkte) oeverafslag wordt niet meteen hersteld.

Periodiek ingrijpen (cyclisch beheer) om overmatige vegetatieontwikkeling, erosie of sedimentatie te keren verdient de voorkeur boven het voorkomen van dergelijke processen door middel van harde

voorzieningen. In de Watervergunning zal het vegetatieplafond worden weergegeven.

Stelling 2: Maximale vegetatieruwheid is leidend.

Vertrekpunt voor het terreinbeheer voor alle uiterwaarden is dat er zodanig beheerd wordt dat de doorstroomcapaciteit van de uiterwaarden gegarandeerd is. Er zal slechts in beperkte mate ruimte zijn voor “verruwing” als gevolg van struweel-, bos- en moerasontwikkeling. Dat geldt met name voor oevers en perceelsgrenzen die dwars op de stroomrichting liggen.

In de watervergunning zullen voor elk deelgebied met Rijkswaterstaat maximale vegetatieruwheden én terreinhoogtes vastgelegd worden. Het beheer moet zodanig georganiseerd zijn dat deze ‘interventiewaarden’ niet worden overschreden. Via een handhavingprocedure in het kader van de Waterwet vindt monitoring plaats op basis van vegetatiekarteringen, die frequent door de initiatiefnemer moeten worden aangereikt.

Het beheer moet zodanig worden georganiseerd dat daarmee aan de rivierkundige voorwaarden voldaan wordt, zodat aanvullende maatregelen (zoals extra maaien, bloten of periodieke kap) tot een minimum beperkt blijven.

Dat geldt ook voor het periodiek beheer van hagen, knotwilgen en solitaire bomen. De veiligheid tegen overstromingen mag niet afhankelijk zijn van een onzeker vrijwillig beheer.

Stelling 3: Tijdige start van het terreinbeheer

Reeds tijdens de uitvoering dient te worden gestart met het beoogde eindbeheer. Alleen dan kan een ongewenste bovenmatige ontwikkeling van struweel, bos (wilgen) en dichte ruigtes effectief en bijtijds worden verhinderd.

7.3. Per deelgebied een andere beheerstrategie

Het plan kent verschillende functies en gebruiksmogelijkheden toe aan de uiterwaarden rond Heteren. Elk van die deelgebieden zal op een consistente, andere wijze beheerd moeten worden.

Oostelijke uiterwaarden

In de oostelijke uiterwaarden, tussen de snelwegbrug en de oude kerktoeren kiest het ontwerp voor een kleinschalig, landschaps- en natuurgericht graslandbeheer.

Dit oostelijke deelgebied is ontworpen als ‘recreatief’ uitlooph gebied met diverse paden. Deze openbare toegankelijkheid is nieuw. Thans is het gebied verdeeld in particulier beheerde percelen.

Voorgesteld wordt om op de openbaar toegankelijke percelen een begrazingsbeheer te introduceren door middel van seizoensbegrazing met runderen en paarden, met een zodanige begrazingsdichtheid dat de

huidige dichtheid aan struweel- en ruigtes langdurig in stand blijft. Deze begrazingseenheid omvat de oeverzone vanaf de oude veerstoeptot de invaart, de oude kleiputten en de oeverzone van de zandput tot bij de oude kerktoeren.

Maatregelen:

- Verwijderen alle tussenrasters, plaatsen 1 omringend raster.
- Plaatsen enkele klaphekken.
- Periodiek controleren en beheer (dubbel uitgevoerde) rasters.
- Periodiek opruimen achtergebleven afval.
- Uitmaaïen bermen halfverhard pad.
- Onderhoud en beheer halfverharding.
- Uitmaaïen struinpad.
- Handhaven aanwezige struwelen (meidoorn) en bomen.
- Bijplanten enkele solitair bomen (es, schietwilg).
- Vrijelijk laten uitgroeien struwelen en bomen.
- Behoud van bestaand reliëf.
- Toelaten oevererosie kribvakken en opzanden oever.

Rond dit toegankelijke begrazingsperceel liggen enkele kleinschalige percelen waar het bestaande gebruik (beweiding) wordt voortgezet. De rasters op de perceelsscheidingen worden gehandhaafd, zodat jongvee, schapen, pony's etc. kunnen worden ingeschaard. Deze percelen zijn niet toegankelijk. Wellicht kunnen lokaal rasters worden verplaatst of dubbel uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van een voetpad. Landschapselementen, zoals poelen en knotwilgen kunnen eventueel worden beheerd door vrijwilligers, uiteraard onder verantwoordelijkheid van initiatiefnemer.

Speelweide en zuidelijke plasoever

De zone tussen plas en dijk krijgt recreatieve betekenis als speel- en vliegerweide, hondenuitlaatzone, etc.; dit geldt vooral het terrein tussen de winterdijk en de lage kade langs de oeverzone. De functie van de zuidelijke oever zelf als ecologische verbinding wordt versterkt. Rond de

oever (aan de voet van de kade) wordt een raster geplaatst, zodat de oeverzone wordt gevrijwaard van honden en overmatige betreding. Het zandstrand ligt binnen deze omrasterde zone en is via een klaphek bereikbaar.

Tussen de kade en de plas wordt een structuurrijke oever ontwikkeld met afwisselend een zandstrand, ruigtes, bossages, grasland etc. Door periodiek beheer wordt volgende structuurvariatie enerzijds en openheid anderzijds behouden.

Het beheer zal ten dienste moeten staan van deze recreatieve hoofdfunctie. Het recreatief gebruik van deze zone (vliegerweide en oeverlanden) en het huidige agrarisch gebruik zijn niet te verenigen. Daarom is beëindiging van het landbouwkundig gebruik hier het uitgangspunt.

Maatregelen:

- Maaibeheer speelweide en kades (2 tot 5 maal per jaar, paden en delen frequenter). Maaibeheer kan wellicht samen met beheer dijk georganiseerd worden.
- Onderhoud zwemoever, voor zover bestaande uit een grasvegetatie: maaien, voor zover bestaande uit zand: jaarlijks geschoven.
- Periodiek beheer oeverzone (eindbeeld mozaïek van struweel, enkele opgaande bomen, ruigtes, grazige delen en zandige oevers.
- Beheer landschappelijke beplanting (b.v. knotwilgen aan dijkvoet).
- Periodiek opruimen achtergebleven afval.
- Plaatsen en onderhouden raster rond oeverzone met enkele klaphekjes naar strand en oever.
- Uitmaaaien bermen halfverhard pad.
- Onderhoud en beheer halfverharding.

Een bijzonder aandachtspunt is de uitwatering van de omkaadde vliegerwei. Na de winterperiode zal het aanwezige water via een kunstwerk (klepstuwte) moeten kunnen worden gelost. Het terreinbeheer omvat dus ook de controle over dit element.

Percelen ten westen van de Steenoord, incl. westelijke plasoever

Hier kiest het ontwerp voor een kleinschalig, landschaps- en natuurgericht agrarisch beheer. Dit deelgebied wordt ontkaad, waardoor deze uiterwaarden frequenter zullen inunderen. Het beheer van de graslanden is extensief en natuurgericht (amfibieën, graslandvogels). In en rond de percelen wordt veel aandacht en zorg gegeven aan het beheer van de reeds aanwezige én toe te voegen landschappelijke beplanting (hagen, solitaire bomen, knotwilgen, poelen). Ten behoeve van een optimaal beheer van de vogelweidegraslanden zal, zogenoemd mozaïekbeheer hierbij het uitgangspunt vormen.

Maatregelen:

- Aanbrengen rasters.
- Uitmaaïen struinpad.
- Bijplanten hagen en enkele solitaire bomen (es, schietwilg).
- Handhaven aanwezige struwelen (meidoorn) en bomen.
- Behoud van bestaand reliëf.

De westelijke zandige oeverzone, incl. aangrenzende kade wordt samen met bovengenoemde percelen als één eenheid begraaasd door middel van inscharing van jongvee, paarden of anderszins, zodanig dat (verdere) struweel- en bosontwikkeling wordt voorkomen. Zo nodig worden deze percelen aanvullend gemaaid. Zo mogelijk wordt het beheer uitbesteed.

Maatregelen:

- Plaatsen 1 omringend raster.
- Periodiek controleren rasters.
- Toelaten oevererosie.

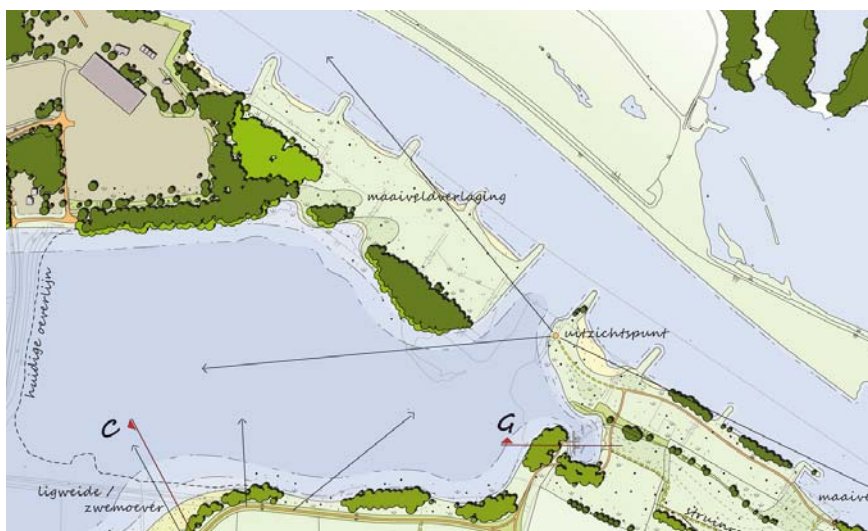
Noordelijke oeverzone plas

Op de noordelijke oeverzone van plas langs het steenfabrieksterrein is ruimte voor een vrije, onbegeleide bosontwikkeling. Deze zone wordt in principe niet beheerd, er vindt geen knot-, snoei- of opruimwerkzaamheden plaats. De hier verwachte bosvorming mag zich ongestoord voltrekken. Boomval in water wordt toegelaten, zodat een brede houtrijke oever ontstaat.

Oever ten oosten steenfabriek

Op de oeverzone tussen steenfabriek en invaart wordt een combinatie van langdurig inscharen van paarden met runderen voorgesteld. Ook hier moet de begrazing verdere struweel- en bosvorming beperken. De voorkeur gaat, zo mogelijk, uit naar extensieve jaarrondbegrazing. Een deel van het aangrenzend steenfabrieksterrein kan in de begrazingseenheid worden betrokken als hoge droge terp.

Dit gebied ligt buiten het bereik van recreanten en wordt gekenmerkt door rust en afzondering. Het maaiveld wordt hier plaatselijk verlaagd, zodat het water bij hoge rivierstanden over deze landtong heen kan stromen. Hierdoor zal de oorspronkelijke dynamiek weer enigszins worden hersteld en ontstaat ruimte voor allerlei natuurlijke processen.

Maatregelen:

- Verwijderen alle tussenrasters.
- Handhaven aanwezige struwelen (meidoorn) en bomen.
- Vrijelijk laten uitgroeien struwelen en bomen.
- Toelaten oevererosie kribvakken en opzanden oever.
- Afsluiten gebied van honden (gaat niet samen met begrazing).

7.4. Organisatie beheer in samenwerking met lokale partners

Het gebruik, de instandhouding en het behoud van het openbaar karakter van de Randwijkse Waarden wordt voor onbepaalde tijd gegarandeerd. Om tot een duurzaam beheer te komen is een beheerplan opgesteld en is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Geldersch Landschap & Geldersche Kasteelen. Bij de uitvoering van het beheer wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van diensten van de lokale agrariërs.

Wellicht kunnen verspreid door het gebied nestkasten worden opgehangen voor bijvoorbeeld steenuilen. De terreinbeheerder, dan wel vrijwilligers van de vogelwerkgroep kunnen daarbij het beheer ervan op zich nemen.

Ook kunnen vrijwilligers worden ingezet bij bepaalde werkzaamheden bij het beheer van landschappelijke beplantingen, zoals het knotten van wilgen.

7.5. Wegbeheer

De nieuwe toegangsweg die vanaf de Renkumse Veerweg de ontsluiting regelt van Wienerberger BV krijgt het karakter van een eigen weg.

Onderhoud en beheer (en dus ook de mogelijkheid tot afsluiting) vallen onder verantwoordelijkheid van Wienerberger BV.

De Renkumse Veerweg, incl. de nieuw aan te leggen veerstoep blijft als openbare weg in beheer bij de gemeente Overbetuwe.

8. VERGUNNINGEN ONTHEFFINGEN REGELINGEN

In dit hoofdstuk worden de vergunningen, ontheffingen en regelingen beschreven die een voorwaarde vormen voor uitvoering van het plan.

Activiteitenbesluit.

Bij realisatie van een jachthaven met een capaciteit van meer dan 10 ligplaatsen trad tot voor kort het Jachthavenbesluit in werking. Met ingang van 1 januari 2008 is dit besluit ingetrokken en vervangen door het Inrichtingen en vergunningenbesluit en het Activiteitenbesluit. Het Inrichtingen en vergunningenbesluit stelt dat een haven van meer dan 10 ligplaatsen mogelijk nadelig kan zijn voor het milieu en diens gevolge moet voldoen aan de eisen genoemd in het Activiteitenbesluit. Dit besluit stelt nadere eisen aan tal van inrichtingen (waaronder jachthavens). Hierin is bepaald aan welke eisen een recreatiehaven (van meer dan 10 ligplaatsen) dient te voldoen en welke basisvoorzieningen daarbij aanwezig moeten zijn. Vanaf 25, resp. 50 ligplaatsen en afhankelijk van de mogelijkheid tot het hellen, onderhouden en repareren van schepen, gelden aanvullende eisen aangaande de inname van afvalstoffen, afvalwater, afgewerkte olie, bilgewater, gevaarlijke afvalstoffen, etc., etc. Het Activiteitenbesluit vormt een afgeleide van de Wet Milieubeheer en is primair gericht op het stellen van milieubeschermingseisen. In dit plan is uitgegaan van een aanlegsteiger met maximaal 10 ligplaatsen.

MER

Het Ontwikkelingsplan Randwijkse Waarden was bij de start van de inspraakprocedure niet MER-plichtig. De oppervlakte van de ontgronding bedraagt 30 ha., die daarmee ruim onder de oorspronkelijke drempelwaarde van 100 ha. blijft. Het Besluit milieueffectrapportage is per 1 april 2011 gewijzigd. De ontgronding van de Randwijkse Waarden valt nu onder het regime van Categorie C 16.1, met een drempelwaarde van 25 ha. Daardoor is er nu wel sprake van een MER-plicht.

Europese regelgeving / Zwemwaterprofielen.

De waterkwaliteit is van belang om te bepalen of de plas van Wijck geschikt is als zwemwater. Sinds 2006 vereist de Europese regelgeving dat Profielen worden opgesteld voor alle (openlucht) zwemwateren. Mogelijke knel- cq. aandachtspunten m.b.t. zwemwaterkwaliteit voor de Plas van Wijck zijn:

- open verbinding met Nederrijn
- passantensteiger recreatievaart
- eventuele overstorten (lozing), waterlossing (duiker)
- vee/grazers, honden uitlaten en vogels (fecale vervuiling).
- uitspoeling van meststoffen

Uit de huidige gegevens blijkt dat de waterkwaliteit van de plas van Wijck voldoet aan alle gestelde Nederlandse normen met betrekking tot de waterkwaliteit van zwemwater. Verder wordt verwezen naar paragraaf 9.2. Waterkwaliteit.

Waterwet

Het project heeft als doelstellingen natuurontwikkeling, extensieve recreatie en meer ruimte voor rivierwater. Afgezien van de eisen die gesteld worden aan de aanleg en het eindbeeld, dient het plan ook inzicht te geven in het toekomstig beheer en de voor het beheer verantwoordelijke instantie.

Een integrale rivierkundige beoordeling, overeenkomstig het door Rijkswaterstaat gehanteerde Rivierkundig Beoordelingskader is een vereiste. Rijkswaterstaat is de toetsende en vergunningverlenende instantie.

Ontgrondingenvergunning

Voor delfstofwinning is een ontgrondingsvergunning vereist die, na een positieve toets, door de provincie Gelderland zal worden verleend. Zij stelt als eis dat de ontgroning deel uitmaakt van een maatschappelijk gedragen project. Daarbij gaat delfstoffenwinning (zand, grind en/of klei) hand-in-hand met andere beleidsdoelstellingen zoals veiligheid bij hoog water, natuurontwikkeling en recreatie.

Milieuvergunning

Voor eventuele milieuvergunningplichtige activiteiten in de Randwijkse Waarden is de provincie Gelderland de vergunningverlenende instantie. In deze vergunning die in het kader van de WABO wordt verleend, wordt omschreven aan welke voorwaarden de werkzaamheden dienen te voldoen.

Natuurbeschermingswet en flora- en fauna ontheffing

Aangetoond zal moeten worden dat het inrichtingsplan positieve effecten heeft op de natuur. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in gebiedsbescherming (natuurbeschermingswet, verleend door de provincie Gelderland) en soortenbescherming (Flora- en faunaontheffing, verleend door LNV).

Waterwet & Keur

Het project vereist ontheffing van de Keur voor waterkeringen en wateren van het Waterschap. Het Waterschap Rivierenland is hiervoor verantwoordelijk en toetst de plannen alvorens ontheffing te verlenen. Dat gebeurt op basis van de zogeheten watertoets. Hieruit zal moeten blijken dat er geen technische en waterstaatkundige bezwaren zijn tegen de herinrichting. Een eventuele ontheffing vindt plaats in het kader van de Waterwet en in samenspraak met Rijkswaterstaat, in verband met het hoogst bevoegd gezag van laatstgenoemde instantie.

9. PLANTOETSING

Het planinitiatief is op tal van thema's getoetst op effecten en haalbaarheid. De resultaten van de diverse onderzoeken worden in dit hoofdstuk kort samengevat.

9.1. Bodemkwaliteit

*Verkennd bodemonderzoek Randwijkse Waarden te Heteren
Grontmij Nederland BV, 29 november 2010*

In het kader van een verkennd bodemonderzoek heeft zowel veld- als laboratoriumonderzoek plaatsgehad. Het plangebied is daarbij onderverdeeld in een aantal deellocaties:

- Onderwatertalud huidige plas
- Terrein west van plas
- Kade met asfaltweg (Steenoord)
- Zomerkade zuid van plas
- Gebied aan weerszijden van invaart.

Voor alle onderzochte deellocaties geldt dat zowel bij klasse A monsters als bij klasse B monsters sprake is van overschrijding van de achtergrondwaarde. Het betreft hierbij hoofdzakelijk metalen, PAK en PCB's. Overschrijdingen van de tussenwaarde of interventiewaarde zijn niet aangetroffen.

Het vrijkomende bodemmateriaal tot aan de zandondergrond (roofgrond) zal binnen het project worden verwerkt, o.m. in kades en oeverzones. Daartoe zijn de toepassingsmogelijkheden van het bodemmateriaal nader onderzocht. Het gaat hierbij om klasse A en B materiaal. Klasse A; kan binnen het gehele projectgebied worden toegepast. Klasse B; kan worden toegepast in die terreindelen waar ook nu reeds klasse B aanwezig is (delen van het terrein west van de plas). Hergebruik van verhardingsmateriaal (Steenoord) kan slechts deels plaatsvinden. De teerhoudende asfalt dient zorgvuldig te worden verwijderd en afgevoerd. De funderingslaag bestaat uit baksteen en metselpuin met plaatselijk een laagje hoogovenslak. Voor zover zich er geen hoogovenslak in bevindt, is hergebruik van de puinfundering mogelijk.

In delen van de restkade is puin met asbestverdacht materiaal aangetroffen. Geadviseerd wordt een asbestverkennd onderzoek uit te voeren om na te gaan of het puin inderdaad met asbest is verontreinigd.

9.2. Waterkwaliteit

*Zwemwaterrapportage 2009 Plas van Wijck
Rijkswaterstaat Oost Nederland, februari 2010*

Uit de toetsingsresultaten kan geconcludeerd worden dat de Plas van Wijck voldoet aan alle gestelde Nederlandse normen met betrekking tot de waterkwaliteit van zwemwater. Er vindt in 2009 geen overschrijding van de Nederlandse normen voor microbiologische parameters plaats. Ook de nieuwe microbiologische parameters *Escherichia colibacteriën* en Intestinale enterococci zijn in deze toetsing meegenomen om inzicht te krijgen in de kwaliteit over 2009.

Gelet op de concentratie *Escherichia colibacteriën* krijgt de waterkwaliteit van de Plas van Wijck, volgens de Europese normen (toetsing over 3 jaren) de beoordeling "slecht" en gelet op de concentratie Intestinale enterococci de beoordeling "goed". De beoordeling "slecht" van toetsing aan de meetwaarden van E-coli komt door hoge waarden in 2006 en twee overschrijdingen van de (in 2009) geldende dagwaarde in mei en juni 2006.

In 2009 is een aantal keren de aanwezigheid van schuim geconstateerd. Dit heeft echter natuurlijke oorzaken en wordt in dit verband niet als overschrijding van de norm beschouwd.

Over de Plas van Wijck zijn in 2009 geen ziekmeldingen of klachten binnengekomen. Ook zijn in 2009 geen blauwalgen waargenomen en is evenmin botulisme geconstateerd.

De slotconclusie luidde:

Op grond van de metingen en de meldingen, was de zwemwaterkwaliteit Van de 'Plas van Wijck' in 2009 voldoende volgens de Nederlandse normen.

Volgens de jongste Europese norm voor *Escherichia colibacteriën* is de beoordeling "slecht" op basis van meetresultaat uit 2006. In het onderzoeksrapport van 2009 werd deze overigens nog als "voldoende" gekwalificeerd..

9.3. Ecologisch onderzoek

Natuurtoets uitbreiding zandwinning Heteren

Jos Rademakers Ecologie en Ontwikkeling, november 2010.

Het onderzoek is gericht op toetsing van het planinitiatief aan de natuurwetgeving, waarbij de volgende aspecten van belang waren:

- Het plangebied ligt binnen het Natura2000gebied Uiterwaarden Neder-Rijn; nagegaan moest worden of een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet nodig is.
- Tal van soorten is rechtstreeks beschermd via de Flora- en Faunawet; nagegaan is, of een ontheffing, of vrijstelling krachtens de FF-wet vereist is.
- Het projectgebied ligt binnen de Ecologische Hoofdstructuur, waardoor hier een nee, tenzij beleid geldt voor ruimtelijke plannen. Nagegaan moest worden of het initiatief de "wezenlijke kenmerken en waarden" van de EHS aantasten.

Toetsing aan de Natuurbeschermingswet

Op grond van een toetsing aan de Natuurbeschermingswet wordt geconcludeerd dat er geen significante, noch mogelijk significante effecten optreden. De positieve effecten die het plan met zich meebrengt (verhoging biodiversiteit, vergroting areaal slikkige oevers en hardhoutoibos, vergroting draagkracht Neder-Rijn voor pleisterende en overwinterende watervogels) overstijgen veruit de verwaarloosbaar negatieve effecten (verlies foerageergebied voor grazende watervogels en kievit).

Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet vereist.

Toetsing aan de Flora en Faunawet

Het plangebied is van relatief beperkte betekenis als leefgebied voor soorten die een wettelijke bescherming genieten. Voor nagenoeg alle van de beschermde soorten, waarvan vaststaat dat zij voorkomen, geldt een algemene vrijstelling voor ruimtelijke inrichtingsprojecten (planten, zoogdieren en amfibieën).

Een ontheffing ex art. 13 voor de Rugstreeppad en eventueel (indien aangetroffen en bedreigd) voor een aantal andere amfibieën (Kamsalamander, Poelkikker, Heikikker, Kleine en Grote modderkruiper).

Voorafgaand en periodiek tijdens de uitvoering worden gerichte inventarisaties aanbevolen naar kwetsbare en beschermde soorten.

Toetsing aan de Ecologische Hoofdstructuur

Het initiatief heeft een positieve uitwerking op de duurzame instandhouding en ontwikkeling van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS in de uiterwaarden bij Heteren. Mogelijk negatieve effecten worden door adequate voorzorgsmaatregelen voorkomen (aantasting rustfunctie wintergasten, afname broedgebied bodembroedende vogelsoorten, vermindering areaal bloemrijk grasland). Gering negatief effect, maar niet van wezenlijk belang, treedt op ten aanzien van een toename van geluidsniveau in stiltebeleidsgebied en een afname van voedselareaal voor wintergasten.

Indien de uitvoering van de plannen met de nodige voorzorgsmaatregelen wordt omkleedt en met hoogwaardige apparatuur (lage geluidsbelasting) wordt gerealiseerd, ontstaat geen wezenlijke schade aan de EHS.

9.4. Rivierkundige doorrekening

Rivierkundige verkenning Randwijk

Haskoning Nederland BV kust en rivieren, 24 november 2010

Ten behoeve van het inrichtingsplan voor de Randwijkse Waard zijn er door Royal Haskoning rivierkundige doorrekeningen gemaakt in het kader van de Waterwet. Er zijn berekeningen uitgevoerd bij MHW-

condities (vaste en vrije afvoerverdeling) en bij normaal hoogwater (vaste afvoerverdeling).

Het projectgebied bevindt zich in de zuidelijke uiterwaard van de Rijn tussen kmr. 895 en 897. De maximale waterstandsval van 20,7 mm wordt behaald ter hoogte van kmr. 895. Direct benedenstrooms neemt de waterstand over een kort traject toe met minder dan een millimeter (0,5 mm). Lokaal treedt langs de bandijk een opstuwing op van 5 cm. Deze opstuwing blijkt binnen het plangebied niet te mitigeren. Voorlopige afspraak is dat de opstuwing gecompenseerd wordt door het verbeteren en deels verhogen van het wegdek van de Randwijkse Rijndijk met 5 cm tussen de dijkpalen DR168 en 170.

9.5. Archeologisch onderzoek

*Archeologisch onderzoek Randwijkse Waarden te Heteren
Grontmij Nederland BV, 1 november 2010*

Teneinde reeds bekende, alsmede potentiële archeologische waarden in kaart te brengen is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek is de verwachting op het aantreffen van archeologische waarden laag. De afzettingen die in het plangebied voorkomen dateren uit relatief jonge periodes. De oudere afzettingen, waarin archeologische waarden verwacht kunnen worden zijn geërodeerd door de Rijn. Een fragment aardewerk uit de Late Middeleeuwen dat in het plangebied is aangetroffen, kan hier mogelijk door inspoeling terecht zijn gekomen.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen. De voorgenomen grondwerkzaamheden kunnen zonder archeologisch bezwaar worden uitgevoerd. Archeologische begeleiding van, of begeleidend onderzoek tijdens de werkzaamheden wordt dan ook niet nodig geacht.

Hoewel bij het onderzoek geen aanwijzingen zijn gevonden voor de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied, wordt er op gewezen dat dit niet betekent dat die er per definitie niet zijn. Eventuele vondsten worden direct gemeld bij de provincie Gelderland, een en ander conform de standaardbepalingen in de Ontgrondingenwet.

9.6. Geo-hydrologisch onderzoek

*Hydrologisch en geotechnisch onderzoek Plas van Wijck
Grontmij Nederland BV, 21 april 2010*

Uit de voorgenomen uitbreiding van de zandwinplas Randwijkse Waarden is een modelstudie uitgevoerd. Het model is gemaakt met het programma MicroFem. Hierbij is gebruik gemaakt van gegevens uit

REGIS om de regionale verschillen in de weerstanden en doorlaatvermogen te modelleren.

Als randvoorwaarde is de gemiddelde situatie op de Neder-Rijn opgegeven en een $T = 10$ hoogwatersituatie. De invloed van de uitbreiding is berekend door in beide gevallen het verschil in stijghoogte te berekenen en deze met elkaar te vergelijken (voor huidige en toekomstige situatie).

Bij een hoogwatersituatie ($T=10$) is een duidelijke toename van de freatische grondwaterstanden zichtbaar direct achter de dijk (ten opzichte van de huidige situatie). Uit de modelberekeningen volgt dat de grondwaterstand 0,10 tot 0,15 m hoger is dan in de huidige situatie. Dit heeft als gevolg dat de ontwateringsdiepte afneemt, maar nabij het invloedgebied is de ontwateringsdiepte met 0,8 m –mv ruim voldoende. Om de ontwateringsdiepte te monitoren worden in 2011 peilbuizen geplaatst in het gebied.

Ook stroomt er meer kwelwater (afkomstig uit de Neder-Rijn) naar de watergangen. De toename voor een hoogwaterperiode bedraagt 180 m³ kwelwater. Bij een toelaatbare peilstijging van 0,30 m is het benodigd oppervlak voor compensatie 600 m². Deze compensatie wordt in overleg met het waterschap gezocht en dient gevonden te worden in het oppervlaktewatersysteem rondom Heteren. De Steenkuil (niet te ver richting de dijk) of een andere watergang in de buurt zijn opties. De compensatie is geregeld of geeft voldoende garantie dat deze geregeld kan worden vóór het in procedure brengen van het voorontwerp-bestemmingsplan.

De uitbreiding van de plas beïnvloedt de bestaande waterkering niet qua stabiliteit en piping. Het talud van de plas zelf is eveneens stabiel.

9.7. Luchtkwaliteit

*Toets Wet luchtkwaliteit herinrichtingsplan Randwijkse Waarden
Buro Blauw luchthygiëne onderzoek en advies, 4 november 2010*

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een aanvraag voor een Omgevingsvergunning.

De PM₁₀ emissie tijdens de voorbereidende fase bedraagt 500 kg/j. deze emissie is tijdens de inrichtingsfase 14.300 kg/j.

De NO_x emissie bedraagt tijdens de voorbereidende fase 4.900 kg/j en is tijdens de inrichtingsfase 61.900 kg/j.

Tijdens de herinrichting is er een geringe verhoging van de jaargemiddelde PM₁₀ concentratie op leefniveau. Uit berekeningen met het NNM blijkt voorts dat door de herinrichting de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie PM₁₀ van 40 µg/m³ niet wordt

overschreden. Ook wordt de grenswaarde van PM10 als 24-uursgemiddelde van 50 µg/m³ niet vaker dan 35 keer overschreden. Voor PM10 wordt voldaan aan de grenswaarden in de Wet luchtkwaliteit.

Tijdens de herinrichting is er ook een geringe verhoging van de jaargemiddelde NO₂ concentratie op leefniveau. Uit de berekeningen blijkt voorts dat de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie NO₂ van 40 µg/m³ niet wordt overschreden. De grenswaarde (bij drukke (snel)wegen) van 200 µg/m³ wordt geen enkel uur overschreden. Ook voor NO₂ wordt voldaan aan de grenswaarden in de Wet luchtkwaliteit.

9.8. Geluid

*Herinrichting Randwijkse Waarden in Heteren
Akoestisch onderzoek t.b.v. aanvraag Omgevingsvergunning
Wensink akoestiek & milieu, 16 november 2010*

Onderzocht is de geluiduitstraling ten gevolge van de ontzanding Randwijkse Waarden. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet milieubeheer.

De geluiduitstraling van Randwijkse Waarden is bepaald op basis van akoestische kentallen van vergelijkbare installaties elders. Deze gegevens zijn akoestisch vertaald naar de situatie voor Randwijkse Waarden.

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat het geluidniveau vanuit de inrichting tijdens de dagperiode aan de voorgestelde geluidnormering voldoet (het geluidniveau vanuit het plangebied is voldoende laag in relatie tot de onderzoeksomgeving). Het vergunnen van het geluidniveau L_{AR, LT} tijdens de avond en nachtperiode hangt nauw samen met de hoogte van het referentieniveau van het omgevingsgeluid.

In het akoestisch onderzoek is op basis van het “bbt-beginsel” van de Wet milieubeheer (best beschikbare techniek) nagegaan, welke aanvullende geluidmaatregelen getroffen kunnen worden ter verlaging van het geluidniveau in de omgeving. De initiatiefnemer heeft door middel van onderzoek en technische maatregelen aangetoond met name het laagfrequente geluid sterk te kunnen reduceren. Deze positieve praktijkervaring zal ook bij dit project worden gebruikt ter voorkoming van hinder en overlast. Gesteld kan worden dat de geluidemissie van Randwijkse Waarden voldoet aan het bbt-beginsel van de Wet milieubeheer.

9.9. Externe veiligheid

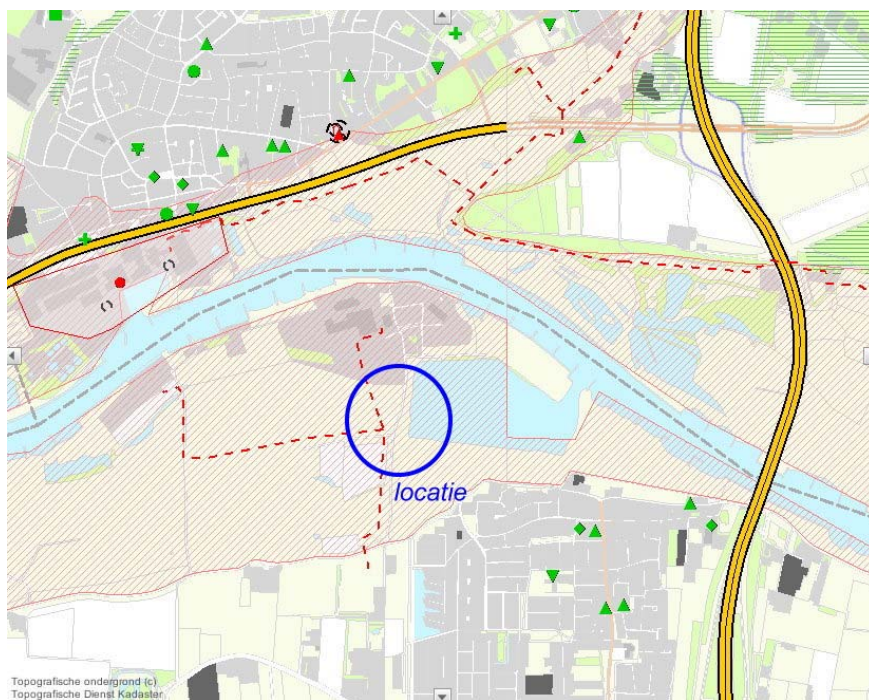
De provincie Gelderland heeft een zogenaamde risicokaart opgesteld. Op de kaart zijn zoneringsafstanden (10⁻⁶/jr plaatsgebonden risicocontour) weergegeven behorend bij BEVI inrichtingen of andere inrichtingen waar

gevaarlijke stoffen worden opgeslagen of verwerkt. Binnen deze contour mogen geen nieuwe (beperkt) kwetsbare objecten gesitueerd worden. Tevens dient wanneer binnen het invloedsgebied van een dergelijke inrichting nieuwe bestemmingen worden gerealiseerd het groepsrisico te worden verantwoord.

Uit de risicokaart van de provincie (volgende pagina) blijkt dat in de nabijheid van het plangebied geen BEVI inrichtingen of andere inrichtingen liggen waarvan het invloedsgebied dan wel de 10^{-6} /jr contour over het plangebied ligt.

Voor de aardgastransportleidingen met een werkdruk van 16 bar of meer (hierna hogedruk aardgasleidingen) is per 1 januari 2011 het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van kracht geworden. Deze regelgeving bevat normen voor het plaatsgebonden risico en een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico (analoog aan het Besluit externe veiligheid inrichtingen). Het Bevb formaliseert de herziene rekenmethodiek uit 2008, die de afstanden uit de circulaire "Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen" uit 1984 vervangt.

Door het plangebied ligt een tweetal hogedruk aardgastransportleidingen (N568-28-KR en N568-32-KR). Druk en diameter van de leidingen bedragen 40 bar en 4, respectievelijk 2 inch. Deze leidingen transporteren het gas naar beide steenfabrieken en zullen in verband met de uitbreiding van de zandafgraving moeten worden verplaatst. Incidentele bebouwing is pas op 5 meter uit de leiding toegestaan.

Uitsnede Risicokaart met indicatieve afstand plangebied tot risicobronnen

De inventarisatieafstand bedraagt 45 meter uit de as van de leidingen. De bestaande leiding kent op de risicokaart geen 10^{-6} PR contour. Binnen het inventarisatiegebied bevinden zich weinig mensen; de oriënterende waarde is nihil.

Ter vervanging van de bestaande leidingen wordt langs de Renkumse Veerweg een nieuwe gasleiding aangelegd. Hiervoor wordt op dit moment door de Gasunie een studie uitgevoerd. Conform art. 6 lid 2 (Bevb) zal de 10^{-6} PR contour van de nieuwe leiding niet meer dan 5 meter uit de as van de leiding komen te liggen. Binnen het inventarisatiegebied bevinden zich weinig mensen; de oriënterende waarde is nihil.

PM QRA Gasunie leidingen

Het onderhavig plan voorziet in onder andere een ligweide met zwemoever, uitzichtpunten en visvoorzieningen. De voorzieningen zijn in omvang beperkt en in principe bedoeld voor mensen uit de directe omgeving. De zwemoever waar de meeste mensen (maximaal 100 op zeer mooie zomerdagen) aanwezig zijn, ligt op grote afstand van de leiding. De oriënterende waarde zal hierdoor niet of niet significant toenemen.

Ten oosten van het plangebied ligt de autosnelweg A50 (Arnhem – Eindhoven). In de risicoatlas van maart 2003 is de 10^{-6} /jr plaatsgebonden risicocontour niet berekenbaar gebleken (nihil). De oriënterende waarde bleef onder de 0,1. Uit de projectstudie van het Anker (doorkijk naar het jaar 2010) blijkt hetzelfde.

Ten noorden van het plangebied ligt vaarweg Nederrijn. In de risicoatlas van februari 2003 is de 10^{-6} /jr plaatsgebonden risicocontour niet berekenbaar gebleken (nihil). De oriënterende waarde bleef onder de 0,1. Uit de projectstudie van het Anker (doorkijk naar het jaar 2010) blijkt hetzelfde.

Ten tijde van de winningsperiode zijn er twee installaties actief. De elektrisch aangedreven zandzuiger (winwerktuig) en de veredelingsinstallatie zijn geen installaties die risico's naar de omgeving met zich meebrengen (dus geen 10^{-6} /jr externe veiligheidscontour). De afvoer van het gereed product zal per schip plaatsvinden. Ook dit brengt geen risico's met zich mee.

Geconcludeerd kan worden dat:

- er geen 10^{-6} /jr risicocontour van omliggende bedrijven of transportbronnen over het plan heen liggen;
- de 10^{-6} /jr risicocontour van de huidige 4 inch hogedruk aardgastransportleiding boven op de leiding ligt;

- dat deze 4 inch en kleinere 2 inch hogedruk aardgastransportleiding verplaatst gaan worden (hiervoor is een studie opgestart door de Gasunie);
- er tijdens de winningsperiode geen risico's voor de omgeving zijn.

9.10. Explosievenonderzoek

Gezien het feit dat deze regio tijdens de Tweede Wereldoorlog mede het strijdtoneel vormde rond operatie Market Garden, bestaat de kans dat in het plangebied nog sprake is van onontplofte munitie. Om de uitvoeringswerkzaamheden veilig te laten verlopen is een explosievenonderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek heeft vooralsnog niet plaatsgehad, maar zal voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden uitgevoerd.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn echter niet relevant voor de gekozen planopzet.